

Анатоли Лагәлаа

ААМҢА ИАЗЫМЦӘАХЫЗ

Ажәеинраалақәа

Аҥәа
Апхәынтшәкәтыжырта
2017

УДК 821.35
ББК 84(5Абх) 6-5
Л 15

Лагәлаа, А. И.

Л 15 Аамта иазымтәахыз: ажәеинраалақәа / Анатоли Лагәлаа. – Ақәа : Апқхәынтшәкәтыжырта, 2017. – 264 д.

Д. И. Гәлиеи Т. Шь. Аңьбеи рыхьз зху Ахәынтқар-ратә премиакәа рлауреат, апоет Анатоли Лагәлаа иажәеинраала ґыцқәа еидызкыло ишәкәы «Аамта иазымтәахыз» ианыцшуеит ҳажәлар ргәы итқхо, измыртынчуа, иацтәи ртоурыхи уатцәтәи рґеипши. Иара убасгьы ари ашәкәы иагәылоуп абзиабара иаз-ку алирикатә жәеинраалақәа маҷымкәа.

Ҳгәы иаанагоит, апоет ипоезиа иазґлымҳау ҳапҳьаџцәа рзы ҳамта бзиоуп ари ашәкә ґыц ҳәа.

УДК 821.35
ББК 84(5Абх) 6-5

Ари аусумта CC0 1.0 ала иарбоуп.
Алицензиа ахґылаа шәахәапшырц азы шәтал:
<https://creativecommons.org/publicdomain/zero/1.0/deed.ru>

© Лагәлаа, А. И., 2017
© Апқхәынтшәкәтыжырта, 2017

АШЬТА ДХУП

Ак изхом, уи, ак изхом,
Зынза имачзам, иагърацѣам...
Игхазаргъы, дтанархом,
Имазамзаргъ, изеицѣам!..

Изырхом, уи, изырхом,
Уахгъы ѳынгъы ашьта дхуп...
Ак изхом, уи, ак изхом,
Ак аниоулак, ѳак мыцхѣуп!..

Алацш бадыргеит иахъак: –
Мшѣан, дзыпѣада ари ахазына?!
Саргъы исзычѣауам уажѣшьтак: –
Анцѣа дзишаз, ихазыноуп!..

Сгѣаѳ гѣыграк ааир ипѣаза,
Иназышьтѣада, ашѣ аркызааит!..
Алацш-тѣхѣа шыздыруа, маза,
Ас иатѣоу ашѣтеиш итѣахызааит!..

08.12.2014

Азыхѣашь анлеиуа, ианшѣартоу зынза,
Иара ахышѣтѣхѣа са сипѣшаауеит...
Аха сусѣкѣа анманшѣалам, уи иѣыргаза,
Сѣыза дызѣуи хѣа дтѣаауеит!..

Азыхэашь сацәшәом, ицалааит, ицала,
Сагаргы сызхытчып цъара...
Апстазаара шәкәуп, итцала, итцала,
Ианузымтца, уаннахуеит уара!..

09.12.2014

Ҳаинаалом, қазшьала ҳаипшым,
Ихьшәашәаза тцаак ҳабжьоуп...
Анкъа уи лылацштцәкьагь шын,
Уажәакәзар, зынза ихыжьжьоуп...

Исзымдырт, ҳаикәымшәар зымуа,
Ҳаибамцшаар аутцәкьауам мчык!..
Лыблақәа анцәажәо игәыкуа,
Саарзызырфыр, стынчхоит хәычык...

12.12.2014

Ус ҳаипыртцызшәа кәхтцоит,
Уа машәыршәатцәкьа ҳаикәшәазшәа!
Нас ххы ахьнахауа ҳцоит,
Лацшыцәгьақәак ҳрыцәшәазшәа...

Аха, ҳаибацшаауеит еита,
Ҳрыламзыкәа уа уаагәартак..
Ишыцшу санахәоит ллакта,
Абна иларшәу мәахәастак!

12.12.2014

Цьым, уи ауаф дхеит, дхазеит,
Ианихэатэыз, хзимыхэеит...
Иара изыхэан азэ хҕамлазеит,
Атҕлеипш, илымшакэа дыхэеит...

Уажэ хааидашшыло хаатэоит: –
Дзакэ уафүзеи уара иахцэызыз?!
Абга хашьтоушэа, хаарцоит,
Хашьта еимарыцсоит хыхьылтцыз...

12.12.2014

Насыпк ацэаара сырбаны,
Сгэыҕра нылахэаша ицеит...
Апшхэынтэ өнеипш, срыбганы,
Абна инылашэкэа аеазеит...

Зегьы анышэтытцэкьо сзышэтрим,
Хьаак сгэатца ҕенакаауеит...
Ичха, иухьзеи, егьаурим,
Акэашымҕе кыраамта ибылуеит!..

13.12.2014

ААМТА АНДЭЫҚӘЛА...

Аамта ачалт еипш инаххысын,
Ицеит хазегь хайкаратэны...
Шьюукыхгы баша азы иҕахысын,
Инеипыртт, ргэы ркычны...

Аамта андәықәла, иузынкылом,
Аеуыра иафызоуп, ахы цәгьоуп...
Избоит, азышқәа ргәы тагылом,
Агәра змардаз дыццакцәоу?..

Уажәшьта сеидру, ацша ахьасуа,
Дарбан итцнажәауа здац?..
Азгъеипш аамта ахьыкәасуа,
Икоуп абахәтцәкьа архәашарц...

Дарбан, рымаза ду змардаз,
Зны ирзоит, нас иршәауеит...
Аха ари афыза аамта аазгаз,
Рхатақәа лагәымтцас иацәшәауеит!..

14.12.2014

Схәыцуеит, урт ауаа изырхашти рхы,
Изыкарцои иаакәымтцакәа шыафәршә?..
Хгәы аартцәан дара рзыхәан мыцхәы,
Ихармариеит убриалагь рнаршә!..

Аламыси ақьиареи цхан хара хзы,
Ихыхны азы иартеит дара!..
Мацк иаахачхапи, шәаагылишь уажәазы,
Ианыхәшәхогьы калоит азыпшра!..

Сшәоит, ҳаидызкыло абас ианрацәоу,
Ҳаидызкьо, иарбан шыхоу изхытцыз...
Дуафума, дафыстаау, мамзаргьы дынцәоу,
Адау ишыапы дықәкьартә изхәыцыз?..

Аамта зтәу роума ҳарт зегь ҳазтәу,
Мамзаргьы ус ҳцоу харабгъара?..

Дгыланатц хацхьа ихалалу, згэы тэу,
Даграцалан дцом хацсапара!..

14.12.2014

Шаќантэ сылпыртцырц стаххьабузеи,
Уаха ахаангы сымхынхэуа...
Шаќантэ сгэы амцқәа снархәахьбузеи,
Уи дыцшушәа дсызгәыхәуа...

Шаќантэ сзатцәны адунеи санхалои,
Дыччо даныпраахьои снапы?!
Шаќантэ ахыц хәыц сахьынхалои?..
Шаќантэ дыспыртцхьои лхышә аркы?!

Рацәак саргәамтцзом сара исхытцуа,
Саацәыртцны ахықәахьгы сәырбоит!..
Уажә схала урт зегь санрызхәыцуа,
Сгэы ахышь амтцәыжәфеицш ипатцатоит!..

21.12.2014

Ус аамтала зегь хамфасуеит,
Хашьта ихылозар шьоуки,
Ацәқәырц хаипшуп, наќ хакәфасуеит,
Нас хгьежыхуеит хамтакты...

Хажәа акырза иахразаргьы,
Цқьа иангәылымшәа – иласхоит!
Ус ауп, аамта егьа царгьы,
Акыр хзыкәтцар – иаанхоит!..

21.12.2014

Зны сылпыртцыр лтахуп,
Зных ицъалшьоит сахымцъыртца!..
Зны, зынзак, зынзак смыцхуп,
Адэы савахоит сеицххэыцуа...

Уаха сақымшәеит лказшьа,
Лгәы иатахугы дыршьа сзамтәит!
Апоет, иудыруаз, уанцхашъа,
Думеигзакәа азы уалтәит!..

Усгы сышьтанәхоит бжык,
Азыз еицшны сгәы иналкьоит!
Схалт, исызгам зынза ачык,
Аха башоуп, салкьоит, салкьоит!

Лпенцьыр иадхауа махәык,
Саткыс ишрыцхалшьо сымбозтгы..
Хыла сасуан са бахәык,
Ишадцмышхаало агәра згозтгы!..

22.12.2014

Арака ишәартоу акзатцәыкоуп,
Җаикәхоит – убризатцәык ҳацәцар!..
Агха анҳахъуа зынзатцәыкоуп,
Аиаша ахыкатцәкьоу ҳамбар!..

22.12.2014

Сыблақәа ибархәо зала,
Бызгычыр стахуп мазала!

Зынзакгы сбымбазшәа бцала,
Ибасхәо шымцым хатцала,
Блымҳақәа ирафшәоушәа катцала!..

Ба быда сышхәартам схәалап,
Афархымцеипш бҕапхьа сбыллап!
Ҳамаза таз абри акәалап,
Уажәы-уажә ахәа хрыгәгәалап,
Сгәы аҕәышра хәхьзаанза хцалап!..

22.12.2014

Наҕ бысхасрыштүеит сара,
Сгәеисыбжь сахәазом банызбо...
Баҕәытц, изыбтахуи сбылра,
Бхата ибдыруеитеи ишыгәнызго...

Наҕ сыбхарштгәышья саргы,
Бзаиааиуазар уи ахьаа...
Араҕа иаххарам хара акгы,
Ҳагәқәа хцәеилатцәацәеит заа...

Ашықәс хышәашәақәа цалап,
Хцәеижь иахзадымтцо матәоушәа...
Акагь камлазшәа ҳаччалап,
Икалазазаргь, ихамбоушәа!..

...Аха иамутцәҕьар зынзак,
Бхарштра сылымшошәа збозар...
Сгәы хәхәо ибышьталар, бөыпхьак,
Ма итәахгәышья, ибызрыпхозар!..

28.12.2014

Сыгәтыха сзымхәеит иахьагы,
Аҗныҗа сатцалан изгароуп...
Ара сырзеилкаазом азәгы,
Араҗа шәартароуп, ибгарроуп...

Сгәала змаздаша дызбом,
Азәгы имазам са саха...
Сцәырымтцаргы атәыла бгом,
Исыкәыршан иркым ашаха...

Стацшит аиашатәҗа алакта,
Аха ибналан исыцәхьатцеит...
Сыгәтыха абазгауеи уажәшьта,
Уи лағымтцас сгәи итаткәацеит...

29.12.2014

Ибгәагы, ибгәагы, сныжыны банцоз,
Саргы уаха ак сзымхәо саҗабкит...
Ибдыруан сгәырҗа шысиааиуаз, сшагоз,
Аха абгеи аҗасеи реицш ҳаицтабкит!..

Издыруеит, издыруеит, акырза бсеитцбуп,
Аха сгәи иахауам, нас, ишьрыма?!
Бахьсцылаз азыхәан Анцәа ду, итабуп,
Быстахын... Уаха гәнаҳакгы сывам...

30.12.2014

Ишәмаҳацзаап цымхеит иҗоу,
Дасу идгылоу ипхьазоит!
Иааиз аамта изацымныкәо,
Ғыц аныкәашьа идыртзоит!..

Уафнагама, мацк укьалоу,
Шьюuky удырфашьама сынтә?!
Ацәа далхтәуп, ацәа иалоу,
Даеа аамтоуп... Утра утатә!..

Ушьаҕа ахьеихуго уазхәыцла,
Уажәа уацклацш – уҕы итшәо...
Аамта уақәымшәозар – узла,
Арака мачхәма узыцәдыршәо...

Зегь зылшатцәкьо адаушқәа,
Инеиуа ҳацхьа асаба рчуа,
Шәаагыл, шәырзызфр ауаа кәышқәа,
Урт роуп ҳажәлар зыхьчауа!..

Иааиз аамта шныхтәым здыруа,
Икоуп, ика, ирацәафуп!..
Акамчы аахаанза иананыруа,
Аеыфгы – хымцада иеыуп!..

30.12.2014

Иахьа былацш мчыла ибтәахуан,
Ҳа ҳаздыруаз бақәыркыр ҳәа бшәон!
Саргь маҳәтцас иахьак сыҕесырххауан,
Арахь мазала сгәы зегьы пыжәжәон...

Уаха афныка сдәыкәлазом сара,
Атцх змыжьтцас сахәаеыр калоит...
Пшаашьа сымам, шәсышьтамлан ара,
Уахарнахыс бгәатцәҕ сынхалоит!..

31.12.2014

Хгәырѡақәеи х҃хьаакәеи х҃гәыргъеи зегъ аман,
Ашықәс ду ниасны ицеит...
Харгәаkit, харгәамтцит, аха иааури, егъамам,
Акыр х҃кыднакъазаргъ, интјәеит...

Ашықәс Ғың ахәыхәеипш
ххышә хәыч инықәтәан,
Аблақәа гәыкы-тәыкуа иаапшуеит...
Уара умсааит, хшүзыңшу хәа иснықәуан,
Аха сықәра еилазгар хәа сшәәуеит!..

Хгәырѡақәеи, ххѡаи, хгәыргъеи
зегъ шытхыны,
Хандәықәла, шәабаци хәа имтҭаит...
Үа агәнаҳа змоугъы, игәнаҳа ихыхны,
Ашықәс Ҩыц, худкыл, хаузаит!..

31.12.2014

Аамта иадыруеит иара атәы,
Иурхәашьыргъы, ахала изозаап...
Иацы ицәыртцыз ахәатәы,
Збашья шамам иахья ирбозаап!..

Устәкъя зызбара мариаз,
Иаинырсланы, баша ажәала,
Иахья игәартәит ишхъантәз,
Ишырзышътымхуаз урт жәәсала...

Ицэгһам ажэйтэ арыбгара,
Уазымхэыцыр, уатэ иузааиуа...
Азэгы дцэырымтцацт ара,
Ишитахытцёкьо аамта иаиааиуа...

01.01.2015

Иѳаз аиаша, ус аѳсы таз,
Ибзиоуп, дара ианырпырхагам!..
Аха аѳы анцѳажѳа уи ишахѳтаз,
Ижѳбома рхѳеит, аа, хѳтархага!..

Нас хабанзаѳои абас хаз-хазы,
Ихамоу – инымтѳѳазо гѳалоуп...
Абзиа анахѳо, иахѳахуп ххазы,
Ацѳгѳа анахѳо – ихашѳмырбароуп!..

Астѳѳѳа хашзымѳо рбарѳоуп зегѳы,
Аиаша ахи аѳыхѳеи еилхаргароуп!..
Иааизар, инхааит, иахѳом азѳгѳы,
Абраѳа уи атра иѳахартѳароуп!..

Мчык ауп иѳоу, ѳ-мчык хѳтахзам,
Хабарѳои урт аѳбагѳ еиѳылар?!
Аиаша азааигѳара амѳ ртѳатѳзам,
Ишѳартоуп ахааназ еишьѳылар!..

01.01.2015

Бысѳѳѳызыр хѳа сшѳоит ѳабыргны,
Ибызбазар сынбыжѳырѳ са схала?..
Абастѳѳѳа гѳырѳала сырѳѳны,
Сахѳзымназо ѳѳѳк ахѳ банхала,

Иѳѳырѳѳышт ихъшѳашѳѳаза мчык,
Изырѳыѳуа ѳхаррак хабѳѳамкѳа...
Срыѳхашѳа, сбыѳѳауеит знык,
Саанхеит сара аѳеуыреиѳш сыбѳѳамкѳа!..

Бысѳѳѳызыр, зегѳ сѳѳѳѳуеит сара,
Зынзак истахзам сыѳс исхоугѳы...
Ибѳахызар, иркѳаѳ сыѳѳѳара,
Искѳѳыга, уи амра исзыѳхоугѳы...

Ҳазхааныз згәалашәо аанхап,
Инарґықәыххлап ҳахъзқәа иаххылтцыз...
Ҳахьынзақаз бзиан, иҳазхап,
Ҳахьымтәыуап сбыҳәоит, иаҳцәызыз...

02.01.2015

Сара амшқәа срыхтәыуар стахзам,
Акакала ицоит инаспыртцы...
Сыдгьылгы стәымны сахзам,
Санылеит анасың сыцны...

Аха азыхьтәкьагъ зны итабоит,
Иахьытхәрааз атыпгы ахаштуеит...
Уахъ зғыназхаз баша ишабоит,
Мчы мазак мчылаткәа иашьтуеит...

Амшқәа сгәырґа рымгазеит,
Схьааи сареи мчыла ҳаизнрыжыт...
Ирхарои, зынза ирымбазеит,
Урт атдлеипш сыхжәаткәан скарыжыт...

Шьта иналаршәны сажәагъ быруеит,
Зны еиғамскәа ицәажәоз рахъ салхын...
Ажәтдар реипш сымшқәа цыруеит,
Рытра ахьыкартцо сеидру урт ацхын?..

02.01.2015

Ибзиоуп, уа уакәзааит Апсны еикәзырхаз,
Псыхәаткәа змамыз ҳаға дтазырхаз...
Ицызгы, ишьтазгы рхы лазырхаз,
Рыцсыжәқәа рзымгакәа атдәсан иахазырхаз!..

Аха егьырт адсуаагъ зғыз убауан,
Шьоук бцъарла, шьоук жәала еибашьуан...

Ухалатцәкыа у́казар Апсны еикәырханы,
Ухыызгы зырымхәари зегы рханы!..

Аибашьра ашьтахь амал гәгәаза урхаит,
Уфызцәагь уаарыхәацш, захьзыз умахаит...
Апсуаа зегь ғарны, уанбеиаха уара,
Иуеибашьыз абазкгы иапсатцәкыам ара!..

03.01.2015

Быблақәа исархәааит, уахтахым хәа уара,
Аха ирзыгәағзом ус ахәара!..
Урт иргәапхоит санаеу абылра,
Ускан зынзакгы ирхым агәырџа,
Быблақәа абас сыздыргәакуеи сара?!

Иртаху здыруеит, урт ирзазом,
Ишмазоу инрыжьюеит, зынзак ирхәазом...
Аха исыцроу амцагь сырцәар рузом,
Ус харантәи ишазмырцхо рбазом,
Шьаеак ма икартцар, аха иқәацазом...

Быблақәа аацын бзиа ирбауеит,
Азын ртахым, зынзак иацәшәауеит!..
Сыцкәынра абақаху, сықәра ззауеит,
Аха сгәы иахьатаху сықәлан сцауеит,
Быблақәа ирхәар, еитах сәахауеит!..

03.01.2015

Банызбалак,
Апша зтасуа амшын сафызоуп,
Сыцәкәырцоит!..
Ишцазури,

Сшыапкэа сытцпраан, ба бахыкэцэкыо
Сыргоит!..

Баргы иаразнак,
Мцак быцрасны, ацыр-цырхэа
Ббылуеит...
Цэқэырца еишылтас,
Сеитакэасны,
Акэара бныкэцаан бызгауеит!..

03.01.2015

Апардеикэатэеипш иаимылцаан,
Атцх дналэшэкеит лара.
Дышсымпытцэраауаз еилыскаан,
Ғыстт: – Бэахымаахэуа бцала!..

Ус, са суада даафнаххылеит,
Акы лхаштызшэа калтцан.
Саргы сыфны сналцыххылеит; –
Сбыхэоит, уаха шыта бымцан!..

Илуаз дақэшэомызт акраамта,
Илхэогь лғамшэазеит зынза!..
Ах, уахазатэык дымгэаанда,
Сгэы мбылуашэа сыпхыза...

Хагэкэа ирхэоз хмахазакэа,
Зынза атэылатэкыа дрыбгон...
Атцхгы уаха имшазакэа,
Ғаибабарцаз аамта агон...

Нас, дындэылкыеит дысзымхэыцкэа,
Шыта издыррыда уи лдеипш?!.

Амшын дузза иазымзыѳрыкѳа,
Шьтахьѳа ихынхѳауа ацѳкѳырцеипш!..

04.01.2015

Аѳацсахуеит апсабара,
Пшьаамтак амоуп есымша,
Ауаѳгы иахѳом хара ахара,
Аха еихаитѳаит уи илша!..

Иацы дахьыѳказ иахьа дыѳкам,
Иахьа дахьыѳкоу – уатѳы дѳкалом!..
Иацы дыззыѳказ – иахьа дизыѳкам,
Хлантцы дѳеитцар цѳгьа ибом!..

Дааузымдырыртѳа деиташѳаит,
Шѳынтѳа иѳеитеикуеит иара!
Зны дмарахѳуп, зны далшѳаит,
Зны дааузычхашам абра!

Апсабара пшь-аамтак аитѳеит,
Иахѳѳоуп хѳа азицхьазеит Хазшаз...
Аха ауаѳы ѳакала дгѳеитеит,
Уахѳа изымдырт иѳазшьаз!..

05.01.2015

Сашѳаѳкѳа, шѳашѳа сѳахеит, сѳахаѳеит,
Сашѳаѳкѳа, ишѳѳахьыз сѳѳеит, сшѳѳырхѳаѳеит!..
Шьѳа даѳа жѳѳанкахь сшѳѳымпытцпраан
сѳѳыруеит,

Шьта даеа мтцәыжәѡақәак
сышьтырхуеит, ииуеит...

Сашәақәа, ахаангьы шәынсыжъзом сара,
Шәынсыжъырц стаххаргьы
шәыспьртпру шәара?!.
Сахьышәцшаауа шәасхәоит
сышәцәызыргьы абра,
Ажәѡани адгьыли рыбжьара цъара!

05.01.2015

Ажәѡан саламшәкәтцас иаанашьтуеит асы,
Икәашза, ипашәза...
Адгьылгьы гәырғьоит: – Уааз абаапсы,
Издыруада иаразнак италар сыцсы,
Шьта апхаррақәагь ташәтца!..

Ахьтақәа дәықәлеит зехьынцъара шьта,
Атцаа иаркацеиуеит...
Гәбғансгьы иаутозеи азынра уажәшьта,
Узтамцшуа аеарцәгьеит иара алакта,
Цсы зхоу зегь гәәтеиуеит...

Адәы сықәхацәеит, дысзыпшызар лара?!
Исхароуп, исхароуп!..
Урт ахьтақәа ѡналаанза снеины сара,
Сазыѡоруа афархьымца аччахәа абылра,
Изгәагьып цшьаала лқышәқәа ргәызра!
Цкъа дысрыпхароуп!..

08.01.2015

Ҳабақоу, ҳаҳъааихъоу здыруада шъта?..
Ҳамѡақѡа нақ ихароума?!
Даара ҳзықѡгѡыгуа, иаартума рлакта,
Ма изѣу царарҳароума?

Итѡрны игылоу атдлеипш ҳаанхеит,
Ҳдацқѡа роуп иқоу цсмышътыган...
Иҳахъыз ҳаздыруам, зынза ҳағахеит,
Ҳныхѡатѡзар, ацѡашъы наҳхыган?!

Агѡгѡақѡа абақоу, рыбжъы ҳаҳазом,
Ирыхъзеи, рымчқѡа қацсама?
Ауртѡѡқѡа рыхъзазар, рығба зцазом,
Ма ацѡқѡырцқѡа ицыххаан иргама?..

Азыхѡашъқѡа ҳрырит, ағгарақѡа аанхеит,
Уртгъы ҳархысроуп ѣыхѡтѡыла!
Ацъныш иқаматѡқѡа аѣы ҳаѣахеит
Ҳанзымца, инырхуеит ҳқѡыкѡылах...

Ҳахъықоу, ҳаҳъааихъоу шѡамызтѡан азѡгъы,
Зышътахъқѡа ихъацшызгъы дгѡартѡеит...
Ҳгѡырғъан ҳацылоит ибзиоу ацсрагъы,
Анцѡа уи зылахъ ианитѡаз – дишѡѡеит...

08.01.2015

Шъта акымзарақ ҳзеилам, ҳа ҳаилгахъеит,
Ихъшѡашѡаза лылацш насхъысит...
Ацҳаррақѡа абақаху, урт зегъ цахъеит,
Саргъы сыцѡакѡѡан, сгѡы сапысит...

Машѡыршѡа ҳанеикѡшѡѡ, ус ҳааихѡѡцшуеит,
Ҳцъаршъѡеит, ҳа ҳамаза здыруаз...

Ибылхьоу акѳицеипш, хаччапшь таауеит,
Уи аарла хѳа акѳын ишахныруз...

Харт анкѳа хѳахьеикѳшѳалоз атыцкѳа аанхеит,
Хѳшапашьтыбжѳкѳагь ргѳалашѳоит макѳана...
Исзымчхакѳа урт атцлакѳа рѳытцѳкѳагь
стаахьеит: –
Зны арахь сара исыцааилон дѳажѳама?!.

Атацацѳа иреипшуп, рхы дыртысуеит,
Урт ажѳакгѳы шырѳытѳымшѳо сныруеит...
Аха зымаза ззымтѳѳахуа бѳык тѳыстѳысуеит,
Ларгѳы сара дышсазѳаауа снардыруеит...

Зны-зынла арахь сѳшапкѳа мчыла сааргоит,
Исымбазакѳа мцацшѳыкгѳы цѳшаала
инасѳалон...
Зны ихастѳом... Зны уи аамѳа шѳаз
агѳра згоит,
ѳ-зиаск реипш, лареи сареи
абрака хѳаилалон!..

10.01.2015

Аамѳа иамазкуада ара?!
Уи иагѳаламшѳаз – дыцсит...
Уа иутахызар дрыгѳѳала,
Ихѳзгѳы асеипштѳѳа ипсасит!..

Аха дпоетѳѳѳазтѳы иара,
Мшѳан, убризатѳѳык изхоит!
Аамѳа дзаѳазом абра,
Уи ибаѳхатѳра деикѳнархоит!..

11.01.2015

Ихьчатәуп, рхәоит, хбызшә,
Уи зегь раткыс иаламцәажәо!..
Икартарц аныртаху атызшә,
Иахдырбарц аныртаху ишыгәжәажәо!..

Дара ронаф сасра аует,
Рхәыцқәеи рматәцәеи ирыздырзом...
Аха адәахы икакауеит,
Рылахь шчышәу азәгы инырзом!..

Харгы ххы нартцыс-тысуа,
Ирҕапымххаакәа хнарпыртцует...
Ихамхәар, хбызшәакәзам, цым, ицсуа,
Ихамхәар, хацсуара ацсы ахытцует...

11.01.2015

Апша цәыуо адәы ицәхалеит,
Азәгы афныка инаишътзом...
Зных уи ашыхкәа ирхалеит,
Уртгы цхаррак азынрыжъзом...

Астәкья цхамшьашья жәбахьома,
Адәы иавахт апша рыцха...
Уахык ма шәфны ипхьахьоума,
Икәлахьоума мамзаргь шәыцха?!.

Зынза хьаасгы ишәымкуазар,
Иамырцшаауазар шәгәы штәыуо,
Гәыбганс иамои апша гәыкуазар,
Ишәзымдыруазар шәара ишшәууо?!

Ихьагәгәа афныка ихынхәгәышьоит,
Ма ацсра нанагоит шәа шәаатцран...

Аңша уаха ихнымхәуа ңышәшьоит,
Ахаангы иҕам иара хятцран!..

12.01.2015

Ачамгәыр унацәкьарақәа анаҕушьлак,
Ишәаҳахьоума, абжы шху-хьууа?!
Убасоуп, уи азҕаб данысцыртцлак,
Иааҕымтцзакәа сгәы шсыхь-сыхьуа!..

Нас иабаҕоу араҕа схара,
Сгәы лзынмыжкәа сзымаауазар?!
Уи иахылтцуа амца аңхарра,
Ла лҕы затцәык имтаауазар?!

12.01.2015

Исхамыштзеит, быблақәа шсыхәацшуаз,
Мазала ицәажәон аашаанза!..
Акызатцәык уи ауа са исыхәашаз,
Җаздәылтцызтгы, ба баб даацшаанза...

Аха иамузеит ҳыцъагы иахтахыз,
Иңаушьаша, иаалырҕан дҕыхеит!..
Шәуада хәыч усгы иаубахтахыз,
Сдәылууартә мчыкгы сыхеит...

Уиижьтеи шәхышә цшза схаштзом,
Аарла лашарак кылцхоит...
Мчык насҕагылан, уахь сашьтзом,
Идырым доухакгы сзылцхоит...

Исхаштзом, быблақәа шсыхәацшуаз,
Еиқәатцәа сымсылза, имаахыршәа...

Хәшәы ыҕамызт урт реипш исыхәашаз,
Аха инысмыжыр амуит, истахымшәә!..

13.01.2015

Акыр ҳаикәнархозар ҳара,
Ҳқьиара ауп ҳаикәзырхо...
Ҳнанагоу сеидру хара,
Иахцәизоит Анцәа хантахо...

Ишхашьтоугъы ҳаңбал блакьо,
Ҳашьта зынза иазмырхар...
Иарбан бахәаңшыу изынкьо?..
Ҳынчрак калон итахар!..

Ҳгәытәкья ҳазкаршәуам ара,
Агәеанызаара ҳацзарц ҳахәтоуп...
Ҳхьяакәа рыбжьара цъара,
Ҳларкәыкәтцас ацсра рыбжьатәоуп!..

13.01.2015

Мшәан, зегь кәышқәоупеи арака,
Уанрығцәажәо, рыхқәа цжәоит!..
Нас, изхагуи ҳара абриафра,
Ҳхы ҳазныкәымгар ҳәа ҳшәоит!..

Шьоукгъы аратцлеипш идрышәшәазаап,
Аха илеизеи тәка – араң!..
Зегь ацәажәараз ҳаикәшәазаап,
Аха аусағ – зынза мап!..

14.01.2015

Иреигъу аамтакәа ҳаңхьақа ишьтоу,
Мамзаргъ ҳархысхьоу?!
Шьта ихазхәарымашь ажәа ихәхәтоу,
Уи ақәрагъы ҳтысхьоу?!

Аамта анҳазнымкыла җеа шьоукы иртәхоит,
Знык агәра аҗкьахьазар!..
Ажәагъ аңсаатәеиш ааира агәаңхоит,
Ҳгәағ атра канатцазар!..

Аамта еиларфонтны шьоукы идырхәашьуеит,
Шьоук пшуп изаанза...
Ашәтыц иафьзоуп, ршьапы иадыршьуеит,
Ибыбышза ишәтаанза!..

Дасу иара ииаша, дасу иҗатцахуп,
Илбааидоит, дагозаргъ...
Иреигъу аамтакәа шьта иааир ртахуп,
Ҳара иахмыршәозар...

14.01.2015

Сгәы дынталан ирхәашаанза,
Дсымбазеит!..
Уи дсыздыруамызт уажәраанза,
Шьта дыстцеит!..

Иихәо еижьаган, ииуа еижьаган,
Зегъы мцын,
Сдагәан, сдагәан, дсыртәеит днаган,
Ҳыпк тацәын...

Амҗа истеит, аңҳа изхыстцеит,
Пхьақа дцарц...

Уйкәатц хәа сазхәоз сырзымхәыцзеит,
Дыҕеиаларц...

Аха ишьяпы данныкәгыла,
Дҕахәатәхеит...
Анкьатәи ифыза, анкьатәи игәыла,
Иаҕахеит!..

Иаразәк иакәушәа избартоу,
Зегь ара...
Амҕа дыкәлеит азә дымшато,
Ғырбара!..

Ианасыжьюеит... Иа итәы ишцаки,
Ауаҕ барбар!..
Ма баҕхатәраки, уаҕраки,
Руак збар!..

15.01.2015

Ахала иааизом анасыц, пхашьоит,
Амца иалкьо акәиц еипш иумбазакәа,
Инауаҕсуеит уи зынза умбылзакәа,
Аха амца ахьумкыз цьанашьоит...
Ахала иааизом анасыц, пхашьоит...

Уарггы цшьяала унеиуеит иумбазшәа,
Уцәа итоугзо усгы ирацәазоуп...
Адунеи уа ишутәым агәра угазшәа,
Анцәа иузоуижьыз умшкәаггы цхьазоуп,
Аха цшьяала унеиуеит иумбазшәа...

Икалоит уи амҕагь иацәыхкьар,
Уауҕ акәу цшья интаххыр ҕазә иашта...

Ма тдлашьапык ашшаратцѣкѣа ианѣар,
Знык икыдѣяз, кыр иапсоума аѣашьда,
Ишцарыцѣау, амѣа иацѣыхѣар...

16.01.2015

Иихѣаз сашьтам, уи иѣы иаѣѣнагоз ихѣеит,
Иимхѣаз ауп! Ахаан са сѣатцѣѣы инхеит!
Амаѣа иеипшын, ихшѣааза иѣан уи ипшра,
Ах, ацѣымѣра, амѣеипш итѣашуан убра!..

Ѣызас дсыман, цѣѣа дысзааигѣастѣит иара,
Ибзиаз амшѣа еиѣахѣаагатцѣѣеит ѣара...
Ихиѣѣы лашан, цѣѣашѣа деипшын амархѣац,
Уи иѣѣацшѣ иатѣаз, са исызгѣамѣоз
ауп итѣѣац...

17.01.2015

Абзиа уны иастѣит азы, иагалааит,
Ари игѣы тѣааѣѣоуп! – Изѣаху ирхѣалааит,
Ма дѣазаѣѣоуп, санырѣо иѣѣалааит,
Рнаѣѣаѣа сыѣѣкны харантѣ
сеиѣадырѣалааит!..

Ииашѣу абарт роуп! – Шѣѣоук дрыѣѣѣалааит, –
Ирхѣазѣы хѣоуп, дара ѣаргалааит!..
Сара схы цѣырызгом, урт рѣалааит,
Абзиа уны иастѣит азы, иагалааит!..

17.01.2015

Аамта уаехьфрфрны уанкаха,
Уаха уакъымтэан, ичха...
Ажра жроуп, уи знык уантаха,
Уака духэазом тынха!..

Ус ауп аамта, ахы цэгъахазар,
Нас иузақөтқазом кәадыр...
Аха укаҳашья цшзахазар,
Убригь акыр иацсоуп, идыр!..

18.01.2015

Сашәакәа спыртцует, рцәаара сахьырцшны,
Рымтәыжәфәкәа шкәадахо збоит есены,
Ҳахьынзеицыз бзиоуп, убригьы сызхоит...

Анкьейцш сцәаныррақәа рхы старцаны,
Ирейгъзоу анасыц шыцшу сырбаны,
Уажәгьы зны-зынла иаацәыртцны сыржьоит!..

Иазхоуп! Сахьнанаго здырует сшьямхы,
Баша изсыргәакран сзыкоузеи схы,
Ахақәитра рымоуп, испыртцны ицааит!..

Сашәакәа, идыжәымжәан шьта сыцсахы,
Исхәеит, исхәаран иказ сҫахәы,
Шьта шөымра хааза ҫазә иашта итацхааит!..

18.01.2015

Мап, мап, барей сареи иахзеилам акгы,
Мап, мап...
Мап, мап, бабахь сыргом сшыапқаагы,
Мап, мап...

Мап, мап, хахьеикәшәалоз снейуам зынза,
Мап, мап...
Мап, мап, шыта схагахом бызбар быцшзаза,
Мап, мап...

Мап, мап, уи ачкәын изызуам шыапҕаршә,
Мап, мап...
Мап, мап, сицырхагам ихиазар инаршә,
Мап, мап!..

Мап, мап, истахым ба бөызцәагы рлаф,
Мап, мап...
Мап, мап, исымазам анкьеипш ақаф,
Мап, мап...

Мап, мап, исыздырзом, уажәшьтак
хара хҕеипш,
Сеилагоит...
Аха банызбо, акалмаха ахытоу азеипш,
Сыцәкәырцоит!..

20.01.2015

Бца нас, шыта хатца, мшәан, сгәы зегы бфеит,
Бқышәкәагы еитабшәит, быхцәгы
тыбрыффеит!
Бөызцәа еишытагылан зегь хатца ицахьеит,
Азәазәала рчарақәарҕ хтәан, иахфахьеит!

Агәра бгозар сара исхәо, сыбпырхагам,
Сыбпырхагахартә изуеи, сара схагам!..
Блашацәазар, бхаацәазар, быцшзацәазар,
Нас исхарои, амыцхә бзиа бызбацәазар?!.

Агәра бгозар сара исхәо, сгәы сызхәыцуам,
Исанахәоит:- Уахымццакын, умра хытцуам...
Уқәратцәкыагы, шыта ушықәсқәа
акгы ахытцуам,
Уанылбалак, уи нахыс ларгы
деицххәыцуам!..

Агәра бгозар сара исхәо, зегъ мазазааит,
Урт ирзеилои, инеихәацшуеит ауп
хәа ицхәазазааит!..
Бара быда сгәы азә дшызтамло
бхата иббазааит,
Абга цхлымқәа ирцәыбналаз
ажьеицш бтатәазааит!..

29.01.2015

Сыбпыртцуеит... Сшыбпыртцуа
са соуп издыруа,
Атцх хышәашәа сналазны сцоит...
Икалап баргы бгылазар мазала буазыруа,
Сажьатцәкыоу сыздыруам, сыгә
усшәа снарбоит...

Бысцәызуеит... Гәырџак хааза инасылсуеит,
Мцакгы апыр-пырхәа сгәәҫы еибакуеит...
Сынасыц сзахымзар, саңбал сапысуеит,
Цша-шәышәыкгы асуам, аха ахьта сакуеит...

Ҳаипыртцуеит... Ҳалахъ даеак анымзар,
Иҗалап ҳаиқәымшәаргъы уажәшьта зынза...
Бысқәатц, сыбхаршт, зынза сыбтахымзар,
Сбыхәоит, ахаан ҳаибамбацшәа ицхъаза...

30.01.2015

Аамта исзақәмыршәеит сшыаға,
Уи сзахымзеит ианеихызгоз...
Ицеит исафқъан азә ихға,
Дарпапашькуан иахъиапызгоз...

Уажәшьта сабагари са сцеипш,
Ибжысхрызу уи снапала?..
Аамта иалахаз – ахеипш,
Иарымжышыклашт сара сгәала...

30.01.2015

Урт абзиа рымбазеит,
Ианырцыла – рыба хырәеит...
Зыгәра ргоз – идыргазеит,
Еиларгазеит рышьтеи рымәеи...

Аиаша ахыҗказ имцазеит,
Ианырғаха – атәагәа ахыршьит...
Амц аҳәашьагь рцазеит,
Ацха ахыҗказ рнапы тыршьит...

Урт ахьцозгъы сымцазеит,
Ҳарт иаразнак ҳамәа еиҗытцит...

Сашта стымтцит, уи стазеит,
Сашта еигъыз – сзымхэыцит...

30.01.2015

Нас иазызуеи, сгэы хытхытуеит банабо?!
Бара сбықәлоушәа сдәықәлароуп сеырбо!...
Даеакала уимацәажәои уара угәра зго,
Аха иоухәои, ухәатәы хамтца уныкәызго!...

Нас иазызуеи, бшьафәкәатцәкәа зыпхьазо?!
Иагъараангъы ба ибымбацт иара анбыхьзо!..
Бнаскъанагоит быщцакны аусура банцо,
Уа баннеилак, инаббцыртцуеит маза аезо!..

Нас иазызуеи, ах акәачрахеит цәгъаза,
Есымша ибыцзарц атахуп иаргъы пшзаза!..
Исзынкылом, уи сзынкылом сыгәра га,
Атра итыцоит, зкәаф тоу ацсызеипш, банаба!..

01.02.2015

Нас иахьатцкыс ишпеигъымхари цыым уатцәы,
Хабанзахо, мшәан, абас есымша атцәы?..
Иахтахуп шыта, иахнырыртә амрагъ
ааххацхар,
Иахтахуп шыта, хшьапы
ааитцаххырц иаахгәацхар!..

Шака абицара ргәы еитажәны ихәцәцахьо,
Бзиак рбаанза ишлагәагәаза урт ажәхьо...

Шаҥа абицара җаҗсадгьыл ршьала иркәабахьо,
Ргәыҗра ишеиҗьо, аз хышхытҗәа ирцәагахьо...

Нас иахьатцкыс уатцәы шҗеиҗьымхари шыта,
Издыруада, җтацшыр мшыхаак алакта...
Аха җазхәыцүеит, аҗсабаратҗәҗаҗь цыашьауа,
Заа иааиуа, аҗхарра ашәырқәа шажьауа...

01.02.2015

Шьта иабаҗоу сара сышықәсқәа исыцәцаз,
Гәырҗеи хьааи амыҗәмабарақәеи зтцаз,
Сааныҗьны исцыртит...
Сызрыхьзама, уахгьы-җынгьы сгәы итцаз,
Сзыназама, сназатҗәҗьарцгьы иахьсыхәтаз,
Сымра хытцит...

Шьта иабаҗоу анкьа сҗызцәагьы сызцыз,
Исымагәышьоуп уаҗ изышьтымхша ацәыз,
Сынхама схала?

Азәыр ихәома сааҗәымтцзакәа сызҗыз,
Баша иааҗсама сара исыбҗьаз аҗыз,
Ицоу җрыххала?..

Шьта иабаҗоу ихааза амра исыцхоз,
Рылапш сыцым ашьабстақәаҗь сызгәацхоз,
Зыҗәра ицазшәа!..

Ах, уи аҗшзара, иаатаххаргьы сҗазырхоз,
Ах, уи аҗшзара, иаатаххаргьы сеиқәзырхоз,
Изт, ишәазшәа!..

04.02.2015

Баша угәәкуеит, баша угәжәажәоит
сажәеинраала,
Даеазәуп уи азғаб лгәы ианаала,
Улкәатц, улкәатц!..
Ушылтахымыз знык иуалхәеит лара хаала,
Шьта деилукаар улшоит уаргы ухаала,
Үгәы умфарц...

Са схатагы исхызго ура иудыруеит,
 Уи агәырџа сабылуеит, исныруеит,
 Аха исычхает...
 Уахак саакәымтқәа башаза суазыруеит,
 Сажәеинраала схьаакәа азгьеипш ирыруеит,
 Исхәаз амахаит!..

Мшәан, зегъ раткыс быччапшь зсҕабрыпхеи,
Измаанои, убас изысгәапхеи,
Сартәом, сартәом!..

Ба бансцəыз исəхəи, исзынхəи,
Афы бзиепцш сааигəа баапцхəи-цхəи,
Бныжь сызцом...

Изури, ианцəажəтəу сҕы акуеит,
Афархь зларцсаз амцеипш сеибакүеит,
Баасеигзар мацк...

Ғыц ииз аҕәыспшқеипш сбырбыруеит,
Сыхәдағ хеит, нас сыблагь цырпыруеит,
Иахаршәу дачк?!.

Мшәан ианбасхәа иаразнак бгәы нзырхеи,
Зеггы брылкаан абас бысгәазрыцхеи,
Уазхәыцла шыта...

Закә мчуи, абастцәкьа сҗазырхеи?!
Амацәысеипш быччапшь сҗазрыцхеи?!
Блакҗа, блакта!..

06.02.2015

Схы ахынахо инықәыршәны сцап,
Иахьыкам кык-җыки тызшәеи...
Исыхьи, исыхьзеи сзыцәшәеи,
Аиаша сахгылогь исхәап...

Җацсҗазаара ахыцеипш иххоуп,
Унацәхасыр, иткьоит ҳаҗеиҗа...
Җазхысыз, ҳазхьацшрым еиҗа,
Аха арака аиаша иаҗоуп...

Схы ахынахо инықәыршә сцалап,
Аха уахьгы исыцрытцшам схьаакәа,
Ус сныкәалап цшьяала имырхьаакәа,
Сшьап амаҗыш шалоу ззалап!..

06.02.2015

Агәаҗ илыхәхәоит арахь,
Изынкылом, мчыла ицәыртцуеит...
Уи ззымычхаз данизаҗь,
Игәы иҗазамыз ак ихәыцуеит!..

Ишцеиури, играшуеит,
Ицэыримгар, инатом таха...
Шьюук рзыхэан ишауеит,
Иаразэк иааимоузазаап адсгаха!..

Ифызцэа ианрызбылгыо акэтагы,
Иара дкыдкыауа дызкузеи?!.
Агэаг илыхэхэоит арахь,
Уи дызламхэаеци, изыцшузеи?!.

06.02.2015

НАС, ИЗДЫРУАДА ХАХЬЦО?!

Нас, издыруада иахзыцшу?..
Шака гэакра хрыниахьозеи,
Шака еибашьра ххаагахьозеи,
Шакантэ хацьал хацэцахьозеи,
Шакантэ хазбахэ дрыххахьозеи,
Нас, издыруада иахзыцшу?..

Нас, издыруада хазёу?..
Хбызшэа иахьынзахэтоу ихахьчама,
Ххэаакэа бзиан иахрыгэгэама,
Хцеира хреигэыргьартэ ифеиама,
Хажэлар абзабаа дхарбама,
Нас, издыруада хазёу?..

Нас, издыруада хыхьцо?..
Цкыа хыхьтышэынтэалам хгэалоуп,
Аамта зеибафара халоуп,
Хускэа шахазбо тынхалоуп,
Ауафы дангэахтауа данхала ауп,
Нас, идыруада хыхьцо?!

07.02.2015

Уажэраанза ҳаиҷэажэон аиаша ҳтахызшэа,
Шёукуы инаҳымпытцдаан иган иртэахызшэа,
Аха уи ацэыргара уажэы иргэағызшэа...

Ихазто зэыр дыказар, иаххэо акагь лакэзам,
Уи пшралеи сахьалеи иахбахьац акэзам,
Аха аиашатцёкьа гээзто, ара азэгьы дакэзам...

Урт аамта дара цшьяала иахьыртаху инаргоит,
Рхэатэы хазтцо илабжъан тыц
 кәазкгы дартоит,
Ахаан цэгъара шыкаҳамтац
 жәдыруоу хәа фартоит!..

Аиаша абакоу?! Акышәкышәраҕ икаҕәхеит!
Аамтақаа иреигуи?! Җазтаарагы лакәхеит!
Ицаз акәу, иааз акәу, хзымдыруа хакәхеит!..

07.02.2015

Аамта даара даргазеит,
Апша ахьасыз имбазеит,
Иеимаагь баша ихазеит,
Уахтахуп хәа рымхәазеит!...

Ихагылаз дныкәырцеит,
Ивагылаз пхәака ицеит,
Атып пхақаа зеггы нтәеит,
Апхақаагы шыта ипытәтәеит!...

Иазхәауада дахьцара,
Акгы имыхәеит итцара?!

Аха дыргѧпхар цъара?
Наѧ хѧкѧытцып ирцъара!...

07.02.2015

Сыхъз набхабрыштып бара,
Зынза ахаангы ибмаҳацшәа!..
Багъаргәырғашам сбара,
Цъара уәжәадагы сбымбацшәа!..

Аха атх цэца агэаны,
Бгэы бамырцэакэа баапшуазар...
Быхчы бкышэ инафэагэаны,
Еихабкруп, сыхьз бцэахэауазар!...

07.02.2015

ΑΠΟΕΤ

Урḱəatɕ, ургəаламшəəaит азəгы,
Араḱa иумам ура хара...
Урḱəatɕ, унармыɕхəaит ɕьаргы,
Уаддмыртəалаaит рымца апḱарра...

Убаџхатѳра иакѳым табара,
Шьюукгы уцыртт убри иаргѳаан!..
Ара аамта уршанхеит уара,
Уиоуп узхамыштуа ахаан!..

14.02.2015

Ахаан сымгылазацт зымѡ,
Иумбаз арбан, сара сышьтоу?..
Сазымфазакѡан сааит сгѡырѡ,
Алацѡгьеиш ахухухѡа ишсышьтоу...

Уара иахъа даара уццакцѐоит,
Иубо акѐу цѹшьѐоит иѹоу...
Зны аиаша ушадгылогъ интѐоит,
Уипыртцны уѹоит уи ахѐда пызѹоу...

Абри сшъа ртаныкѣонатъ сдакѣа,
Атѣы сахазаауеит, сгѣатеиуеит...
Са сиаша иатѣоуп сцѣахѣакѣа,
Ианырзышьтымх, саргъы слеиуеит!...

АЦСТАЗААРА – УСГЭАЦХОИТ!..

Еиҥах аамта җытк анца,
Сқышыә итасит слахынҗа!..
Сымҗашыарц, аныкәашыа сыртца,
Ишагәыладыршәуа еипш, ашәкә агәлатца...
Иааган схяакәа сыцратца!

Сызкәу ацха тыстысуеит,
Избоит, сгәыгракәа сцәыпсуеит...
Ажәфан хыхьынтә исзыпшуеит,
Бамбоушәа аптакәа асуеит,
Сгәырфәа спыртуам, станасуеит...

Зных шәәхәакгы насҕаңхоит,
Нас иаразнак итадырхоит...
Уи анызбо, сҕахәатәхоит...

Схьаакәа абазго, ирыххатәхоит,
Аха ацстазаара усгәацхоит!..

Ус ҳаипыртызшәа кәхтцеит,
Ҳаибамбарггы, акагь кәмлозшәа...
Ба бминуткәа быцхьазеит,
Сарггы сдәықәлахт сыццакзозшәа!..

Ус ҳахьынзазцо еилкаазам,
Шьта ишахзымчхауа ҳамбазоушәа!..
Машәыршәа ҳанеикәшәоггы хтахзам,
Ҳаибамбар шамуа ҳзымдырзоушәа!..

03.03.2015

Сгәы схәычушәа снарбауеит,
Ба баабейт, иҫырбауеит!..
Сызлаҫагылои, агәра згауеит,
Иара иахьатаху сагауеит,
Ҳамнеиц шысхәо, ҳназауеит!..

Барггы амцацшь бзыркуеи?!
Ҳанеибабо бзырццакуеи?!
Бгәы итазамггы бзырхәауеи?!
Амыцхә самхахәеит, иаууеи,
Знык базызфрыр, ибымбауеи!

03.03.2015

Гәыбған быстазом сара,
Бысмеигзакәа баҫыз сбылла!..

Бымца бцэыцэар калазом,
Сара сеипш ʼэазы дбылзом!

Аха срыцхаша зынгы,
Ихэатэы хабымтдан азэгы...
Ацша бцэатцасыр калоит,
ʼЭазы илхыысыр, дбыллоит...

Уда схэартам нахэаны,
Бара бымца нёахэаны,
Бца, быспырцуаша катца,
Аха ибызжашам блахынтца!..

08.03.2015

Ба бхэычыхэмарра сгэапхоит,
Сыфуа сбышьтоуп бахыцалак!
Ех, мышкызны дталырхоит,
Ргэы итырхэаауеит хазбалак!..

Сара шэартарак збазом,
Ус хэхэмарлап хазхара!..
Ба бхэычыхэмарра нтэазом,
Аамта мааицшэа бызхара!..

14.03.2015

Быблақэа ирхэааит, сыртаху сыртахыму,
Урт рыгэра згоит!
Быблақэа ирхэааит, смыцхэу смыцхэыму,
Снытцашэкэа сцоит!..

Уахык быштәоу бгәыбеанзамкәа сыбтаар,
Бхышә хәыч арктәхоит!..
Быблақәеи бгәи зынзак еибаргәаар,
Са сыбзынхоит!..

15.03.2015

Урт злацѣажѣоз зегы иашан,
Уафы дзавамло ирхѣит...
Җара хзыхѣан – гѣыргѣахѣашан,
Аиаша ашьтатѣкѣа дырхѣит!..

Аха ирхәаз лытцшәа амоуит,
Акгыы ахылымтцит зынзак...
Реихаб баша иажәа ироуит,
Реитцбгыы иахиркьазеит иахбак...

Шьта иҳацсыхәои, зыгәра аагода,
Ипшзан ицәажәо рацәаџеит!..
Ажәа агагь шагәылам збода?
Ианузгәамтагы – утахеит!..

15.03.2015

Сажэинраала нхэйткэраан
 инеир бахьыцэоу,
Ахьта иабыркрым!..
Амца бамытэхээр, акэиц хэыг аңғыцэоу,
Уаха еибакрым...

Сажәинраала иадыруеит
ианалымшо иахънеиуа,
Ахы нықәнатиоит уа...

Шьта иҕахуи рыцха уи зыргәтеиуа,
Ицсааит ишгәыкуа...

20.03.2015

Акры ансылшоз, схы сзамыхәеит,
Схы санахәа, сымчқәа цеит...
Са сзыцхырааз, сыбга дырхәеит,
Ирылшоз сзыҕамтқакәа ирзеит...

Зны хзышьтаз аиаша абаҕоу,
Уигь шьта иҕауоу, иҕаҕоу?!
Икаҳашт атҕлеипш. Баша иркәәкәоу?..
Иахьлеиуа сеидру, иахьҕәкәоу...

20.03.2015

Убас дыччеит илгәарцханы,
Закә шәахәа хааузеи илхылтцыз!
Зынзатцәык иахҕарцханы,
Дыхнымхәит уаҕа дахьындәылтцыз!..

Шьта уцшлароуп утәаны,
Иарбан цшоу арахь даазгаша!..
Уфны, угәара, ухыртцәаны,
Ак уцалгалоу, ла лахь узгаша!..

Шьта иуцсыхәои, цьым, ухтцәеит,
Ухала утәаз убра ууазыруа!..
Мацәыстцас диасит, уи дцеит,
«Дзысыз» иоуп данааша здыруа!..

21.03.2015

Уи лшыап цынцакэа тдыркакыа,
Сыжэахыр акны даазеит!..
Саргы дааштыспааит смышзакэа; –
«Ах, сыцсыкэара ббаазеит!»

Ажэан даарак иатахымкэан,
Избоит, хыхынтэ идыдлоит...
Акэа, укыдтэала, ухымкэан,
Уи лкышэ хаакэа сыгэзлоит!..

29.03.2015

Уажэшыта еибахамхэап акагы,
Хаблакэа еицэажэеит заа...
Зегы бдыруеит бхатагы,
Баша бёынабхеит бёыргэаа...

Уажэшыта сазхэыцит еихагы,
Сгэы ыргэыбзыцны ишысзымго...
Хэыцтас ибналеит иахагы,
Ишадыруагь схала ишсызхымго!..

Уаха сашьталом зынзак,
Хаибамбар?! Салазап ишпазуеи?!
Амала изсцэыбтэахуеи мазак,
Бгэы иантало ашыта абарзуеи?!

01.04.2015

Ба бгэыргэоит, бынасыц бзыцшуп,
Анцэа ибоит са сышэпырхагам...
Аха ахчнызеипш уажэ сгэы шуп: –
«Уаангыл, уа сухэоит, сумырхаган!..»

Избоит, биҕаччауеит ҕазы,
Уи ихыз бахар амтэыжэҕа бауеит!..
Са сахаҕежыуеит уа атэы,
Дыдбжыушэ иажэақэа сгэы итаҕуеит...

Уажэ сағэра сҕытқьаргы стахзам,
Арахыгы исзақьыршэуам самеигза!..
Сыон шыта сабакаһу, сахзам,
Са сыказаргы, сыгэ уахь инеизом...

Биҕачча, биқэқаша апшеипш,
Имҕагы дақэымшэо дырқала!..
Ибхаршт, иабабтаһу са сҕеипш,
Сгэырҕа сафалааит са схала!..

04.04.2015

Атдыхэтэантэи саацынраз дцэыртцит лара,
Амца слыркын, саҕуп шыта абылра!..
Илгэагы, илгэагы, уи азгаб цшза ара,
Иаапсахыаз сашэақэа, илроут шэыҕэхэара!

Цэаныррақэак сыжэлан сышытыцаан сыргоит,
Исхаштхыаз мҕахэастақэак ҕыц исдырбоит!..
Сазымхэыцт сыхшҕгы, исымуит, исмузеит,
Сгэы ағэра анаҕасымк, инылашэкэа ицеит!..

05.04.2015

Анкэа избахыаз, сзышыцылаз ҕа шыоукын,
Ауаагы уажэатқыс иразытцэһан,
иагыҕэыкын...

Иара ажәфангы аеа маңзак ихаракын,
Иара адгьылгы ахәаакәа ирнахан итакын...

Анкәа, иухьи, улахь зеикәуи хәа итәауан,
Уара акугзаргь, уфыза ахьышәтхәа иңшаауан...
Уажә амалаз ауп изеисуа шьоук рыгәкәа,
Итрысны иахьнеиуа хрытцамшәандаз
урт ршьапкәа!..

05.04.2015

Шьта деилыскааит хәа сыштәоу,
Избац лакәымкәа даацәыртцуеит!..
Мшәан, ла лакәзами сгәы итоу,
Схы агәра мгакәа сеиҗаахәыцуеит...

Убас деиҗашәауеит лара,
Ләылыпсахуеит убас кәзшьала...
Хьаасгы илымазам сбылра,
Ак кәмлазшәа ләыналхауеит цшьаала!..

Са сзызхәыцуаз, сыгәҗаккәа,
Абгьыжәеиңш дрылагылан днеиуеит!..
Ицазар саамта нҗакәкәа?..
Арахь сыкәрагь саргәәҗеиуеит!..

Зегьы дырҗаччауеит лара,
Зегьы ирзылшоит лгәаңхара...
Аха азә илымто агәыбылра,
Исзаалышьтуеит иссиру аңхарра...

Еилкаашьа лыматцәкәам лара,
Иахьа зкьынтә ләылыпсахуеит!..

Зны лыччапшь саларшәуп сара,
Зны лылапш амағышеипш сахәуеит!..

11.04.2015

Саҕәытп, иабастаху, исымхәап,
Русқәа ишыртаху иҕартцааит...
Иахыст, изхмсшаз урт цәахәак,
Ицааит, иахыртаху иназааит...

Аха исыцрыхауеит гәырфак,
Урт рымат рулома ххәычқәа игыло?!
Мап, тәашья сымазам сәыцхьяк,
Са соуп ахызатәеипш ирцыло!..

11.04.2015

Сгәы амца акуп, исзырцәазом, исзырцәазом,
Сгәы амца акуп, сзыцәазом, сзыцәазом!..
Шьта схәычума, мшәан, уи ақәра стысхьеитеи,
Иара ахра иаҕыгоу амҕахәастагь
саҕысхьеитеи!..

Сгәы амца акуп, нас, уи акәиц абантә ташәа?!
Уажәраанза сааиуан, са зынза исызгәамташәа...
Амшапы-зыс абжәеипш ихаакәакәароу,
Пхәызбак лыччабжь ишьтнапааз дышцаҕалоу?!

11.04.2015

– Жәеинраала ссируп – лхәеит лара,
Амца сәықәыхәхә санылзапхә...
Ларгы дафытцәкьан абылра,
Аха исцәылтцәахуан уи сәапхә!

Изызку ла шлакәыз сымхәазеит,
Ларгы илзымдыруашә дцәажәон!..
Аха уи хаблақәа ирымзазеит,
Ҳахшыф мчыла ихарыхьшәашәон...

Нас хазлеипыртцуеи уажәшьта,
Зтәарак ааины иаахәагылеит...
Зегь азымхәазаргь слакта,
Сажәеинраалаф акәац смыргылеит!..

12.04.2015

ҲРАЗКЫ ҲЦӘЫБНАМЛАЦ...

Зегьы шәрызхәыцуазтгы шәара,
Игәашәтозтгы измоугы измамгы...
Изфаз рымхра, ррышәшәара,
Изыхәтоу рытара шәтаххазтгы...
Итцегь хәиғьхауан харгы,
Итцегь хәқәгылон хшьапгы...

Нак-аак хәпсадгьыл еимшәырххоит,
Ажәлар шәышьтоуп иқәасқәасуа...
Шәа шәахь ииажәгарц шәтаххоит,
Идәықәаларц, атрышә шәахьасуа...
Ҳаидышәкылазтгы зегьы,
Устцәкьа хгәакуамызт азәгы...

Шәәи, хәркәтцып шыта хәзәкәу,
Хамчкәа зыбнахтци адәныка?!
Икахтцап, ибзиоу хгәы итакәу,
Аиаша хәрхынхәып аоныка...
Хразкы хцәыбнамлац, иаатгылоит,
Хәгәамцхар, хәгба ду цаакәрылоит...

12.04.2015

Азғабцәа, азғабцәа, есымша шәеырбоит,
Ачкәынцәа амца шрыцрашәтцауа жәбоит!..
Иаадыруеит, хә хәкалакь шәырцшзоит
цәгыашәа,
Аха ашыабста шәафызоуп, шәыбналоит
шәаншәа!..

Шәа ишәықәнаго ажәа макъана имицац,
Иихьазаргь, шәа шәкынза зынза имназацац!..
Аетцәакәа шәанырбалак ибналан ицоит,
Зан иатцало асыс еицш, ацстхәа рхацоит!..

Ижәуагы жәдыруеит, ишәхәоугы зоуп,
Ажәытәзатәи аирыз еицш,
шәкәымшәышәуп, шәыцшзоуп!
Шәыбжы ссир хаакәакәараза арака игахьеит,
Иабцъар икәнышәхуеит ишәтаххаргы апоет!..

Аацынра хымз роуп ианыкоу мшәа ара,
Уи ацшзара шахзымхоз жәдырит шәара!
Азғабцәа, азғабцәа, есымша шәышәтуеит,
Ацсны аацынра мааиргы, шәа шәазхауеит!..

13.04.2015

Аамта бзиа ааиуоу, имааиуоу,
Сеидру уанза хажэра хиааиуоу?!
Хазблак ала ма иаабарыма,
Хазшыапк ала хназарыма,
Хзықәдыргәығыз абзеира абакоу,
Уи абацәыртцуеи, ара Акәоу?..

Иара аеыф еипш аеарыххома,
Мамзаргь атқьара цәгьахома?!
Агэра аёоукыр ихьымзгнашьома,
Акамчы аурбатқьаргы уцхашьома?..
Дарбан сеидру атәы здыруа,
Уи мыргәаакәа изкәадыруа!..

Аамта бзиа аабар ианааиуа,
Зегьы ирзақшап иара аиуа...
Аха акызатцәык цәгьа ишәартоу,
Рхазы ирымгааит рацхьа избартоу!..
Идыруп, хажәлар абзеира анырцеипшхо...
Аамта бзиа зегьы ианырзеипшхо...

11.04.2015

Ах, ибдырузатгьы бара,
Банызымбо шака сгәакуа...
Ах, ишцахьантоу сгәырфә,
Ах, сакытцәкьом сара Акәа...

Бара ак хьаас икабтцом,
Исбырбазом ишыбныруа...
Ма зынзакгьы ибызхатцом,
Сара абастцәкьа сзыруазыруа...

Аамта иатцәахуеит зегьы,
Ирмеигзацт уи иапыло...

Аха иазымшыыцт зынзагы,
Амѳаѳ гәыцрак анацгыло...

Ба ибтѳахуазаргъ лабѳаба,
Иазом былабжыш цырцыруа...
Атцла икѳтѳоу ахышыцба,
Агәы иѳоу амахә ауп издыруа!..

15.04.2015

Сцоит снабцыртцны...Уаха акгы,
Сыгәгы итысцауеит бсахъа...
Бызбахә иасхәом зынза азәгы,
Сыхгы ласыркәуам ба бѳацхъа...

Иутцалазеи хәа бымтцаан,
Уи атак бгәаѳы итѳахушәа...
Сгәы аншыз исхәахъаз бхыцсаан,
Сымца бырцәарц бѳахушәа...

Сцоит...Схы ахынхо сыццакны,
Исыхъыз бзымдрыргы, ибхәыцып...
Сгәырѳа алеипш сыкѳагәаны,
Санафалак, ак камлазшәа бцәыртцып!..

15.04.2015

Ацсшәа даара икѳацалоуп,
Ус иахъыкоу хәа хгәы иалоуп...
Шьюкы хәхәоит...

Аха рыѳны ашәхымс ианхытцау,
Тәым бызшәалоуп дара шхәыцау,
Зегы иаабоит!..

Нас, излахьчатәу рымхәозар,
Дара рҕы хбызшәа табозар,
Ҳзыржьои шыта?!

Урт рҕызцәа рыгәра аагозар,
Уаха даҕа мҕак аамбозар,
Ицәгһан хуахта!..

15.04.2015

Уи насыц лоурц стахуп, цдабыргуп,
Анасыц лымаз!..
Аха са сгәы, уаҕ иимбац гәуп,
Ак ухәоит, даҕак утахуп,
Ус зыкоутцои сгәыраз?!

Дасу дақәшәоит иара илахьынцә,
Уи узацгылом...
Анасыц ацстхәа иаҕызоуп, ианца,
Иқәаршыҕонгы илеир алшоит зынза,
Тыцқаҕ иаангылом...

Ихәарҕахаз атцла сынтәа имышәтзеит,
Уи амч азымхеит...
Иара амахәқәа ирықәтәан шәак рымхәазеит,
Атцыхәтәантәи абггы шыта иканзеит,
Рыцқа, еитымхеит...

Сылзыразуп, анасыц лоуааит лара,
Цатхылагь дысныхәоит!..
Амшын хықә даннавало уи ҕырбара,
Сгәы ажәакгы умхәароуп, иудыруаз уара,
Сшьамхнышгылан сухәоит!..

17.04.2015

Аамта ағәра азәгы изымкыц,
Зеггы ишахыркъогь акамчы!..
Арахь иафуп урт хабла хыркырц,
Кры здыруа ракәушәа рҗырчы!

Атоурых иханахәоит иахцәымза,
Шаҗантә иахнаҗои иҗаҗаны!..
Аамта неизом уара укынза,
Уара уназароуп иара аҗны!..

18.04.2015

Кагь җамлеит, уи мцык ихәазар,
Жәлар рыцхзаша ирхәаазар?!
Тыц цхак аҗны уажә днаазар,
Инапы ахьнеиуаз зеггы изазар,
Шаҗа игазгы хмыцхьаазар,
Иара ихарои, ҳа ҳгаазар!..

Кагь җамлеит, уажә дтынчза дтәазар,
Шьта излеиҗухуеи, зегь ифазар?!
Аха иамуеи ицыхәа хрыффазар,
Арахь имырхынхәуеи, дыршәазар?!
Устәҗьа ибжьазрым, мал хәычымзар,
Иус зызбо дыбгахәычымзар!..

18.04.2015

Игәабтозу бара, уи амш шаҗа илахҗыхыз,
Амрагь цхашьа-цхатҗо иштацшуаз блакта...
Ба быблақәа шцацшзаз, о, урт роуп са схызхыз,
Аха исцәыбтәахуан, ицшаала ҳәа еиҗа!..

– Ус анакәха, ибзиоу акы ҳахъзозар,
Уажәшьта мап ацәаҳкүеит ацсраггы!..
– Сеидру, сеидру, аиашаҕны ҳназозар,
Ҳабаццакуеи, ҳаацшыроуп нас зеггы!..

19.04.2015

– Ижәдыруаз, уи шәикәгәыг, шәипсахуам,
Илихыз амҗа наигзоит!..

– Ға зныкгы ҳаржәаит ҳәа ҳазтәахуам,
Иазхоит, дад, ҳа ишаадыруа ҳцоит!..

– Шәа шәымҗақәеи шәзи кәзтәауада,
Шәылахеит цыым аҳәынтәә!..

– Ҳа ҳада, мшәан, ҳус зызбауада,
Даниоит нас дасу илахынтәә!..

– Лашарада шәықәхоит цшак асыр,
Ишкаҳара игылоуп зеггы!

– Егъаурым, ишҳахәтоу еипш ҳамҗасып,
Макъана даҳмыргәамтцзацт азәггы!..

– Ҳагааит наҕ азы ҳазгараҳәа,
Шәымтәан, шәнапқәа шәкъяроуп ацсык!..

– Дад, уаазышьтыз убастәкәа ҳазиаҳәа,
Иара изатцкыс, ҳагааит даҒа зык!..

19.04.2015

Ианбыкәу, саңбал, уансыхъзо?

Исутома ажәак аҳәаха?..

Исыгу сымшқәа цхъазо,

Иумамкәа уцшума саха?!

Сызурцакуазеи, мшэан, уара,
Сышэхымс узылахази баша?!
Исцэугоу икои нас ара,
Икастахьеит са икасташа!..

Алажэ еипш угага уа ииоуп,
Шьякоушэа угэықәхаха уадырсын!..
Са сакэзар иутаху, сыхиоуп,
Аха сашэақәа – урыламкысын!..

19.04.2015

Шьтатцәкыа сеидру ҳахьцауа,
Ирхэозар акэхап акрыздыруа...
Урт роуп хусқәа зызбауа,
Ҳапшыз, сеидру азы ианыруа...

Аха амшгыи цәгъа итачуп,
Ақэаршфы аҫаанахар аеҫақәа...
Пату зқәу арака мчуп,
Шьоукгыи дэықәлап ҳаикәшэырхақәа...

Ихамдырыр еигъуп ҳахьцауа,
Ҳалахь иану ҳаламкысып!..
Шьоук ақәағәғәа анырзауа,
Шьоук шәахәахаақәак нархысып!..

Зегь цыарак ауп ҳахқәа ахьхо,
Аха ҳахьцатцәкыо хазхазызаап...
Ихынхэырц зтахымгыи, зыгезырххо,
Амҫеипш ҳгэыграқәа рыхызаап!..

Нас, еикэыртцозаап урт мцак,
Уи абыз жәҫанаҫ иназозаап!..

Шьюк арцхозаап уи хэычзак,
Шьюкы, оумакала ирыншзозаап!..

...Са сгэы тынчзам еихагы,
Амра хныжыны ианхацэхытцаа...
Хахыцо иашьтазам азэгы,
Уахытэ иаарго ауп изызхэыцуа...

20.04.2015

Бэытцэахны бтэоуп, ашэш илатэоу
ардэыноушэа,
Бнытцпрааны бэынабхар, ибзыцшу
зегь бдыруашэа...
Саргь ба сыбзыцшзамкэа, ус агэфыгьраз
сгылоушэа,
Бара бакэымкэа ҕазэы, дааир уи
сылцылоушэа!..

Сгэы мцабзны бтоуп, таха сыбтом бтытцаанза,
Базыцшушэа бтэаны, уи снапала исырцаанза...
Иазхоит, бэыбмырхагацэан, сара
сгэы еипхьхэыцаанза,
Зны бталоит, зны бтытцуеит, ираадсан
ашэхэыч ҕыбхаанза!..

20.04.2015

Избац ракэым, сара сфызцаа ҕа шьюукхеит,
Ргэы итаз акэымкэа, ргэы итамыз хэатэхеит...
Ари закэызеи, ҕа хабжьара ирыххатэхеит,
Ашьта ихылан, аиаша ахыыказ ицатэхеит...

Уа ҳахънеиз, аиаша шытарцахъан иаархъаны,
Ҳгъы ишамыхъаз ххъеит ииашатцѣкъан
иартны...
Шьта еилкаа, ҳарт руа дарбану идырхъыз,
Аиаша шытазтаз, ма уи ҳзымдырыртѣ
иаазырхъыз!..

Акагъ цъазымшьо, акагъы хъаасгъы измазам,
Ҳацстазаара мацзак еигъхаргъы зтахзам,
Уссгъы ирымам, урт аццауеит азы ахъцо,
Дцъаршьауеит, уатцѣ иахцпылаша ак лазцо!..

Ус икатцѣкъоу рацѣаѣхейтеи зынза ара,
Унарышьтуам, иакѣша игылоуп ххъыштаара!..
Азѣгъы изымдырт ҳара ҳалахътцѣкъа ианыз,
Зѣыр ирцѣозар, урт идырцѣоит,
шѣгъышѣеаныз!..

– Абра ҳаангылап, ҳаѣҳартынчып, иазҳархап,
Ҳара еимаҳкуа ҳѣа иѣои?! Акагъы..
– Уаѣа шѣаиашоуп, ххы ааилахкып, ҳааилатѣап,
Ццъа еибаххѣап ҳазмыртынчуа хгъырѣагъы!..

– Мшѣан, иабаѣоу, наѣ иахцырҳамцей хгъырѣа,
Ишкѣакѣоу аѣаадгъы гъырѣаѣхѣашала
иааҳартуеит!..
– Излахцырахцѣи, иахцѣахит ауп ус зымѣа,
Аштѣ итырцаз ала ѣѣыш еипш, иахѣапшуеит!

Са сакѣзам иижъаз, иара ихы ижъеит,
Ус акгъы сызиамхъеит, ихастцазшѣа ѣастцеит!..

Иаргы дгэыргъатцэа днаспыртцны дцеит,
Ихабжъаз агэрагарагы убриала интцэеит...

Адырфаены еитах сижьарц итахеит,
Игэы итаз изхэомзт, акыр ирыххеит...
Анахь ихэеит, арахь ихэеит, иабеигоз,
имцхэеит,
Са сакэым, иаргь агэра изымго имцхеит!..

Урт ирдыруеит... Еиха иахьахьуа ха хбызшэа,
Аха апсаатэ еипш, рфны ифныпрааит
иандыршэа!..
Рхэыцкэа ракэзар, рбызшэала
ажэазатцэык рыгешэом,
Зынза ирцэызыр, зынза
ирыцэтэымхархэагы ишэом...

Урт ирдыруеит... Хбызшэа шакэу хазрыгэгэо,
Уи зхэо шракэу, хара хгэалакэа зкэыгэгэо...
Аха рыхшара рахь уи рызнамгеит,
ашьамхы кэадоуп,
Ргэала рхэеит ауп, уаха ирылшей,
рыгэкэа рдоуп!..

Урт ирдыруеит... Аатцра ишавахо ха хбызшэа,
«Идыртэеит» уи зегы иахьырбаша аханшэа...
Ус асахъаз, ыцныхэа рмоурц,
рхы еикэдырхарц,
Акагь рылшом... Зынза иртахымзаргь итахарц...

23.04.2015

Мшэан, аиашаз, иахьа ицаушьаша еакуп,
Абжеихарафык, ак рызгэамто рыбла хкуп...

Шьоук еижэхыслан, рыба ак амбо ицауеит,
Җажелар рыцха, азытгареипш итыкәкәуеит...

Хара хмачра зынза ишшәартоу рбазом,
Җзыкәгыло ацха шыҗәкәатцәкьоу агәра ргазом...
Зых иакәитү хара хадгьылгы гәынқыуеит,
Аз атратцәкья цнажәар шалшо абауеит...

Зегь ирхаану амшын акәзар җнатзом,
Уи агәала ха ихаздырзом, иаабазом...
Ах, изцәажәозтгы, ах, иазеихыхуазтгы аҗы...
Шакаә хәаеыда рымч мхакәа ацәкәырцаҗы...

Зны адстхәа иацуп, зны ақәа иацуп урт рыцсқәа,
Зны азқәа ирыцлеит, ишхышхытцәоз
иантыкәкәа...

Зна атцла ахыцәкәа
акышәкышәраҗтцәкья ихалт,
Зны изеипырмтца, ә-хәыхә цшзак
реипш еидхалт!..

Мшәан аиашаз, са сацсуоуп хәа иҗәауа,
Җадгьыл рыцха маза иштәыуо зымбауа...
Дамазамзаргы, урт рхәаа уажә дрыххауа,
Игәы инамырхьзои, адәыцшза азы ианагауа?..

Уи шыта дыздыруазшәа збауан,
Дыстцазшәа ашәкәеиш деихрышәшәаны...
Аха еиха-еиха днаскәуан,
Аиаша ахыкәз дацәшәаны...

Уажәшыта сызишьталом зынзак,
Имыргакәа днеиуеит уи ицсыц...
Дысхаштп, исзычхар җа хәычзак,
Сгәаҗы инимыжьзеит иара итып

Ишэартоу иҕои хэа шэантцаах,
Ишэасхэар сылшоит иаахтэаны!..
Итцеит амцхэашья алыпцаах,
Уи игэра ргеит ирацэафны!..

Абзиабара цеит... Ианцозгыы сымбазакэа,
Ашытагы арзит... Иприт сымгазакэа,
Амцэыжэафашытыбжы затэык ауп исзынхаз...

Стэаазаап ус... Азэ сгэала имырбазакэа,
Ихэу абҕабеипш... Ашыхаф имназакэа,
Реиха иахыацэымгу атышаф итахаз...

Иҕоуп мѡак... Аиашахь умѡахызго,
Даеа мѡак уаныларгыы уанызго,
Ухы агэра угартэ, ууафытцэҕыан уҕазтцо!..

Иҕоуп мѡак... Мчыла иуапызго,
Угэы итоу абзеирақэагы уцэызго,
Зынза иахыуацэам ауп иара ахыцо!..

Ишцаууеи шыта... Урт аѡбагыы мѡақэазар,
Ак атқыс, ак ублақэа хнакуазар,
Урнылаанза изакэытцэҕыоу убазом...

Аха ууафны Анцэа ду уишазар,
Иара иахь уназго мѡак уирбазар,
Уаныл убри, аиаша уацэхкыазом!..

Атх иажуеит са сзы анышә,
Амш анааилак еиманапсоит...
Шьоук баша сықәыртцоит рқышә,
Сацәфашьом сымфә, инасыгзоит...

Сыкоу сгәыграқәа срыхзарц?..
Сеидру, издыруада са сцеипш...
Макьана сажәа сымхәазац,
Макьана ысылоуп уи ахеипш...

Ләхә-ләхәы дсыхәацшуан уи азғаб иахьак,
Лыгчапшьгы мчыла иаанкыло...
Уқәра узацәшәозеи, узгылои уеыпхьак,
Сгәы фәнатүеит атра итамгыло!..

Са асыпса сафызоуп, иоумоуп сказшьа,
Срызхәацшзом ачыхьаз исыло!..
Аапынра шааилак, зынзак смыпхашьа,
Сылапш сзылкәыгом дахьгыло!..

О, азғабцәа, азғабцәа, исхарои сара,
Шәанызбалак сышқәыпшым схаштүеит!..
Анкьа зцәа зхысххьаз амшын ақәара,
Уазцароуп еита хәа, мчык саштүеит!..

Дсыхәацшуеит уи азғаб еитах ләхә-ләхәы,
Лгәы агәра лымпытшәазаап, дашьтуам!..
Зны дгәырғоит, зны дгәаауеит
исфазшәа уи лхәы,
Зны дхылауеит сычкәынра ашьта!..

Иубар иуздырзом уажэшьта,
Иацтэи аиаша рыцсахит...
Баша утацшуеит алакта,
Ишааиз иаразнак ухнахит...

Цшшэыла еипшым зынзагы,
Уацэымфашьо игэаутеит ухата!..
Уакэытц, рыгэра умган, азэгы,
Ублала иубаанза агэата!..

Нас абри аамта хажэлар рзыхэан имаазеи,
Урт зёузеи, иабанеихьои, хэа имтцаазеи?!
Изыргэатеиуеи, измыртэои нас, рымхэазеи,
Хбызшэа шакэу, хэа хгэы итцхо, рымбазеи?!

Ххыцхьазара, шаҕа хмачу, рмыцхьазеи,
Реиха изыргэаҕуа, ажэлар иртаху рымзазеи?..
Мшэан, ирыхьы, уаха рыбақэа маатзеи,
Нас абри аамта хажэлар рзыхэан имаазеи?!

27.04.2015

Ишьтахьҕа дхьацшзар, сзыхьзеи хэа сара,
Аахэлаанза есымша иафыз акрура?..
Ихшара дааныжьны рхы ахьынахо ицеит,
Ипхэысгы дицэажэит, ирахэгы рзеит...

Иашта ахаскын баапс ахысит зынза,
Леи-хэеи инырмыжыт ихкаара тацэза...
Инаҕои дазхэыцт хэа, дыцсуоу, уи деиқэхоу,
Уи ифыза, ишьтахьҕа дхьацшааит хаҕоу...

27.04.2015

Уи дазыпшзамызт макъана иара,
Аха идыруан мышкызны ишааиуаз...
Дахышьтаз аҗҗахәа даҗын абылра,
Мчык цәыртцит убритҗәкәгь ииааиуаз...

Ихьуаз иара уссгы икзамызт зынза,
Уи икәшан итәаз роуп игәы иалаз...
Ихьаа тәахны мчыла дырҗаччон маза,
Дреигәыргьон иашта ду италаз...

Нкылашьас иамои аҗсра ма аира,
Уи дашьтамызт баша ихьз тызгоз...
Аҗсуа ишиатәоу дзырҗымлар хәа иара,
Убриак ауп дангәаҗуазгьы изхымгоз...

Бара бтәала зегь мариоушәа иббауеит,
Бнықәгыл-аақәгыл, бгәыпжәагаха
бәырбауеит...
Са сгәы шәыртҗас бмыццакзакәа ибфауеит,
Ибцәынхоугьы, ак сзынмыжьзакәа ибгауеит!..

Нас ишҗазуеи, са шыта гәыда сынхауеит,
Ус саныкоу, баргь еиха ибгәапхауеит!
Аха игәастоит, бара бқьышәқәа еикәапхауеит,
Сгәы дара ирымоуп, шыта схаҗа сырҗаххауеит!..

Ах, ари азҗаб дысзеилымкааит са зынза,
Дыспылеит шысхәо, днаспырҗкауеит уи дласза!
Лыччапшь затҗәык насзынлыжьбуеит уаха акгьы,
Убригь мыцхәылшьоит, дахьамеигзав
лхаҗагьы!..

Шьта уеааикәк нас, дышпаҳамбари,
сгәы сырдоит,
Зытра дыреыз ажәтцыс рыцҳаипш,
сгәыгра еимдоит...
Лара илдыруеит, сыцсы шлылоу зегь ратцкыс,
Ах, ари азғаб, сахалыртәиуеит лнацәкьыс!..

30.04.2015

Иаашәычҳа нас, акрынхама, уи аамта аауеит,
Ишәыталазеи, игәығьыз уарбан, итцаауеит?!
Даеа мачзак, нас ацстазаара цшзахоит,
Ҳмалгьы хшьалгьы, зегь хәцәаҕынза ихазхоит!..

Иааҳачҳап нас, акрынхама, шьта хажәуеит!..
Арахь аегылеипш, уаҳа ҳалымшо ҳахәжәуеит...
Ишьтыхны ирызгашам, ҳадгьыл усгьы
иаҳзынхауеит...
Аха ҳан лкыкахш, хбызшәа рыцҳа ҳацҳауеит...

30.04.2015

Исзымхәо шырацәо жәбауеит,
Егьагзам сгәытцәкьагь еикәжәуеит...
Сзықәгыло ацҳа тшәахауеит,
Исхәо аарла ишәахауеит...

Аха ажәфан сыцхраауеит сара,
Ахәыч еипш, еигәыртҕоит сбара!..
Исзымхәо егьаказаргь ара,
Шәгәеисыбжь иахәәезом иара!..

30.04.2015

Уи ахатца акры идыруеит, акыргыы ибахьеит,
Аха аамта дахаштын, игэы ртынчны

дтəахьеит...

Ус инаиаѿсуеит, зынза ак злам асаѿеипш,
Адəахьала уахьихəацшуа, иагьаѿцацəам

итеитпш...

Уи ахатца ицхаѿа, макьана азѿа ирхуп,
Уи ахатца имѿаѿа, харнуп, иахтахуп...
Ихшыѿ хьыршəыгəын, цытѿык еикəнархеит,
Аха ршьапы ианыѿгыла, дырхаштын, еихеит!..

Иац иѿаз абаѿоу, уажə аамта ѿакхеит,
Иац абахта итарпалатəыз, иахьа иѿаракхеит!..
Уи ахатца иѿаитцаз, иахьа аамта иагеит,
Аха иара иаамтагьы, шьоук ргəаѿы инхеит...

01.05.2015

Уи ишьапѿа ихəомызт, игəгы аарла еисуан,
Иахьитахыз дызныѿомызт, дрыцхахəхəа
дыцшуан...

Аха уажə далшəан, шьта уи дкəаруеит зынза,
Аеыкəаша ухаирыштып, даннеиуа дласза!..

Уи идыруан ихəшə, дыззыпшызгьы убриоуп,
Уажə хай ахьырхəаз дгылоуп, дыхиоуп!..
Аха аамта ѿакала иаахəыхыр уажəшьта,
Ишьапѿа ааитдихуеит, имыхəо еита!..

01.05.2015

Зегъ са исхароуп, зегъ са исхароуп, мап сызкзом,
Ужэшъта исхэароуп, уажэшъта исхэароуп,
исыззазом...
Иаартны ибасхэоит сыгэра бгозар сара исыхъз,
Сгэы исызтымцеит, мап сзацэымкит,
бара быхъз!..

Мшэан, уи азыхэан са бсыцэгэаар калауоу,
Истаххеит хэа ҕазэ ба беипштцэкъа дсызбауоу?!
Ба банамбо, иафуп иаакэымтцкэа сгэы афытра,
Ажэтыс рыцхаипш, ихдрыбгалаз цас зытра...

02.05.2015

Ғыц ифыхеит уажэ сцэаныррақэа еитах,
Схэаеуеит саафнымтыр бара быда ари суатах...
Схы ахыызгара анысзымдыртцэкъо рацэоуп,
Сыгэгы ткэацрашэа ахчнызеипштцэкъа
ишцэоуп...

Ба брыхэацшуеит сара саткыс еитцбацэоу,
Аха ибызгэатом уртгы амцхэ ишчырбафцэоу...
Мап сцэыбымкын, бааи, хаипцылап нас шыжы,
Аурт иафызоуп са сгэы амцэыжэоақэа
рыбжы!..

02.05.2015

Урт рымц еилархэан ипшзаза,
Убла аршанхо иаакэдыргылеит!..
Шьюукгы еигэыргъан игазаза,
Аиаша рпылазшэа иаатгылеит...

Са сызхаану рацәазоуп,
Аха исхасрыштүеит мчыла...
Истаху зынза ихәычзоуп: –
Урт азә дхымгылааит са сыла!..

03.05.2015

Апстазаара исзақәмыршәеит уаха сшыәә,
Есымша избоит ҕыцбарах...
Усура сыгым, игәғәоуп са смахәә,
Аха изуз зегь еицшхоит ашәах...

Исыздыруам са сзыҳәан абас изцәгьахаз,
Скыднакьоит есымша хагәха...
Жәеинраалак, иустоит сымшқәа исзынхаз,
Ахаан ак умышьуа уеикәха!..

03.05.2015

Пытфык аҕы иакәтәоуп, ағәрагьы ркуп,
Пытфык ус ихыцхыцуа ицалап!..
Еидцалан амамзаара аҳәаакәа иртакуп,
Мчыла ргәыцжәара ртәахлап!..

Ус аамтагь рышьтышам, зны иаадырхәып,
Ара амци аиашеи ааибуам!..
Дара уахь иназгаз пытк идырхәып,
Идыруп, ахара урт зцауам...

Урт аладагь иҕамызт, аҕадагь, мап,
Ижәбома иахьа изеицшрахаз?!
Рымфа ианымтцзакәа ишиашо ицалап,
Ирзбари – абжьара ибжьахаз?!

Урт ражәа узаиааиуам, даара ихыркуп,
Иреиґу атыцқәа зыхәхаз...
Арт рыламыс изахымцеит, убас ихаракуп,
Ирзбари – абжьара ибжьахаз?!

Ашоурақәа анааи ауп ианықәтцыз асґы,
Аха иґоуп цъара-цъара инхаз...
Иртаххозар аиашаз иртиуеит урт рыцсґы,
Асал еицш – абжьара ибжьахаз!..

Схоуп, сара уаҳа азәґы истом гәыбґан,
Схоуп...
Шәсышьталан уаҳа сышьта шәмырхан,
Сықәшәыртәазозарґ иссиру ахан,
Уажә сшәыцәтәымуп, анкәа стынхан,
Иазхоуп...

Сазтцаауам, абриакара амал злашәырҳаз,
Сазтцаауам...
Са сакәыз уаҳа еґзымбо илашәхаз,
Изымцо-изымаауа илахаз ашәхаз,
Зыхьз атәахырта рмоуа иdryххаз,
Шәсыцшаауам...

Сыґәґәоуп, шәара шәатцкыс, акырза сара,
Сыґәґәоуп!..
Сыдґыл агәеисыбжь сныруеит ара,
Сґәы аладууп сбызшәа-хаа аҳәара,
Ламысла адәы иқәуу, имааз ґырбара,
Сиґынхоуп...

Шәаґәытц, ҳазмырґацо ауҳәан-схәан аҳәара,
Шәаґәытц!..
Мышкы-зны ҳантартцо ҳара адамра,
Жәахаак ҳацсамхо, ихәқәмыцхо мра,

Ҳамлааит, иртахымхо ҳахътқәа аҳәара,
Шәазхәыц...

Иац барей сарей ҳаицыртит,
Еибымҳәазакәан зынза ажәак...
Иац барей сарей иаххәыцит,
Ахаан иахзыкамтқоз шыафак!..

Иахъа ҳаблақәа пхашьозар,
Итыцсауазар ҳагәқәа еибабар,
Ахаан изеицырымтцуа цыыршьозар,
Еилатқәазоушәа агәра ргар...

Уи ус акәым ҳәа мчыла,
Еита рыбтоит җа еҳәарак...
Баша сгәыргъон са гәаныла,
Сымш сахзызауан иахъак...

Исзынхазеи, нас саахәыцуеит,
Ас сеитамшәацызт бзантцы?!
Иахъа амш са истәым, сақәытцуеит,
Аха азәгы исызитазом иацы!..

05.05.2015

Нас изури, сгәы самыхәеит,
Саткәоит быцшзара зынза!..
Расатә чыншәа сеитахырхәеит,
Банызба қәыцштқас схы цхъаза!..

Ба бзакәытқәкьоу ақъаад иантқазар,
Споезиа гәылшәоит еихагы!..

Арифмеи аритмеи набыцтазар,
Мшәан бжәеинраалоуп бхатагы!

05.05.2015

Аапын сыхәоит, сара сымчкәа анынтәо,
Уи иадыруеит, сызкәу ацхақәа шпытәтәо,
Ипырны иааиуеит...

Аапын җыхоит, сара хьаак санархәацәо,
Аха зны-зынла амҗа ианықәхо, ианкҗахацәо,
Азын сияаиуеит!..

06.05.2015

Шәыспырт, наҗ сашәақәа, иҗалозар хайлгап,
Шәареи сареи акырынтә хайцыбылхьеит!..
Зынза хайбамбацшәа җеыртынчны хнатәап,
Ишцазури, змыжь дук схыцшылахьеит...

Мышкы-зны сҗажәкны шәара саншәызхьуа,
Шәыгәхьааган, азышеипш шәыстәалашәоит!..
Уахь азсашьа здыруа роуп изгәаҗуа,
Амартҗеи – уа рыцушәа дахәлашәоит!..

06.05.2015

Ауаа рҗырпсахит зынза,
Рлактақәатәкьа уртадрыпшуам!..
Иубац ракәушәа ицхьаза,
Аха ирыхьи?! Угәы иауам...
Мап, иеимпсахит азәгы,

Урт зегь шықац иаанхауеит...
Аамта иалшозап мбатәгы,
Иара иахьатаху иаанархәуеит!...

10.05.2015

Ианаамтаз ихәамыз ажәа,
Иабакоу? Агәы ғығыны иприт!..
Ицәыртыз уажә еиқәыхьшәашәа,
Ицъашәшьоит, изакәызеи ари?!

Шәа ишәзымхәаз ажәа ахатыпан,
Ишәан иалазыз уақа шәыпсыц...
Иашас иказ зегь ирхыпан,
Иааит, иннакыларц атыц!..

10.05.2015

Изанажътәуггы, изанажътәымггы,
Зеггы иранажбуа ишаауаз,
Иахтахым, рхәеит шәызфуггы,
Ртыцқәа даара изгәацхауаз!..

Еимактәуггы, еимактәымггы,
Иаақәымтцзакәа ишдрыххауаз,
Реанейдыркыла гәакягь тәымггы,
Иддырбеит амфа иахьцауаз!..

Изатәоуггы, зынза изатәамггы,
Урт ртыцае инатәеит!..
Зегь зцәа итазыгзо аханггы,
Мчыла алакта ааччеит!..
Уажә ихәатәуггы, ихәатәымггы,

Цэыршэымгароуп, шыта иазшэырха!..
Ргэы рхымшэароуп ишытыхны изкугы,
Мамзар, итытцеит рымзырха!..

10.05.2015

Мап, иаузом, сгэы бтоуп бара быштац,
Быгэхьяаган сцэыртцеит, ма цыара бызбарц,
Хамтакы...

Мап сызкзом, ак сыгымхеит сшанхарц,
Цкэынак бышка ифэынеихеит бигарц,
Усс сымкы...

Узымцеит цым, уаангылароуп ара,
Уара уеипш, хафуп харгы абылра,
Иаачхала!

Анцэа иукэырхуп цымхеит ахцэара,
Угэтыха умтэахын, иукэшэаргы ацара,
Иаацхала!..

Кагь камлазшэа, акыркыр быччоит,
Бара быччацш, шэацшытцас исфаччоит,
Сгэы сарго...

Сара издыруеит, ицэыргам мчкэак срыхчоит,
Урт реанырзо, иаразнак ба бсыхзоит,
Шэартарак сыкэго...

20.05.2015

МЧЫЛА ЁЫРЧЧА КАЦАНЫ!..

Мчыла ёырчча катцауа,
Хатца дцеит!..
Ламыск аацёырцдыр ипхатцауа,
Зеггы дрыхъзеит!..

Аха дызлакамыз калцар,
Арахъ иаапшуан...
Илурызеи, зегъ лымзар,
Дзакёйтцёкьаз хтуан!..

Бафхатёрак лзхьамцшит зынзак,
Зынзак, зынзак...
Ах, иаацёырцызтггы хёычзак,
Хёычзак, хёычзак...

Аха изцома нас иарггы,
Иахьатахым?..
Лара илзаанхеит лхэатёггы,
Ёак лхым...

Уи ухэан-схэанла иаалтаххар,
Илыргылоит ханк...
Длызхёыцуам лхатцагъ, баангыл ихэар,
Илымам цанк...

Ла даауцылар,хагеита,
Гьатамак хжэеит!..
Убас итылашыцаауп ллакта,
Апсцёахагъ дшэеит!..

Мчыла ёырчча катцаны,
Хатца дцеит!..
Аха лынасыц аёзаны,
Илыцёцеит!..

21.05.2015

Уи насыпума, иразку,
Ицэгьоуп ахэара...
Мамзаргь афыстаа хайку,
Мшэан хара?!

Аамта бзиақ хшазыпшыз,
Ихэлейт, ишеит...
Ахчнызагь амыцхэтцэкья ишыз,
Агэта еикэшеит...

Уажэшьта ихалшазом апшра,
Шьта иазхоит...
Ижэдыр, иакэымтцыз хжъара,
Тахархоит!..

21.05.2015

Урт лапшыла иааибадырын,
Дара сшыртэмыз агэра сдыргеит...
Нас афырхэа «дааркэадырын»
Рапхьагыла дрыма ицеит!..

Ус шақацъара икартцазеи,
Хьаастгы ирымам, акгы мза!..
Мшэан иаххэеит хэа, иддырбазеи,
Рыхкэа ркэачрахеит зынза!..

Ас хандэықэла, хабанеиуеи,
Ижэдыр, ашэартара ааигэахоит...
Ауаа кэышкэа аныгэатеиуа,
Ауаа мдыркэа рацэаөхоит...

22.05.2015

Дара ракэзаап ипатриотцэоу,
Дара иреипшу дырбазом!..
Дара ракара идилитантцэоу,
Шьта рполитика сфазом!..

22.05.2015

– Уцсыргы устцэуазом гэбылыла, –
Днасыцгылт ихы ртысуа...
– Уара уфыза дысхагылар,
Убаскан акэтцэкьоуп саныцсуа!..

22.05.2015

ЗНЫК УЗНАЦХАЗ...

Шакантэ удыргэаахьои, удыртцэуахьои,
сбызшэа,
Роны удэылырцахьои, ианумулак уршэа...
Аха урт амдыркэа рыцхэа зынза иухэазом,
Угэы шыцжэоугы, футзом, ухэхэазом...

Шакантэ унышьтатдан иупыртцхьои уара,
Уқышэ хнажэоит, ицэгьоуп хэа ухэара!..
Иаразнак ишьтырхуеит рысасцэа рбызшэа,
Уара ус асахяз удыртэоит аханшэа...

Шакантэ уара уда ишхэартам рбахьои,
Ахыкэ ианхыкэгылалак урыхьзаны
еикэурхахьои?!
Уаха ахаан уныжны хцом рхэахьои,
Аха рыцсқэа анроулак, иугэтасны уртихьои?..

Шаќантә ихоугалахъои ауаа ирбаратәы,
Арт баша чкәынцәам хәа рызбахә рхәаратәы...
Аха аķәара инықәсны, ианнықәлалак адәы,
Зынза иаархадрыштүеит уара убзеира атәы...

Сбызшәа, урт арыцхақәа аанагоит уа уёы,
Ус пхашъарак ықәларгыы калоит рхы-рёы...
Игәра гашъас иамои аамтала узтаххаз,
Ахаангыы уизхъамцшын, уара знык узнацхаз...

26.05.2015

Аамтоуп иртәу, уаха акгыы,
Нас ирымазааит, иргааит...
Рааигәа днеир руам азәгыы,
Арахъ иусхәуи хәа изгәааит...

Есымша еипшым амķәыба,
Иаанагоугыы цқъа имзазац...
Аамта ашәыр еипш ианырķәыба,
Цақа имлеиз – камлазац!..

26.05.2015

Амца ахъеикәыз рымбазеит,
Алџа ахыķамыз иџналеит...
Урт ирџцаажәаз, иргазеит,
Изыхәтамыз иашта итәлеит...

Уахъ идәықәлатцәкър зеггы,
Ахықә иазааигәахоит, ишәартоуп...
Акгыы рхарамзар азәгыы,
Анцәа изгәатозар, ишатоуп...

Гэы зызтам ауаа рацэаөхеит,
Аамта дырхэашьуеит рхала...
Аиашагь ахра иаёахеит,
Изаёысырмашь уи лыцхала?..

Зегьы хрылазап хара,
Ххьаагьы ххахрыштып мчыла...
Аха азы ақәызтәо ххәыштаара,
Бзеирак амбароуп урт рыла...

02.06.2015

Шьири исзымдыруа рацэазтгы,
Ма исымбозтгы зегь аахтны...
Шьири, мацзак са сгазатгы,
Избозтгы икоу зегь аархәны!..

Аха зегь ахарантә избартоуп,
Издыруеит урт рыцсы ахьтоу...
Мыцхә анудыруа ишәартоуп,
Насгы, ак улымшо уантәоу!..

02.06.2015

ИХЫ ДАНАХЬЗА...

Есымша ицрыхоит акәкәыхәа мчык: –
Ухгы уаазхәыцла икалозар хәычык...
– Уи баргәума, мшәан, нас зны сахьзап,
Уажә сөызак ицхраатәуп, сышзахәо сцап...

– Уи ихы дахәоит, икалозар уикәатц,
Устәкьа икәадам анцәа икынтә иара идац!..

Ула хумсар, иумбаша зегь убауеит,
Улымха умыцьгэар, иумахашагь уахауеит!..
Уёы еихоумкыр, иумхэаша уархэацауеит,
Афызцэа ртыпан, агацэтаткьа урхауеит!..

Уа уазэыкым, ус ишоуп нас ари адунеи,
Уажэа нхароуп, ушьта нхароуп уахь уаннеи...
Аиаша иакэзыз, уи дыбжьаззом, уи дынхоит,
Ушьтахь иааиуа, аз иазымгаз ацхаипш,
уртаххоит!..

Уи дахьыкоу, уи ицшаара даара ицэгьоуп,
 Фада дцозар, иара ишьтақәа лада ихоуп!..
 Ихата издырзом, макъанагъы уи дызёу,
 Илаз бзеирак, азы ишаитаз, ишхәәеу...

Нас дазхэыцшшт, дшымѡахѣязгы нас ибашт,
Абри аума, схы зыхтныстѡазгы ихѡашт...
Зегь урхынхѡыр, зегьы урыхьзар калоит ара,
Аха иузырхынхѡуам, знык иутииз ууѡфра!..

Уи мазазааит, итѣахызааит, исхӕарым,
Азӕы имбазааит, ибаргъы ибазшӕа кӕитдарым!..
Изахӕазгъы, зынза агӕратӕкъа ргарым,
Изамхахӕазгъы, ихы бжӕаирзып, дырбарым...

Аха хөыңагы иаамдыруеи уи шмазам,
Нас изытцкызгы зынзатцкыа дышгазам!...

Нак иахкэатцааит, русс иалои хэгэкэа иртоу,
Азэгы иазцаазом, аха амра гылоит ианахэтоу!

08.06.2015

Ифызцэа иреиҕу иааигэа игылазшэа ибауан,
Гэыҕрак ицын, уи дышьтыцаан дагауан...
Аамта зтэытцэкьаз, урт ирыхуаз рбауан,
Рхаткы камыршэуа, дара рышка иааскьауан...

Ифызцэа иреиҕыыз, уи данаапш имбазеит,
Зынза ицэытцэкьоу?! Иаразнакгы
агэра имгазеит...
Урт абацоз, ртыц нырмыжыт, ара иаанхеит,
Аха ишибоз, иааизымдырыртэ ҕа шыоукхеит!..

09.06.2015

Азэыр идыруоу уатцэтэи амш иахзаанаго,
Шьта хрымжъандаз, хацхьа игылоу,
зыгэра ааго...
Дасу иоуа иара иуалу, иара икэнаго,
Шьта идыруа дызну амҕа дахьаго...

Цкьа иапшэымахару хадгылаҕ хбызшэа,
Цкьа хайтытцу, иахзыцшузеи хэа хамшэа...
Сеидру, сеидру, уатцэтэи амш иахзаанаго,
Еиҳамхандаз, иахнато аткыс, иахцэаго...

10.06.2015

Иңбаушыаша, урт убриақара рхагәраргоит,
Ипоетцәоу, дара ракәтәкьоушәа рхы рбоит!..
Ус ҳнарывсуан: – Ҳзырцырхагои, рхы
ржәалааит,
Егьрылтгәышьом, аха ргәалақәа рәлааит!..

Ишнеи-шнеиуаз, Ҳашәкәқәа тшәыжь хәа
иаахәагылт,
Ирыхәтазоушәа, иреигьыз тыцқәак
инархагылт...
Уажәшьта афышьагь, уажәшьта
ацәажәашьагь ҳдыртцоит,
Ҳахауп изхароу, ажәла башақәа лахтцоит!..

10.06.2015

Абафхатәра змоу, уи дышшәартам агәра згоит,
Иажәа брыргьы, уи лымыс дук нькәигоит..
Ибафхатәрадоу, зынза их беиаза ибоит,
Уи дзакәытәкьоу, димырдырырцы дөырбоит!..

Арақа ишәартоу, арақа игәататәу ҫакуп,
Ацхьаф гәыраз, иааизелмыргартә ибла хкуп...
Аус злоу, уи димжәроуп зыгәра иго,
Заа идырроуп, дызнылоу амәа дахьаго...

13.06.2015

Нас уафразар уа узышьтоу,
Нас узцугьы уааизхәыцла...
Уи дацәхьатцхьейт угәы итоу,
Уа ушгылаз ҫымт уеипххәыцуа...

Нас шәабагауеи шәзышьтоу,
Уи ладароума, ифадароу?!
Азэггы иашәхәом шәгәы итоу,
Азэггы иашәхәом шәыуа изхароу...

Нас издыруада шәахьцо,
Нас издыруада уахь ижәго?..
Абзиеи ацәгъеи шәзыхьзо,
Рыуа иарбан шәымфахызго?..

13.06.2015

Аиаша ицәызын, ишааигоз,
Дашьтамлазар...
Арахь уи ихьыз зеггы збоз,
Кагь рымхәазар...

Амц ахькаршәыз уа ибан,
Ишьтицаазар...
Нас иахьигоз зеггы збан,
Игәацхазар...

Уажәа изеилкаашам ахаан,
Дамрыцхазар...
Ус зысзиуи хәа умтцаан,
Уинацхазар...

13.06.2015

Саамта анааитцәкьа ағәра сзымкит,
Исзыпшуазма, уи ццакуан...
Баша усқәак сыбла хыркит,
Баша мчык сыхтанакуан...

Шьта азы ахышьтрахь игьежьюама,
Даеа ҕышәтак иазцахьеит.
Саамта мааизаргы, сыцшуама,
Иааиз-аҕахәы сҕахьеит!..

Мап. Исхамыштзеит акгы,
Уажәа хьшәашәакәа матушәа,
Схәыҕены исылгарц ртахушәа,
Сыхәда иакәшоит еихагы...

Аха... Сыҕерыстазом сара,
Нак исхыцаан икасыжьюеит,
Рышхам, рхатакәа идсыржәуеит,
Азыцшыха рыстазом сыцсра...

Абзеира деигзозма, икаитцеит,
Дышзахәоз иаитеит зегь азы...
Аха ашьтахька имхынхәзеит,
Уимоу, ирҕымкьеит ибзарзы...

Аха даанымгылеит убра,
Еиҕах абзеира каитцауан...
Даргы ирзымгоушәа агәра,
Ишьтыхны афныка ирғауан...

Уи ибзеира табазом,
Ишьтхысаа азиас еицш иаалоит...
Шьюук табупгы рхәазом,
Ирхәтаны ироуашәа рбалоит...

Хгәы змыртынчуазеи ара?..
Ак затцәык ауп изыцшәатәу...

Ианулшах абзеира ашара,
Дыбжамхондаз изтатәу...

Уи гәыкала дысзыказшәа збауан,
Схакара уи игәра згауан,
Иара иґы зегь аартны исхәауан...
Аха иитахыз мацара иахауан...

Хәычы-хәычла уи днаскәауан,
Исзеицәаз мацара избауан...
Дкәышхап, сааицеипшлап, сызбеит,
Аха сызқәымгәыгуаз збеит...

Дгылт сызтахымыз рыгәта,
Зынзак стаимырпшит илакта...
Исзызуаз иацы иашьара,
Симыпсахыр замузеи ара?!

Уцәа итаумыгзар ауам угәырфәа,
Иутцәахып ухьаакәагь зымфәа...
Акызатцәык иугрыхо, узрыххо,
Ихьааугоит – ушәт анматхо...

Даачырчырын суада дындәылпрааны дцеит,
Ах, анаассыни, уи сжәашьагьы лтцеит!..
Шьта данфнало хәа укәафза уцшла,
Угәыгра акахуеипш ирхаан иршла!..

Сыжәтдыс хәыч, иабыкәу иахьыкоу бытра?!
Быхьз хәаны есымша иафуп сгәы афьтра...
Сықәра базымтцаан, иацоуп саныхшәаз,
Уахь азы сшәартам, уи акәзар бзыршәаз!..

ҲАИЦЫРЦЫЛОН АБЗИЕИ АЦӨГЬЕИ...

Ахра аёқара ҳаицаёисхъан,
Еицаҳфахъан ахътагъ кыр...
Зынгы рақхъа иара дсырхысхъан,
Даацшыр, иалшон ибла хкыр...

Ҳаицырцылон абзиеи ацөгьеи,
Ҳаицыриааиуан есымша...
Аразкыдеи ажəымтацөгьеи,
Ахаан ирыгҳмыжыцызт ҳалша...

Уажə даазқəылаз иеипсахит,
Избац иакəзам уи зынза...
Зегъы дахьырбартаз дтəахит,
Тыцкгы рцəигеит ицҳаза!..

Ацсшəагъ аарла иурҳəароуп,
Иччацшь днахан итцəаххьеит!..
Шьоук рфəақхъа цқъа деырбароуп,
Дара дшыртəу агəра ргахьеит...

Нас издутцода шьта ахара,
Аамта исзақəыжьуам зегъы...
Цəызкгы сымам, еибгоуп сынхара,
Аха исымамшəа стəоуп акгы...

28.06.2015

Зегъы дрыхьазшəа, еиликаазазшəа,
Ититцаазазшəа, ихы агəра игеит...
Иитахыз зегъ, рфитцаазазшəа,
Их ду беиашəа ибеит!..

Аха дрышьтуазма ус дыштәфасуаз,
Атцаа дәыкәлеит, икәацеит...
Зегь рзыхәан адша анасуаз,
Иаргы даашьтцааны дагеит!..

Бмыччан банысцыло, бмыччан банысцыло,
Сыббаргы бтахымшәа, бгәаазшәа катца...
Саргы сгәырғара мчыла агәра аанкыло,
Сынцәытцашәкәап уафы имырбазакәа сахьца...

Зегь акоуп ибышьталоит сгәы мтәазакәа,
Егьацъара бцаргы быцшааны баанагоит...
Бсызгәаазшәа быспыртыргы ажәак мхәазакәа,
Бгәеисыбжь, аетцыс акьыркьырбжьейцш
иаазоит!..

Исхароу сеидру, сеидру, сеидру,
Уи лыблақәа шгәааз збоит...
Хшеицәыхароугь, ҳагәқәа анеиду,
Ирзымхәац шыкоу агәра згоит...

Егьа схәаргы, егьа зургы,
Лара илтаху ажәак бжьахоит...
Уи сыцшаанза егьа цыргы,
Ак шысхароу лыблақәа ирхәалоит!..

Иануҕаччоу ауп ианшәартоу,
Рыччацшь иатцатәахуп шхамк...
Аха иаразнак ианузгәамтоу,
Ма угәатеиуа тыцк уанамк,

Ускан урт иахьухьуа рдыруеит,
Уусқәа иаразнак ирқатәоит...
Угәы каумыжьыр, рызгы уруеит,
Иануцәкаҳа-рылапш баапс уартәоит!..

Жәеинраалала исзымхәеит сгәы
итатцәкьаз зегьы,
Уажәоуп иансыцрала сыргәақуа еихагы...
Уи хьаауп, иаасзымчхартә цәгьашәа
ибызбызуеит,
Исымпытцтәраарц атахушәа скалам
цыс-цысуеит...

Сазхәыцроуп исхызгаз, уи шыта сзацәцазом,
Уи сгәағы ада җаңыара амтәыжәәа азкьазом...
Иара аеура иафызоуп, ақәырқәырбжь саҳауеит,
Аха ағәра ансзәҗамк, иахьакәым сагауеит!..

12.07.2015

Уи дысзеилымкаазеит уаҳа,
Жәантә иеипсахуан мышкы...
Аха ишыацхәа санаҗаҳа,
Цьаргы сзымцартә санакы,

Нас дыздырит дзакәытцәкьаз,
Аха игәианхахьан зегьы...
Сажьеит анкьа акәиц ихәытцкьаз,
Сарпхоз цыышьон иахьагы!..

Цьара узавамлатцәкьо дцәажәеит,
Иихәаз даара иргәацхеит.

Иара итеитцши, иҕытшәоз ажәеи,
Иаарызтымго ргәы иҕахеит!..

Аха цытрак аамта анбжьала,
Иихәоз рмыхәеит зынза акгы...
Ргәәҕы дзаанхаз ус ибжьала,
Избан рыздыруам иахьагы!..

УРТ ДРЫЛАМ УЗЫҚӘГҰЫҘА...

Урт рееидыркылт мчыла,
Нак ирхадырштт изакәқәаз!..
Аха амҕа иананыла,
Ауп иангәарта ирзыцшқәаз...

Урт дрылам улықәғәығша,
Баша ицәажәауеит рғы..
Анцәагы издырам ирзихәыцша,
Кәицк мғыхац ргәәҕы...

Аха рееидыркылт мчыла,
Дара ртәала ак рәуеит!
Иапыртқоу башоуп, аха бжьыла,
Урт елазәеижьтеи кыр цуеит!..

Азә иоуп уара иубо уи уаниҕцәажәо,
Азә иоуп уара усқан зыбжьы уахауа...
Иаакәымтцзакәа аиаша иашьтоу, игәжәажәо,
Арахь уаҕ изгәамтоу амал зырхауа...

Хаи, уара рыцха, ианбыкәу уанкәышхо,
Иубац дабакоу, уи кырынтә даахәхьеит...
Анкьа улықәғәығуаз дбаагәаран, ддаушха,
Иабакоу уи абаагәара, ицыххаа ицахьеит...

СХАЛА САНААТӨӨ...

Ас иаазырхэызеи сфызцэа сзыкэгэыгуаз,
Аамта, о, аамта, зегь зхароу уа уоуп!..
Анкьа хартөомзт, иаххьаан азэ ихахьуаз,
Уажэы изышьтоузеи, акызатцэык-рхоуп!..

Астцэҕьа сызкэымгэыгуа сақөшэоит хэа иҕадаз,
Аиашаз, еиҕа сазыцшын сара ацсра...
Шьоукы инарышьталт русқэа рҕы ирыхэоутаз,
Шьта сызтахыда, сырхаштит сара!..

Ҳачкэынра, ҳачкэынра, еигьу аамта ыҕазам,
Изури, уи саазхэыцуа стэалап...
Аамта аахэызар, уртгьы акгьы рхаразам,
Схала санаатөо, ус схы зжьалап!..

Исылшом, исылшом, гэырфа хьантак сашэеит,
Иҕам абзиабара, ихьшэашэеит, ихьшэашэеит...
Анкьа иҳабжьаз зегьы лхарштны дцэажэеит...

Сабацои, сабацои, схы аоны исзөнакуама,
Сгэырфақэа сықөпапан сеимыржэжэарц
сыркуама,
Иахьак зынза ирықөшэеи, рытра зегь
дырбгама?!.

Шьта ажөфангьы исахэи, угэра злазгари уаха,
Сгэыҕра уцэахит цстхэа еиқэатцэала инеимаха,
Исурбашам, слымха саркьада избараха...

Сгэыҕрақэа аацэыртцыр, гэырфак мчыла
иажуеит,
Сзырхагоз уи лыччацшь, уажэ сгэы канажьюеит,
Абзиабара ашьтагь, ашэахстеипш иннажьюеит...

ИМЦАЗ АБЗИАБАРА

Уажәшъта иаадыруеит егышаҳзеилам,
Уи шаҳпыртцыз, ишхароу...
Аха зны-зынла ҳарцеицеиуеит,
Ус изтәома мцак зыцроу...

Уи ахаан цша иазырцәом,
Уи ахаан зы иазгом...
Цъара гәыкаҕ аееизыртцәан,
Иахътатәоу зынзак иубом...

Зны ишәахәахаауп, зны иаркацеиуеит,
Насың имоуп изхашыз!..
Ианцәыртцуа сеидру, ҳаргәатеиуеит,
Зных азлеиреипш уазыцшыз!..

Ах, апстазаара, сужъеит,
Ацҳа шәартә сықәугалеит...
Ақәаршфы ақәытцит, ихыжъеит,
Аха сгәы шәахәакгы тамлеит...

Ах, апстазаара, суфеит,
Есымша ҕкьаррак саҕагылоуп...
Саңбал спырууаан имцеит,
Ижышуа ақәыцьмеипш исыпгылоуп!..

Зегъ змоу срытшашыцуам, мап,
Зынза еицәыхароуп ҳазҕугы...
Урт зны аамта икәанаргәгәап,
Анцәа идырааит ирзыпшугы...

Ажәфан урт атаххазом,
Иазгәаауеит амра ирхапхазгы...
Ианыкам рыхъзтәкьақәа нхазом,
Дара ирыцпсуеит идырхазгы!

Зегь змоу спыларгыы стахзам,
Дара иреипшуп – ирыташыычуа!..
Урт роны аламыс ахзам,
Зан-зыпсадгьыл иаттагычыуа...

Хаилгеит ахааназ, уажэшъта акагъ хабжъам,
Игәианнны еилыскааит, уажәраанза сара сжъан...
Амаахыр иафызаз ба быблакәа сгәапхон,
Егъа схаразаргъ, сыпшааны исәапхон...

Ияхъа иабакѳу, даѳазѳ дыргѳаѳхѳит,
Сырпыртѳ ахааназ, мамзар стадырхѳит...
Акызатѳѳык, хѳхѳеикѳшѳалоз убра,
О, амѳахѳѳаста, урыѳхѳасшѳѳит уара!..

Уаха дысзеилымкааит уи азгаб сара,
Исылымшеит зныкгыи уи лгәы атацшра!..
Лыччацшь сыхнахуеит, ааи, иззазом,
Аха убритцѣагы иатцоу збазом...

Ианбыкәу са сзыхәа, уи лгәы пшқа анатуа,
Ианбыкәу дансышътало сыхьз хәан ғытуа?!..
Азгаб пшза, азгаб, исахә шыта бгәы итоу,
Ианахәои ашьхыц ашәт иаҗәтәоу?!..

Шьта уазхэыцла рыуа дарбан,
Аиаша агэтатцэкьа итаршэны ицо,
Уи зуа иакәу змахәар цхьартцәан,
Изхәо иакәу, иназыгзо?!.
—

Урт афыцъагъ мѡак еицыкѡуп,
Дара ртѡала – изѣугъы акоуп...
Азѡы ижѡлар руал икѡуп,
Егъи изышьтымхуа – ргѡырѡѡуп...

АМѡА РЫРТЕИТ...

Урт амѡа рыртеит, ицалааит хѡа,
Акыр рылтцыр, уа иаабоит...
Ха шхакѡу икѡу рбалааит хѡа,
Рѡыргѡацны даргъ аатѡоит!..

Нас дарбану цѡгъас ихѡлоу,
Хара ихауит рыххатѡыс!..
Амѡа рызтаз ракѡу изхароу,
Ма иззынамыгзас зус?!

Зегъ бзиоуп, уаѡ дарымам
Хѡа изрыгехѡ – длашѡуп, дѣахауп...
Урт аѡ-ганкгъы хъаа рымам,
Ибжъахѡашаз – хара хауп!..

АХААНАЗ ИНХО...

Нас иарбану импсуа, ахааназ инхо?..
Ажѡлар ирхамыштѡа ргѡы итѡахѡ,
Кыр шыкѡса ргѡатцаѣ ирымоу ирыххо,
Нас ауп иангѡарто уи зеишрахѡ...
Ажѡоуп, уи ажѡа, ахъыршѡыгѡ иапсахо!..

Нас дарбану изкѡашъу уи ажѡа ахѡара,
Даадыруеит, изахтахи уи ихъз арххара...
Апоет, уара аамтагъ уапысны уцахъеит,
Уи атцатѡкъа итаршѡу мазак уцшаахъеит,
Уа уажѡа-пха аѣацхъа амрагъ таахъеит!..

Имааит уи аамта, хара хаззыпшыз,
Дызуста иаазмышьтуа ха хкынза?..
– Ишэйталеи, аума калама, шэыпшыз,
Ишэымами, иарбан шэызхьымза?! –

Уазхэыцыр, хацсадгьыл хапшэымоуп хара,
Уи апшэмара – уалпшыаны хатцоуп!
Аха абриақратцэќа хагны араќа анхара,
Зыламыс зымтииз – уи дфырхатцоуп!

Зыцсадгьыл иара иаќара бзиа избауа,
Азэ дыќамшэа ауп уи дышцэажэо...
Уи иагу иабзоу рзы ахьаа дшагауа,
Ихы ныќэтцан дышмыцэац, дшыгэжэажэо,

Иуирбаларц итахуп есымша иара,
Аха идьруеит рацэакгы игэра шумго!..
Зыцсадгьыл азыхэан иаёу абылра,
Имца арцэоит, ибжэ амыцхэ иантго!..

Иумжэыроуп, иумфароуп,
Иуразароуп уара уцсы...
Зегь узеипшыны баша угэароуп,
Ухы уацклапш, абаапсы!..

Шаќа угу уцхэазароуп,
Умши уцхи ццакзауеит!..
Умтэазароуп, уцырзароуп,
Мамзар, уацбал ухьзауеит!..

РУАК ЦЫРУЕИТ...

Амш хпыртдыр, атх хзааиуеит,
Атх хпыртдыр, җаңхыа мшуп...
Азныказ хгәырҗа хаааиуеит,
Аха иҗыцза җаңхыа ипшуп...

Арахь анасың аҗатҗахт,
Хнапы ахьнеиша имтәзеит...
Зны цәкәырцоушә ххәеуа иаҗатҗахт,
Җнытә җсаатәушә имшәзеит!..

Ө-бахәык, ө-цхак рыкәдоуп,
Цаҗа азыхәашь еилашуеит...
Агәырҗеи анасыңи еицкәтәоуп,
Ихацәшәаз – руак цыруеит...

Маң, сзазымиааит сгәырҗа,
Ицазшәа снарбан, ус аҗатҗахт...
Абҗыжәраҗ цыблыкьтцас аҗыхҗа
Ицәытцатәан, уажә исҗатҗахт...

Икалап исзеигъзар еихаҗы,
Зны уи анапҗаҗыа сашышыыхуеит...
Азә еидарас ианиумта угәырҗаҗы,
Агәырҗара ааирҗы ишътухуеит...

Уи ицәыртцра хайгәырҗоит хара,
Зегь иреицәоу – ашыңцра дамгар!..
Ари акыязыба, ари абылра,
Ибаҗхатәра – аңшқа еиңш изалгар!..

Даазбалак зегъ иара ицѳасуеит,
Урт ргѳаг зегъ игѳы иѳажьуп...
Шьѳа илуршои, ус дымѳасуеит,
Икылжѳоу ампыл еипш, дкажьуп...

– Абзиа зѳахуи, абзиа кѳазѳоуи,
Злеипшым уѳѳозар уара?!
– Акѳѳагъ зѳоуи, акѳѳагъ зымѳоуи,
Иарбан кѳѳу ианутѳо уара?!

– Уи данааиуаз хзыкѳаиргѳыгъыз,
Абжа ма изыкѳатѳондаз!..
– Макъана изымхѳац иара ииѳахыз,
Ацѳѳажѳара дшаѳу ибжьы мѳондаз!..

Амшын агѳы иѳѳоу – ианѳынчу иуздырзом,
Уи атѳан цъара илакѳѳауеит...
Ажѳлар ргѳы иѳѳоу – иуршаанза ирнырзом,
Иуршыр – ухѳѳагъы уартѳауеит...

Уи даазкѳылаз агъычѳѳа рызбахѳ иѳѳауеит:
– Хзыкѳѳѳазеи абааѳс, урт Апсны дырхѳуеит!..
Иара имѳѳагъ есыхѳылбыѳѳа абахѳѳѳ^д
дыргауеит,
Уи анигѳѳалашѳѳалак, ишыра маѳѳ иааихѳауеит!..

Аиаша иашьѳан...Аиашаз хлымхѳѳѳа рѳахъан,
Уи ахьыѳшаатѳыз, ишеикѳѳырхѳѳѳѳ^д
рызбахъан...

Аха ианырпыла, ирзымдырит иахьыртэатэыз,
Ихынхэгэышьеит, еитарыдыркылт иара зтэыз!..

Закэтыцу сыздыруам аиашаз убри атыц,
Аарла еифыргоит уанрацэажэо рыцсыц...
Уахь ихалаанза ухатцкытцэкьа ицауеит,
Иаахалт, ушаарбаз рыхлахац гьежьюеит!..

Угэгэоуп рхэан, дыгэгэазшэатцэкьа ибеит,
Ухиоуп рхэан, атыц пхахь деихеит!..
Упоетуп рхэан, итижыт агэам,
Узѳуам рхэан, убри агэра игауам!..

Урт анцэажэо, быжьрабыжытцэа уцар утаххоит,
Иаакэымтцзакэа ибашоу жэабжыкэак
дырххоит...
Ушзахэо урпыртцуеит, избанзар ура
умыщхэхоит,
Уаанхар, абаша цэажэара утанархоит!..

Азэ хьаас имоуп итимижыыц ишэкэкэа,
‘Еазэ амца ицрартцоит иимфыц еихагы...
Уаѳ цсык еипш ирыцхасшьоит дара рхатакэа,
Урт хьаас иахьимам апхьаѳ зынзагы!..

Аѳнкэеи адгьылкэеи тины,
Иатнытуала аѳнкэа дыргылоит!..
Апсуа дсасхауеит иѳны,
Бзеила уаабеит хэа шыоук ипылоит!..

Азакѳан шѳахыцар ꙗлазом,
Зехынцѳара ашыацѳақѳа дыргылоит!..
Аха ицѳаушыаша, изыргыло акзом,
Урт акымсзакѳа иахыцойт!..

Агѳырѳа анааиуа иузхѳыцзом,
Уака агѳыцграгы мыцхѳоит...
Аѳакар еипш, заа ихыцзом
Шака узаргѳакуа – агѳацхоит..

Агѳырѳа башатѳѳѳа ицѳыртцзом,
Уи састцас аѳарххоит!..
Угѳы ианѳалагы – итыццзом,
Итыццзаргы – ашыѳа нхоит!..

Ѵымтзакѳа цшыаала ѳаидытцит,
Иаѳѳахыз ажѳакгы ѳамѳѳеит...
Икамыз анасыц ѳѳѳыцит,
Икамлаз ѳѳараѳ ѳкѳашеит!..

Дасу иара инасыц имоуп,
Издырзом иахыѳкоу иразѳы...
Агѳыцѳра змам зегѳ – арымоуп,
Амыцѳѳ иарѳѳышцѳоит ашѳѳѳы!..

Идсмырбеит урт сара сгѳала,
Наѳ снахейт, истѳѳахит...
Сыла ишабоз дара рнапала,
Сгѳыцгра шыацшѳа идырхит...

Арахѳ ирныцшзом цѳара акала,
Зынза исысымѳаауп уѳѳап!..

Са санрацэажэо гэтыггыгала,
Дара аатэахуеит рэырхэац...

Ишэартоу арбану, урт рыцхау?!
Мап, зынзаксгы итдысуам!..
Рыгэра згаз роуп цэггала ирыцхау,
Дара ахаангы рхы ршыуам!..

Ах, издыруанда урт рыгэиалоу,
Зынза измыртынчуа, избылуа...
Игэгэаму асқам иахъа изынтэалоу,
Иалкьар, иабыкэу иахъагауа?!

Ах, дыздыруанда урт аанкылан,
Иаахтны иразхэо дара шуаам...
Мазала ицхауа ала аатгылан,
Зеггы ишырбо зынза ишуам...

Аиаша ахэда рхханы иркума,
Ианхазрымпытымх, ирхэыруеит...
Ах, ари аамта дара иртэума?!
Дара иртэызар – сгэы ахшэауеит!..

Избоит сызхымзо шрацэазо,
Ғаха снағазом сығәтыха...
Сеидру истаху анназо,
Уажәшьта исымазам аңшыха...

Зынза имачзамзаргь сзыхьаз,
Сартынчзауам ауал исықәу...
Зны санқәыпшаз исыңрасз,
Уажәггы исырцәом амца иску!..

САЖӘЕИНРААЛА

Харт акыршыкәса ҳайфызцәан,
Абранза сааугеит улацш хаала...
Сызгоз азгьы гәйшпыла еифутцәан,
Уара сеикәурхеит сажәеинраала!..

Уажәшьтагь улацш схызароуп,
Уансыцым ашьхахрак сызхалом!..
Аха аеыф иакәтәоу дычкәынзароуп,
Ашла аеышкыл дзахьынхалом!..

Бара сыбхаштызшәа кәбтцеит,
Бфызак блиццеит блахәйтхәйтүа...
Ах, цәгьа амцхәашагьы бтцеит,
Беикәыгызмалха, зынза җымтүа!..

Аха бгәыраз бызжъазом,
Ахәатәы хабымтцар аушам!..
Уи быршәеитхәагь ибжъазом,
Ибтахызар ихықәргыл атыша!..

Бара сыбхаштзаргьы зынза,
Азы сазымызәзәо сбырхәашозаргь,
Зызхара сыззымбац, игәыкза,
Бгәы шсызхәыцуа иаршозар...
Нас ибыцсыхәозеи бара?!
Нас, бзаиааиру бгәы мчыла?!
Хәартас икоу акоуп ара,
Уажәшьта исцәыбымтцәахын была!..

Уи даеәзәуп, уи сара издыруа иакәзам,
Уи даеәзәуп...

Мап, сгэы самжьеит, мап, ари лакэзам,
Уи дагызатцөуп...

Иацы ҳифызцэан, иацы ҳаизааигэан,
Иац цсык еицаҳхан...
Иацы дызғагылаз, иахьа инапағы дааиган,
Изиргылеит ахан...

Ипшразатцөык нхеит, ахаангы дсыцөфашьом,
Дрылазаргы шөфык...
Аха иламыс цеит, уи изгэаазар, ихынҳышам,
Шьта диафсуам цсык...

Иаабо акэзам ҳзеигэырғаша,
Иааиуеит иаамбазо акы...
Азэгы дашьтам гэырғағхэаша,
Азэгы ипсахуам игэтакы...

Зны ихароушэа, зны иааигэоушэа,
Зных атдыхэа ҳғанақьоит!
Зны здаҳамам гэығыртоушэа,
Зны рагэацшь дук ҳаннақьоит

Иарбан астцөкьа ҳзыргэатеиуа,
Ҳашка иааиуа, игэғэазоу?...
Ацҳа иқөу, аиаша иазнеиуа,
Дрыцҳауп зацьалтцөкьа зыхьзо...

Икоуп ипшьоу, ҳзыхьзызо гэтакқәак,
Ицэгьазаргь, ҳрыхьзароуп ҳа ҳхала...
Апстазаара иамоуп ҳзықэгыло махэқәак,
Насыцуп, ицымтцәакәа ҳазхалар...

Есыша иныкэо дтэанхалар аузом,
Иахымтэарц ашыац имѡахэаста...
Аамта дышпахьымзо, аамта пырзом,
Уи амтэыжэѡа акъашья зызгэатаз,

Нак ажэѡан тдамтдамра даман ицоит,
Аурт баацсгы уака ипырхагам...
Ажэѡан иацэымшэаз апыршыа итцоит,
Ашыауардын иацлабыз – дхагам!..

Икоуп ицшыоу, хзыхзызо гэтаккэак,
Ацсыхаггы хамам хрыхьзаанза...
Иаххэап, ихатцаптэар хзыкэгылоу махэтак,
Мрагыларахь хапшлап, хтахаанза...

Уатэтэи амш адэыцбеипш иааиуеит,
Харггы «хталоит» хаццакуа...
Хгэырѡа ихашьтоу нак хаиааиуеит,
Ишахзымдыруагь хахьагауа...

Акызатэык ха хгэы итымтэо,
Зшыаѡа ссақэа хапхьазо,
Гэыграк хамоуп, ахаан инымтэо, –
Ихацу цьахшыауеит хыхьцо!..

Хапшын, еиха еигьу аамта ааигэахоит хэа,
Архэара иаавтшэарц егыагым, иааскьон...
Ускан зегь хзыхэан амш лашахоит хэа,
Агэра зымгозггы, мчыла ххы аажьон...

Иааит уи аамта, аха иахтахыз акэзам,
Зынзаксгы еипшзам иссируп хэа изфыз...

Апстазаара зеибафароуп, ижъагоу лакэзам,
Игэнахау – иажэыз роуп уи ишазыпшыз...

Иара ианагэацхо ауп ианааиуа аразкгы...
Изыргэыбзыгуа, баша рхы ржьозаап...
Умгэыцлан хэа ианахэом уи зынза азэгы,
Игэацхаларцаз, атцыхэагь аршэшэозаап!...

Уи апшаара ус иааинырслан ицэгьоуп,
Иузырзом иара ахьуцыло...
Икоуп зхаз иашьтам, имачзоугь урт роуп,
Зыжэлар рразк апхьа изыргыло...

Ишэмырфыхан, ишэмырфыхан, са сгэырфә,
Уи аныцэоу, сахаштуашәа схы жьбоит...
Иказамшәа, исымазамшәа нак ихәа,
Хьаа змам еицш, сышәфаччауа сцалоит...

Сара ишьтысхша шәа ишәсырбома, иззауеит,
Схала сатцоуп, ишәышәуа ишсышьтоугы
ацшафә...

Иахьатәи амш са истәушәа збауеит,
Сыччапшь рыцхә, ианышәзалымбаауа
сгэырфә...

Ибзиоуп, ҳаржьазааит, ҳаргы рыгәра аагазааит,
Урт зышьтаз рыблала ирбеит...
Ртыцқарафә ихәназааит, иртахыз рыцшаазааит,
Ҳзықәдыргэыгуаз абакоу, интцәеит...

Еиҥах хмыццакгәышыап, еиҥах хаатәагәышыап,
Ибжәахамхып, шәааи, ххәычқәа рҕеипш...
Ибзиоуп, хапшгәышыап, аамта хашытгәышыап,
Ихалыхцап ибаапсу ашьеипш!..

Зеггы здыруа уажәшьта иазтәара иакәытцит,
Иааилацәажәан, еиҥагә еиҥыыз еак рхәыцит...
Пыттрак ашьтахь, иара дшыкәзгы рхаштит,
Рымтәыжәа анеитцырх, иахәакәзамыз
цәара иашытит!..

Зеггы здыруаз, акгы даанамго дкәлазаап,
Еиҥах мчыла имчра ирхынхәырц избазаап!..
Аха иабакоу, уи зегь илтны ицазазаап,
Иара ифнутқа, дара рымч затцәык нхазаап!..

Тагалан, тагалан, иахзаауго хаздыруам,
Уцша хьшәашәа иатцоуп мазак...
Хазымиааит, ишубо, хгәырәа хьанта хзыруам,
Ацәыбналашьагә хәкәшәом зынзак...

Тагалан, тагалан, аамтақәа еиҥасуеит,
Ацәгьеи абзиеи еилахәоит...
Ашьхарахь зқяф тоу абғабқәа тәәсасуеит,
Агаҕаҕ, ауаа кәышқәа мыцхәоит...

Иабакоу, иабакоу, аиаша хцәыбналеит,
Аз зәазтаз ацсызеипш ицеит!..
Уааи, нас, тагалан, шыта хашта утәлеит,
Уарггы угәырәа атәахышыа утцеит!..

Исараза, исараза, аиашатѣкъа уасхѣоит,
Излаутѣахуа иумои иацынза узѣыз?..
Сгѣатгы ужѣымларц алацѣгѣеипш иѣасхѣоит,
Уа сааигѣа уанааиуа мачзак ихѣыз...

Исараза, исараза, иусырхѣаѣуам аиаша,
Уи хашѣтахъ иааиуа рзы имаакыроуп, ицѣауп...
Урт дрылам азѣымзар азѣы угѣра згаша,
Изѣаужьырц иутахыз атышагъ шѣаѣауп...

Исараза, исараза, урт уажѣакѣа сылкѣеит,
Аха срызкамьжыт, еихагы сыѣѣѣахеит!..
Амат еипш ахаѣѣ акѣақѣа ухы анукѣеит,
Ушѣам ануцѣыз, уа утѣы егыѣкам, уѣахеит...

Ацѣбақѣа иртѣызааит ари амра хаа игыло,
Шѣытак анхалар ѣалом ианыцхо...
Исараза, исараза, исыцѣшѣо, згѣы тамгыло,
Уа уакѣым, схѣѣагы исыздыруам санѣахо...

Иѣаз цѣишьон иашак уаѣ дызхымцѣо,
Уи днахысыр – дзырцѣашѣауа мчык...
Даѣымсыцыт зныкгы игѣы тымцѣо,
Дацѣыцѣхамшьѣо, дымзытѣуа хѣычык...

Урт акѣышқѣагъ ирымпытѣѣрит аиаша,
Урт адукѣагъ ирамхѣеит азы...
Шѣѣа иара изыхѣан иѣам гѣырѣѣаѣѣаша,
Акы амыхѣуа, изкѣыршоу акѣылзы...

...Ак игрыхоит, сеидру дызмыртынчуа,
Уи наихыцраан ицѣѣару иара?..

Хъаасгъы имам, идыруазаргъ дшыршыа,
Аиаша ашьхымзеиш изыртӕар абра!..

Адунеи зегъ тшӕан уи дамкуа,
Аха ианааи иӕхӕара,
Иблыз афурт еипш, акы дацсамкӕа,
Даахампытӕахеит иара!..

Уи изымдыруаз ак ыӕазамызт,
Уаӕ дахӕомызт иӕхӕара!
Хшыӕлагъ еигъу дрылазамызт,
Аха иӕамлеит уи ихӕара!..

Хӕхъцо сеидру, нас, уазымтцаан,
Хӕкӕуп амӕа инымтӕауа...
Хӕзго адӕыгба ашӕ ду нывтцаан,
Ундӕылпш,уцӕа хымцӕауа,

Зны хӕзнызоуп, уи амӕа ӕашьом,
Уи хӕхъаго аадыруеитеи!..
Аха акызатӕык хӕ хӕашьа,
Зынза ишиашам хныруеитеи!..

Хӕзӕу еилызкаауа, избатӕӕкъо,
Ирыцхауп, ргӕы тымӕкъозааит!
Хӕхъцо акӕым аус златӕӕкъо,
Уи амӕа хӕзкӕу нымтӕӕозааит!..

Ус имариам хӕззыпшу аагара,
Аамтӕ аӕахуп...

Абна илаһаз аңсаса аацара,
Зылшаз, иґахәуп!..

Ус дысгәалашәоит лара,
Саңхә дцәыртцуеит лаңштцашәаран...
Ахаан сгәы итымтцәауа лыңшра,
Насцыртцуеит атцхыбжьон сыркаран...

Амшын, еилыскааит еиґагы,
Аґәара угәаан узацәхьатцуа...
Сзызхәыцуаз, истахыз зегьы,
Аңстхәа хьшәашәеиңш ианыбжьазуа...

Уи сылцәыхароуп зынза,
Слафгы дарччом акыркырхәа...
Ахьшыңбеиңш данытцпраауа дласза,
Слыңшәахуеит, ахьтатцәґагы дакырхәа!..

Ах, ажәәан, суацлабуам сара,
Уа уахызәан дугәаңхозар!..
Аха етцәаңаагы умами уара,
Дсанажь, сухәоит, иґалозар!..

Иубац абаґоу, ауаа ґашьоукхеит,
Аңкьатәи рыґазшыа мәасхьеит...
Аамта аґґарреиңш цьара иаґахеит,
Лаапктас ашәарта рыңрасхьеит...

Адунеи иаабац ауп, тцабыргуп,
Аха ауаа реырңсахт ґәґәала...
Хыңқәак изымтцасуа итархханы иркуп,
Амшә шыаңхәеиңш, изаңәымцо рхала...

Лказшьа сзеилымкааит зынза,
Абри дзеипшроузеи хэа слызхэыцуан...
Лыбла сцэылтцэахит маза,
Арахь гэаныла, дсеипхызуан!..

Излаздырри шыта лгэы итоу,
Уи ахытцэаху сызнеиуам!..
Ацша тцэуо аатцра ибжьоу,
Зэыр идыруоу изыргэатеиуа?!

Ас хабанзақэу хеыпхьак,
Разкык алакта хеапхозар?!
Лказшьа злаасыртуа цапхак,
Сахэон, сфеахэтэы калозар!..

Лапшеимкьарак ауп искэашьхаз,
Убригь аарлахэа сахъзеит!..
Зызлан длеипшын, леимаа ашьхэа,
Мацэысеимкьаран исфеаццеит!..

Дабанеихьоу, зэыр длыхьзама,
Азныказгьы мацк саашэеит!..
Уи диасит, аха дцама?!
Ихэытцкьаз кэицтцас сгэы дташэеит!..

Сгэы тынчым, сгэы тынчым, измааноу
сыздыруам,
Сгэы тынчым иахьак...
Зегь знырша, зегь зхэаша, акгьы рныруам,
Итэоуп реыпхьак...

Адгьыл иазымхэо, ажəфангы иазымгəагьуа,
Апша иштəнапааит мазак...
Иарбану иахьымхо, иарбану хкыдзкьауа,
Хəахəыцпи хəыгчзак...

Хəцсадгьыл хазына еитəх еикəдырхарцаз,
Ирытəзхəои, ршьоу?..
Уи ацəцеипш ипыххаан ихəашхəаша имцарцаз,
Ибзиан ихьчоу?..

Сгəы тынчым, сгəы тынчым, избан,
измааноузеи,
Зегь тынчза иантəоу...
Уи ацшкə дзыртцəуои, атцəы дзахоузеи,
Изыцшу хьантəцəоу?..

Харт хайпыртцит уажə аамтала,
Хгəы зыркəандоз жəа мхəазакəа.
Хайлибакааит ус лактала,
Хгəала акынза хамназакəа...

Иааиуеит аамта, ханеикəшəаша,
Уи шыхарамгы аадыруеит...
Аха хгəала ахьахтцəахыша,
Ахьахымдыруа-хəруатыруеит...

Уи сицыларц, схы саиааиroup,
Сыгəгы итəтцкьоу асмырхəароуп!..
Схьаа снымцшырц, снеиааиroup,
Зегьы срызхəыцroup, сыесмрыххəароуп...

Уи илшаша сазымтцаазакә,
Сеитеицхраап, ихы еикәирхозар...
Иара иҕынза смылбаазакә,
Сара сҕынза дсызхагалозар!..

Закә аамтозеи җазташәаз?!
Цқба ихаздыруам җахьаго,
Сеидру җамҗақәа зрыбго,
Мамзаргь җгәырҗа иеарго,
Җхьаа иеаваикт ихацәшәаз!..
Закә аамтозеи җазташәаз?!

Аратцлеипш, дарбан җазрышәшәаз?!
Җдацқәа шыгәгәо имбазеи?!
Җхьаа аҕынза дымназеи,
Уи шхъантыцьыз изымдырзеи,
Ашәитышәи измыртцысзеи,
Аратцлеипш, дарбан җазрышәшәаз?!

Дзакә уаҗузеи ихазкашәаз?!
Уи җаиликаару ишахәтоу?..
Ишәартам абцъар зытра итоу,
Аха умҗа анлакьтоу,
Агәеанызаара шхәартоу,
Цқба идырру ихазкашәаз?!

Иацы умҗақәа тшәацәан,
Уи дануцхраа, укәаратцеит!..
Иац уеидара хъантацәан,
Ианумида, уцырны уцеит!..

Аарла дгылоуп иаргъ иахъа,
Аха дышгѣаѣуаз умбазеит...
Дахъзумыхѣо азы ѣаѣхъа,
Гѣниган, иѣсы изазеит...

Уи зегъ гѣаутѣуан уара,
Аха думбазшѣатѣѣѣа ѣаутѣеит...
Аѣаѣ уаѣѣымшѣазеит уара,
Уи уахыкѣшаны уѣеит!..

Зегъы ирымоуп рлахъынтѣа,
Уи хыхъынтѣи азѣы иѣѣит...
Ашъаѣѣеипш уаѣыѣан уанаѣѣа,
Уаагѣыргъаѣеит, хлантѣы уаѣѣит...

Сызхъымзѣа саѣѣытѣит, шъѣа сѣарахеит,
сѣараха,
Схы злазжъаша схѣыѣит, зегъ сѣарахеит,
исѣараха...
Ѣѣра дуззакгъы схымтѣит, аха сахъымзѣеит
ахалаха,
Ианаму саѣрытѣит, ма иѣѣуааит аѣалаха!..

Шъа дуззак ихало, мышкызнъы дылѣаароуп,
Уа илаѣш зыдхало, ихамыштѣуа иѣароуп...
Ишѣазуеи, ишѣазуеи, сымтѣароуп, сымтѣароуп,
Мышкызн... Сыздыруам... Сымѣсуазар...
Сахъзароуп...

Уаѣѣымтѣын, уаѣѣымтѣын, сгѣы,
аѣѣѣара уаѣѣымтѣын,
Урт рѣынза имнеир ѣалазом уара убжъы...

Урцрымтын, урцрымтын, урт
раштагы утымтын,
Уцэыртла, иатахызар, хэылпазы, ма шыжы...

Убжы зырмахарызеи, уи адунеи ду иазноуп,
Атэтэабжьеипш рлымха итэлааит аамта
ианатаххо...
Ргэы тынчхар калом, уи ашша ыкэлоит
иаразнак,
Нас, икам уи ашшакара зыцкэара цэгыха!..

Иануёаччо акара ианшэарто ыказам,
Урт рыччапшь иалоуп рышхам узго...
Рыбзиара изатэахзом рыцэгъара икартаз,
Уи аёытэахны иныкэоит азыхкэа тарбо...

Угэуёаныз, афыза, урт ауаа рееитаркхьеит,
Амат еипш иаразнак ирыцсаххьеит рцэа!..
Сара уара иуабжьюугы акыр исеиёазеит,
Аха сырзахамыртэиит ишубо рнацэа!..

Есымша угэы аркны узланыкэари угыы,
Аха знык иануцэтала, идыр, иркыашьюеит...
Уара ухэычым, мшэан, шыта иудыруеит уусгы,
Асаранцэ хаауп, аха ацхакаа алазар уашьюеит!..

Ари амшгы сара истэымызт, исыцэцеит,
Сыёуа сшашьтаз, ишсызнымкылаз сымзеит...
Ариабжыарак, шакамш сцэыбналаз сыцхэазеит,
Пытк сымпытцэрааит, ёа пытк
аарлахэа срыхэзеит...

Шьта сырцэажэу, урт сшыафеихгашыа ргэацхом,
Саргы еилыскаауеит, саргы уаха сгэы
рзынхом...

‘Ехэарас иамои, амшгы анааилахэла итахоит,
Анцэа иситаз, са мышкызатцэык сызхоит...

Апстазаара зырѡаш скыдкьо сагоит,
Уи алу иаѡызоуп, иаахэлаанза илагоит...
Аиаша аацэырцыр, иаразнак ирхэаеуеит,
Аха ашыта рзытцхуам, еитх ирцэиуеит!..

Сышытыцаан сназго игэгэазоу цэцэырцакэоуп,
Урт зхылтцыз ажэѡан иланашьтыз акэоуп...
Нахьхыза апстхэа, абгьеипш итцыстцысуа,
Сгэы снамырхыырц исцэырзоит аиаша
аныцсуа...

Исцэылгеит, исцэылгеит, сгэы ыказам шьта,
Икалап сталмырцшыргы уаха уи алакта...
Скаузьма, скаужьма, уи сашьтоуп стцаауа,
Мѡахэастоуп, мѡадууп, сцоит сыцшаауа...

Иабыкэу, иабатцэаху, уи ашыта збару,
Ма знызатцэык шыри, алакта сызтапшру?!
Цхазатцэык ыкоуп, амаакырагь еибгоуп,
Мѡазатцэык ыкоуп, уи лгэы итыган игоуп!..

Исцэылгеит, исцэылгеит, шьта баша сеимдоит,
Ибжамзыргы алшоит, сгэы зныхгы
исырдоит...

Аха уи зегь еижьагоуп, иабакоу, исшэырба,
Знык ауп ианышьтасуа, цым, ахышыцба!..
Иитахыз зегь, рfeitцаазашэа,
Их ду беиашэа ибеит!..

Аха дрышьтуазма ус дыштәфасуаз,
Атцаа дәықәлеит, иқәацеит...
Зегь рзықәан ацша анасуаз,
Иаргьы даашьтцааны дагеит!..

Заа дазхәыцхьан, заа ишьтиххьан, избахьан,
Заа идьруан урт зегь шааигоз инапағы...
Жәлар еифызшоз иара иакәымшәа ихәахьан,
Урт тыц шрымамыз дирдырхьан игәағы...

Аха атыхәтәан зегь ицәаатит, зегь аапшит,
Еикәиреаеоз имцқәа абанзаигоз, ихъзеит...
Уи дзыхьчодаз, иара изықәан лакгьы мшит,
Дзықәдыргылаз, атцаа агәтәтқәагьы
ицәшьеит!..

Ус ауп ажәлар, урт ахаан зынза иузжъазом,
Дара ирцәутцәахуа, мышкы, ҫымышгьы
иузоит...

Аха урт рыгәнаҳа, ашәитышәгьы иузгазом,
Убға еитцухаанза иареицъеит, иухъзоит...

Ирхәаз шәакәытц, уи рхаштхьеит даргьы,
Шәзықәдыргәығыз, ацсхәа иафызоуп, ицеит...
Арақа азы шәтахыст цьым зегьы,
Шәара шәнапала шыоук рыцсәта қашәтцеит!..

Шәара ишәышьтада, урт русқәа рацәоуп,
Зегьы ирыхъзароуп уа итәанатцы!..
Згәатцәа еилысыз дааныркылт. – Уццакцәоуп!..
Иаргьы деипххәыцит нас, акрантцы...

Ех, апстазаара, уа уеилкаара цэгьоуп,
Дахоутцоит, дахухуеит ауаф рыцха атцэы...
Шьоук тыц дук роуаанза ибзиоуп, ицкьоуп,
Иаароуит, аҕаб еипш, иптцауеит рыхэтцэы...

ЗБЫЗШӘА ЗЗЫМДЫРУА ШӘАХЬ...

Аамта цар, ижэбоит уи насшәа,
Ада цсыхәа шәмоуа шәҕалоит...
Шәара ишәатәашәымшьо апсшәа,
Апсны зехьынцъара ирхәалоит!..

Шәыхчы инатцатдан шәыздәылцуам,
Шәгәы ишәызтыцом, ихәацәалоит...
Апсшәа, амреипш заа ихытцуам,
Апсны зехьынцъара ирхәалоит!..

Шәымҕа зырааигәо иаракәзар,
Лапшыцәгъак шәафго шәағалоит...
Саргы ихастцозма мшәа илакәзар,
Апсны зехьынцъара ирхәалоит!..

Хашьха дуқәа уи рбызшәазар,
Амшынгы анцәажәо игазғалоит...
Акацқаптәҕья амтцәыжәа арышәшәазар,
Апсны зехьынцъара ирхәалоит!..

Аамта цар, уи гәныжәгоит насшәа,
Шәхы-шәгәы шәыкәәе шәаатәалоит.
Аць-тла гәапшьеипш, игәгәоу апсшәа,
Апсны зехьынцъара ирхәалоит!..

АЗЫ МЛЕИКӘА...

Хара игәнааго, хара иаххъаау,
Дара ирхъаам зынзаггы...
Мацк игәиану, мацк изаау,
Урт азымхәыцзацт азэггы...

Атцыхш рыгым, зеггы рymoуп,
Аха акызатцәык рцәынхеит...
Җа шьоук рҗы ауафра апшәymoуп,
Дара рҗы идәылцоуп, имыцхәхеит...

Нас уазхәыщыр, хъаа иаргәамтцуам,
Гәтыха рымам игәырфартә...
Цъара изцәажәом, ражәа акалтцуам,
Уахь ирцымлеит рдырфатә!..
Рыцсы тагәышьоуп рхазыхәан,
Атәыла бгозаргь хъаас иркуам...
Нас изрутари җыпныхәа,
Азы млеикәа – иазгом агәам!..

Ашьапы кьаҗуп рхәеит амц,
Уи ахара изымцазозаап!..
Аиашаггы дәдәаны иангәамтц,
Шьяҗак азыкамтцо иартәзозаап!..

Иузыпшаауам, изцоу хчуп,
Иатцумхуазар, арахь мчыла!
Мшәан, хәпсадгьылггы хәычуп,
Иакәшауазаап, шьяҗахәычыла!

Еивасны ицоижьтеи акыртцуеит,
Ауаа кәышқәа гылоуп игәәтеиуа...

Иахьак урт амыцхә ишәауеит,
Ирыздыруам ацхә ирыцәнеиуа...

Усзымтаан, афыза, изеикәуи хәа улахь,
Икалап итынчразар даара уа утәылахь,
Са сҕын даеакзоуп...

Аиашеи амци еитдагыжьны ианықәпо,
Ииааиуа са стәоуп хәа хракырак уанықәтәо,
Зынза игазароуп!..

Ишәартоуп ақәышқәа рыбжьы анрызтымго,
Ххәыштәара зырцәо шьоукуы ианрапырго,
Ианааигәацәоу ахықә...

Хацсадгьыл хазына ашьабстеипш ианыцшзо,
Агәы тцзыблаауа, ргәы итоу ак рынмырцшзо,
Иузыцшаару утыц?..

Аамта иацныкәо дызуста?
Аиаша дашьтам, давагылеит...
Уи итцахьазаап зегь рҕышәта,
Ацәгьеи абзиеи еипшны дырцылеит..

Аамта изацымныкәаз дарбан?!
Уи иламыс изкамыжыт...
Зегь иреигьыз тыцкаҕ днарган,
Имч шақәхозгьы, иаанижыт...

Абзиеи ацәгьеи анеиҕагыло,
Анцәа ацхақәа рызхитцоит...
Руа иарбан ауфы дызқәыло,
Уи заа илахь изанитцоит...

Уи имтэыжэѡа хара дашьтит,
Аха данылбаа-ихырххъан ицха!..
Атыц анирта зегъ ихаштит,
Ихгъы ихаштит иара рыцха!..

Уи дысзеилымкааит дзакэытцэкъаз,
Зны сгэы дтаршэуп, зны дсыцэтыцоит!..
Лара данызба амца ихэытцкъаз,
Зны еипххылшышьаауеит, зны илырцэоит!..

Уажэ азыхэан саҕамыз, слира,
Шьта ҕа зиасык схылоит...
Аб дшазыпшуеипш аҕа иира,
Прозатэ ҕымтак саҕыххылоит!..

Азы дырхэашьуеит цьоукы,
Нас иазыпшуеит хыхъ ихыло...
«Ахы, шэзыпшузеи, иреихау шэкы!»
Ғитүеит дгэыргъан раҕхъа игыло!..

Цьоукы, имхэыцуа хара,
Азырѡаш иҕан рыҕетадыршэуеит...
Урт зѣу шиашам рбоит ара,
Аха баша азы ддыржэуеит!..

Шьоук аиаша зынза ирбазом,
Шьоук аҕамагъы рхаштхьеит!..
Шьоук зегъ ирхэо агэра ргазом,
Шьоук быбышза амц хаа иаршэтхьеит!..

Заа иддырхэоит аиаша ахкы,
Зынза ишхэыцқәоу, ишгароу агара!..
Аха азы андырхэашыцәо шыоукы,
Еихәлачыр алшоит ҳазлагара!..

Шьоук шзахәоз ацхьақа еихеит
Хьаасгьы дрымамкәа азәгы..
Зыгезыркәышуа рацәәфхеит,
Урт кәышзар – ҳаигьымхоз ҳаргы!..

Атыцқәа абақаху, иршеит,
Еитдырхт, еитцарцалеит зынгы..
Икәышмыз дрыдырцеит, ддыршәеит,
Урт кәышзар – ҳаигьымхоз ҳаргы!..

Рхәыцшыа иақәымшәо ртахым,
Зынза ианыртцазом ихәгы!..
Икәышым – азәгы рәнгы дахым,
Урт кәышзар – ҳаигьымхоз ҳаргы!..

Азәгы датәарбазом зынза,
Арахь ицжәондаз дара рыхгы!..
Акәышцәа иреипхызуеит имза,
Урт кәышзар – ҳаигьымхоз ҳаргы!..

Исашәхә, издыруада ҳахьцо,
Ҳамфә ицәфашьеит Анцәагьы!..
Рәыркәышшәа ацәажәашьа ҳзыртцо,
Цқьа икәышзар – ҳаигьымхоз ҳаргы!..

Тынч сыштәаз, сыгәтыхақәа аакылсит,
Афыцьбарейцш, иаразнак иаасылсит..
Уейтамтцын, рхәан, тыцқаф саадырсит...

Ишөтахузеи, хәа усгыы сырзымтцааит,
Мамзаргь заа сырпылан исызтымтцааит,
Ирылшозар, исзеигьу ак рхәыцааит!..

Уаха умцсит, ахаҳәеипштәкьа ихьшәашәан,
Рыла сдырбеит: «Ғумтын, умцәажәан!»
Саргыы саатгылт, иаразнакы сааиташәан...

Ус апырқьхәа, амца насыщралеит,
Сыгәтыхақәа мтәыжәәхеит, сыхиаалеит,
Азыркәи еипш, амца аныск, иснаалеит!..

Ус сеилабымган бара,
Адәы савабмыжьын схала!
Сара исылшауеит бзыпшра,
Нас быспылозар лыпхала!..

Зынза бацәымшәазои сбылра,
Хара иңар хәа са сымца?!
Икалоит ибзымгозар сыгәра,
Аха бааныжьтәкьаны санзымца,

Идыр, мчык сыцуп сызмышьтуа,
Сғазхәо, ицымтәазо зынцьыруп...
Ааңын антәамтәаз ишәтуа,
Ашәтгыы зыршәтуа ак шыкоу дыруп!..

Зны иааигәоушәа, зны ихароушәа,
Зны итәазоушәа имыццакзо...
Зны иааскьоушәа, зны имнаскьоушәа,
Зны ипырзоушәа икәаратцо...

Тыцк зазымпшааз сыздыруам,
Избом, сашьтоуп иара ахьца!..
Сааигәа ишыкоу зынза исныруам,
Схагәта ианчаблоу слахьынца!..

Ибзиоуп, иахзымдыруа рацәаз,
Адунеи шеифартәу цәгьазазаап!..
Шәара ицәырыжәгаз нцәас,
Уажәык амц мыжда ихәацәазаап!..

Уажәшьта уи зегь шәа ишәтцәахла,
Ахәа ақәшәыпса, имаапшыроуп!..
Шьыжьла, шьыбжьонла, ма тыхла,
Ишәцәытцымтыкәа атыхәа шәкыроуп!..
Аха ишәцәытцпраар акалат,
Есс, ишәцәыбналоит шәзахьзома?!
Амц азыхәашь еипш имшат,
Ҷиаша рыцха хнафазома?!

Шьта данбацәыртцуеи Ҷазәы,
Зусгы, зажәагь рыгәра аагаша?!
Иахьа ҳацшып, ҳацшып уатцәы,
Аха ҳгәы ҳажьозар баша?!

Ацсны иамоуп аразкы,
Пхьақа ҳажәлар абзиа рқәашьуп...
Дзыгьацашам ҳамфә зкыз,
Ҷазә даацәыртцып, дзыкәтәоу рашьуп!..

Уи амц иаабзом зынзак,
Уи итахым ихазгы ахра!..
Убри ҳалигоит мцак,
Убри ҳаҶеигоит ицәгьоу ахра!..

АТЦХ СЗЕИХСУАМ!..

«–Нак иушыроуп, уабцъар уатцх,
Икэадоуп!»

Аха исызцымѐит, цъым, ари атцх,
Икэадоуп!..

Уахак слымхәѐ бжык хәхәоит,
Сеилаго...

Зных зынцъырла сѐанахәоит,
Санацәцо...

Изыхсыркъозеи, атцх цәцоуп,
Ипшзаза?!

Гәырѐак амам, зегь ахцоуп,
Хараза...

Шьоук рыпхызкәа уа иаанкылоуп,
Маза...

Амытцмыць арыцеипш, уи иагәылоуп,
Ихааза!..

Нас исымой сара илакьысшьас,
Амаалыкъ?!

Ма ах иазымгаз, уи иалоу пызшәаз,
Ацыблыкь...

Сасцәа дахькәан жәѐан иаѐоушәа,
Етәацъаа цшзоуп!

Зны акәымжә иакәу хәынтцәрақәоушәа,
Еилацсоуп!

...Уи ацгәеикәатцәеипш, исыргәыбзыгуам,
Исышышьуам...

Аха усгьы атцх сзеихсуам,
Атцх сызшьуам!..

Ба бааспыртцит, акы сцәызызшәа саанхоит,
Исхәо сақәшәом, изуа сақәшәом,

сцәашьатәхоит...

Афныка сдәықәлоит, мчыла сшыргогы
сшыапқәа,
Сшарбаазоугы, уссгы исымам сара ақәа!..

Баргы хьаас аггы бымамшәа кабтцоит,
Бызмыртынчуа, егъахкы ыкоуп, аха ибзоит...
Беитасафсуеит, сгәабымтоушәа бхы ларкәны,
Ас бсымбацыт, быпхашьатцәкьо сара скны...

Нас ишцааури, имазазаит, ихамхәап,
Хәгәкәа еибырхәо, дара рхала ирзынхәп...
Аха мышкызны, акы иазаины, ак рызбар,
Цәырмтцшәа хәмам, идхәрбароуп хә ххәбар!..

Нас убраанза, ишыцәгъазоугы иаахачхәп,
Са сышларгы, бара итцегь бтыпцхәхәп!..
Сеигәышә ахьтахауа, итасыжьюам сеихаггы,
Ба банышәтуа, са сыцкәынхоит еихаггы!..

Ицәыргатәызгы, ицәыргатәымзгы
зеггы рхәеит,
Урт еибархәашьт, егъа иазыпшызаргы
имзеит!..
Зегь зышьтаз, шьта аиаша абакоу, цәка ицеит,
Уи анрымпыхьамшәа, иара ахатыцан амц
хдырбеит!..

Аха нак-нак хәра уи алатцәкья хзынхару,
Хашьцыланы, иара иашоушәа аабару?!
Нак хәпыртцып, хәфны иапшәымахоит мамзар,
Аиашагь хзыпшаауам, азы идырхәашьыз мзар...

Ҳақёйтп, ихамҳеап, уи абафхатёра шимам,
Ҳақёйтп, ихамҳеап, дышуафымггы зынза...
Дыбзиоуп ианиҗаху, ихазггы дарымам,
Ауаа иандырбатёу, дшыртёатёу аханза!..

Абафхатёра шилам иамҳеакёа хшааиуаз,
Дышуафымггы шахзоз ауаарёе есымша; –
«Ижёдырузааит дшыкам, исеиғбу, ма исиааиуа,
Ижёбома иахыёкоу, абар, са сылша!..»

Иаабо закёйзеи, ицёыруго акггыкам,
Уи иёе ахаанггы узтацшуам
абафхатёра алакта!..
Ианаамтаз дышьтызтггы дахынтёааз афныка,
Асаба икаирчыз еиқётёахёазаарын шыта!..

Анцёа ицааимбарцёеи агъангъаши
Шака цёа ихарпаз рдыруан,
Игъежъуан ианихырхуаз рыбахац!..
Цёазатцёеикаё ианааи, иаангылан,
Ахьта дамкырц, деиқёдырхарц;

«–Ах, ауаф рыцха, шыта умгёатеизан,
Уажёшьта цёак ада ухазам!..»
«–Ижёмузозар, убригъ шёаеиғзан,
Иазыстахузеи, сара истёзам!..»

Акёыз цъыршьан ацааимбарцёа,
Ауафы даарыцхаршьан цёгъаза,
Ацсны иёкоуп, рхёеит, ахацёа,
Зхы иаеиғзауа зынза!..

Нас рымцёежёақёа ааитдырхит,
Ажёабжь иархёарц рынцёа ду...
Пытк инеихъан, рёе рзеихымхит,
Ҳашъа рзамтеит, ихёатёу!..

Анцәа дузза русқәа иааркәыхны,
Ипааибарцәа тәкә иртәеит...
Урт руазәк ицәа ааихыхны,
Ауафы гъангъаш изеит!..

Апстазаара, абас сызургәакуеи уара,
Скыдцалан сумоуп есымша...
Зны агъырпцәа исоухәоит ишааиз сығхәара,
Сфызцәагъ снарылугоит стәымшәа...

Издыруада иааигәазар зынзак сығхәара,
Зәаазхаз азыхәашь сагозар...
Ускан иабастаху, уакәытц срыхәара,
Изакәызаалак бзеирак сымбозар...

Шақантә исурдырхьои ишааигәоу ахықә,
Улацшгы знеиуам уи атәә...
Издыруеит, ууал гәғәакәа сықәуп, исықә,
Урт зегь ифыркаауеит сгәатца...

Адунеи даәазнык исурбашам санца,
Мракгы алактәтәкәа стацшышам...
Ас сзырпатозеи, исыхъзеи ахца,
Уафы симбазакәа саршышма?!

Зны аетдыс еипш сызхара исызбомзт удәы,
Ушьха кышә-кышәра сағалон...
Ажәеипшәаа дысхылацшны, сгәы зегь ртәны,
Сеырца-еырцо ахлантц сынталон...

Апстазаара, егъа иуртшәазаргы умацәаз,
Ушыстаху удыруаз, сузгәамтцуам...
Алу сафызоуп, азгыра зымтәаз,
Сцыцза саангылеит, сеитәтцуам!..

Мчык ы́коуп, иқәацазом,
Уи унырлоит иумбазакәа...
Шьяҕак иупыршәан ицазом,
Иуацәажәоит, ажәак мхәазакәа!..

Уарггы ихоутцоит ахәатәы,
Ишы́кам шудыругь иуиааиуа...
Аха иугароуп уцсгатәы,
Уи аеырцәгъан ианузааиуа...

Уара баша агәра угазом,
Уиешъара зегъы иртәышьтроуп...
Мчык ы́коуп, иубазом,
Узқәа икыдыхәмарло иушьтоуп!

Ах, уи азҕаб дыңшзаза,
Дышпаацәыртцуаз сара сәаңхъа!
Уи слыртынчуамызт зынза,
Сыла иххалон лара лсахъа...

Уажә даба́аху, дцахъеит,
Лразкы ахараза дашьтит...
Сарггы уиижьтеи сеикәтәахъеит,
Ахаа агъаеиңш, дысхаштит...

Ба быхшыџ ауп, ба быхшыџ ауп, зыгәра бго,
Уи бшаркъяло, уи бшарџашьюу ббазом!..
Бгәы базхәыцыр, уи дадыруеит ибықәнаго,
Аха иазыбуеи, уи зынзак агәра бгазом!..

Ба быхшыџ ауп, ба быхшыџ ауп, са исаҕоу,
Есымша избыцуи, икалозар аҕны иаартәа!..

Ус схәеит хәа, хшыѡда дныѡәалааит хәґоу,
Агәра бғозар, са стәы хныѡәнагааит сынтәа!..

Мчыла исхәахуан, уи дысхасрыштүеит сара,
Сзылпырхагахои, уи лынасың лыңшаап...
Аха сналпыртт, еихаґы салагоит лызґәыкра,
Баша сґәыгуан, уи амца ыцәап, ма иґаап...

Нас исхарои, нас исхарои шәа сыжәбоит,
Уи сґәы дтамлартә иґдарґацан ашә сзаркуам...
Лара дызґабуп, лара дссируп, лара дәырбоит,
Иґыхны илыршәхьеит сґәы иаґаршәыз
абырқәам!..

ґагалан, тагалан, са сґынзаґ уааскьеит,
Аґцлақәа рыбґқәа зегь рґеухит...
Ахьтаґ ацқәеиқәатдәеипш икьууа иаатәеит,
Ахауаґ ақәандара ашәухит...

ґагалан, тагалан, зегь сцәугар қалоит,
Мап кышья шсымам удыруеит...
Уи лыччаңшь сызутом, уи сарқхалоит,
Уи сґәатцаґ ахьеипш ицырцыруеит...

ґагалан, тагалан, бзиа узбоит,
Исуґои исцәуґои еиқрамзар...
Исараза, исараза, мацк сааеырбоит,
Уґдәѡан-ґар аңынтца сахамзар?!

САЖӘЕИНРААЛАҚӘА ИРМУЗЕИТ!..

Зынза сыбпыртыр стахын,
Сыџуа агәашә аҥны сназеит.
Аха ихьу-сууа инаспыххын,
Сажәеинраалақәа ирмузеит!..

Ғазәы биғаччон игәғәаны,
Сара хьаасгьы сбымкзеит...
Сцон, убригь насзырханы,
Сажәеинраалақәа ирмузеит!..

Зегьы ишырбоз иаахтны,
Шьта егышаҳзеилам сымҳәазеит...
Истахын, бхала баарцшны,
Сажәеинраалақәа ирмузеит!..

Сышәтқәа аанхеит иканзаны,
Ба ибызназгоз дҕамлазеит...
Саргьы исызбымтеит сбыхьзаны,
Сажәеинраалақәа ирмузеит!..

Зны истахуп ба бҕы сөырбар,
Ға зных сыбпыртырцгьы сызбеит...
Аха былабжыш рбан,
Сажәеинраалақәа ирмузеит!..

Издыруеит мышкызны барей сарей ҳшеикәшәо,
Егьа аамта царгьы...
Баша ибырцәгьойт иахьа бара блеишәа,
Уажәнатә базхәыцла ҳанасыц ҕеишәа,
Бгәы ҕак аҳаргьы...
Дыбцәажәуеит ҳәа базхәо азә игәра бымгароуп,
Исымазам ажәха!..

Бара банаацэыртц, арпыстдас сөырбароуп,
Хаи, абри ачкэын, дызуста хэа итцаароуп;-
«Ихъз хлымха иташэхэа!»

Баргы бымзытытцэкьаргы, мацк
быцхашьароуп,
Алацшкэа быкэшоит!..
Бан ак зафымшэо, сыхэ цкэа илшьароуп,
Бабгы ибмырхэароуп, «Иахэа ихамшшьароуп!»
Хандэыкэымла ихакэшоит!..

Издыруеит мышкызны бмапкэа бшырхыцо,
Ахтыстеипш быркымскэа!..
Аеыкэаша ашьапышьтыбжъеипш, сгэы
тыца-тыцо,
Сыбцэымфашьяаит уа, цкэа бсыхэапш саныббо,
Сбылуам бымца схымскэа!..

Иахэагь амш цацшьза игэылшэеит,
Напы мызэзэа иузкрым!..
Сфыза имукэа еитах сгэы пижэеит,
Игэахэит, уггы акгы ихэарым...

Сара уи агэаггы азгъеипш сырит,
Уатцэкэа сияцэажэт сгэы нханы.
Сыхалалра шынтцэоз исырдырит,
Иара иатэамбара аханы!..

Цыым, апстазаара хьантатцэкьоуп,
Зшьамх инанаго қөцауеит...
Уацэымшэароуп, апсра алактатцэкэа,
Уанымеитап, уи хынхэуеит!..
Идыр, апстазааратцэкэа лакэзам,

Зны иҕыһаауп, зны иашоуп...
Игэгэоу, ахаан икамхац иакэзам,
Игэгэоу, ианкаха игылаз иоуп!..

Усоуп, аиаша есымша еипшзам,
Иахьынзахэтоу агэагыгы изагэылтцуам...
Ицэырыргар алшоит мацк ианыпшзам,
Ицэырумгар ауама, иуцрытцзом!..

Абри ауп сара сиаша! Дыхэхэеит,
Ижэбома, илашеит уи алакта...
Уи ииаша цэыригеит, ихэеит,
Аха ижыр еигын наҕ еиҕа!..

Бысхасрыштит, бысгэалашэом, быстэахит,
Сгэатца бтаршэуп, егырт рылацшкэа сырхит,
Баанхеит бхала...

Бысҕалашоит, сыбла бхытцуам, ибымуит,
Сшьапкэа аангылом, бышҕа
сдэықэыргалт, иприт,
Ируам еакала...

Нас ишпазуеи, нас ишпакастцои сара,
Ба баҕызар ашьшышьшыыхэа сбылра,
Исықәдсоуп бкәицкәа...

Ах, абзиабара, ах, усмеигзазеит еиҕа,
Улеишэа шпацэгьоу, зынза стоуцалеит ахта,
Цқьа умицкәа!..

Уаќаыт, иудыруаша иааипмырќаќаа аехара,
Ихараума, ма иааигатќаќаа уеќара?!

Зынза имачзам, иаѓраќаамзарѓ узыхызаз,
Цќа иутмыпшит, убриак шакыызѓы уеќаз...

Нас зегь иитоума иара ишитаху анќааѓы,
Баша имќааит, уи афыза даќымшаќт
азаѓы...

Узыхеќаша, о, хужьом зынза ираќаам,
Ишпауури, улахьынтца мыжда рыхаќан...

Мачзак аќара уќашьыцуан, аха еѓаурым,
Мачзак аќара уќаѓахыцуан, аха иахќаарым...

Аамта иаќахажьп, уи уиеипш иаѓа арќазап,
Ухара еназэзаап, ма ашша ахьшыша
иарьбап...

Аха уазынхахуеит, ак уаназмыжьуа уара ухы,
Уи иуанаќа, иааухнаќаит ауп уќшшахы...

Убри узаќыќар, убри уаѓаламшаар, унќаууп,
Аха узаиааиуам, убри зегь-зегь иреиќаууп...

Акѓы цамшбазо са сызлаќалоузеи адунеи,
Ишу саблып, ихьшаашау ахьта санамыркуеи!..

Уи аќахысѓы, драззаша лыѓара згеит,
Аха зегь башан, лыгызмалра сьлмырбеит...

Исылшоз ала, лара лзы аќхыраара ќаќаит,
Даазыхаоз зегьы, сатцамхакаа инасызгеит...

Аха итцегь, исылымшашаз ахь деихеит,
Илыхэтаз атцкыс, даара акырза лтаххеит...

Уи сзахыцом, уа са сапсуара еилагоит,
Сыла шаапшуа, уи спазхьамхәуа агәра
лсыргоит...

Уи апхәыс, сара убри ашәымтаз сылтиит,
Сыла хтгәышьеит, зегь еилыскаазшәа
еиҭа сиит...

Азы алеимта, са сахәәеанза сагалоит,
Уи ахахәкәа агәгәахәа реинҕьябжь
саргәгәалоит!..

Сбымбазааит, нас зынзак,
Сбымбааз...
Быҕебыргазааит, нас уажәшьтак,
Быҕебыргааз!...
Егьсымхәазааит, сара иахьяк,
Егьсымхәааз...
Имыхәхәазааит, сыгәгы хәычзак,
Имыхәхәааз...
Иҕамлазар мшәа оумазак,
Иҕамлаз...
Бара ибыстоит, сгәы сзыпхьяк,
Изырхәацәаз!..

Ус хәицыртцит иахьягы,
Блакта ианымпшит акала,
Бизыпшымызшәа азәгы,

Зынза ибымамызшәа агәала...
Сара уи зегь збауеит,
Хәашьас иастои сыгә иадыруа!..
Дәәазә бымра изыпхауеит,
Са шәахәахаак анысныруа...

Зных уи сылахь еикәнатцоит,
Зных сымтцәыжәоақәа еитнахуеит!..
Шәахәа хәычзак сархәацәоит,
Ишәартахаргы, уи сығнахуеит!..

Са самырцәеит, самыртәеит,
Иаха исцәыбналаз жәеинраалак...
Зны саблит, зны сартәеит,
Зных исацәажәеит бжы хаала...
Аха сазааигәахан, иприт,
Снахыпшит ауп уи амтцәыжәоа...
Ах, самыхәеит иахьа ари,
Зынза итнакьеит сара сыжәоа!..

Арахь сартынчуам уажә акы,
Цәыз дук сымоушәа исыцрыхоит...
Иацы исыхәацшуаз блакы,
Изыз сажәеинраала арғыхоит!..

Бысхасрыштып сара мчыла,
Быхьыз тастцәахып, иззап...
Базгәамтазшәа зынза сыла,
Цытк иахыхароу сназап!..

Аха мчык арахь исыхоит,
Бааигәа сыказарц зтаху...

Уи самыхэеит, уи сыцәҕыхоит,
Иҥны исцәықәлоит ҳацқа иху!..

Ак ансыгу, ак ансыхо,
Акы санахәәеуа абра,
Шьта издыруеит сымч зқәымхо,
Бхаштшыа сымазам сара!..

Ах, шақараантә сгәы пжәахьоузеи,
Сымч зқәымхо сағашәеит...
Ах, шақараантә сырхәаехьоузеи,
Уажәшьта сымчқәагы сшәеит...

Ишәартан амш анмацәысуаз,
Иандыдуазгы сгәы мцеит...
Зны абзеира шьоук ирзызуаз,
Иахьа ацқа сзыхнатцеит!..

Уаха исхәом са бзиа бшызбо,
Азәгы иҕацхьа игәагыны...
Уи сымаза сгәы исыцәтызго,
Исзынрыжышт нас иахьхәны...

Зынза ишәартам баргы ибцәыззар,
Уи бгәатцәҕы ацсы тоуп!..
Ахахә иатцоу хьтәы псыззар,
Мышкызны иатцызго сара соуп!..

Уаха даасмеигзеит, уаха даасмеигзеит,
Ахьхәхәа диҕаччеит иара!

Цэгъа саагәатеизеит, цэгъа саагәатеизеит,
Сахьгылаз саҕын абылра!..

Иаргъы даацеипцеизеит, иаргъы даацеипцеизеит,
Адунеи абжа ирҕаз җушыап!..
Ибла җхеипҗхеизеит, ибла җхеипҗхеизеит,
Зынзакгъы дазымхәыцт, сылжәап...

Ех, уи арыцҗа, акада ак издыруам,
Избоит, сара сеипш даҕашәеит!..
Лыччапшъ анафьыс уаҗа ак иныруам,
Лымпыл иара имба иҗашәеит!

Ари аҗстазаара са исзымтцеит,
Зны иҕәымшәышәуп, зны иҗбароуп...
Цҗак саҗәымшәо исызхымтцеит,
Сызҗу баша лагароуп...

Зны атыша схықәнаргылоит,
Зны акышәкышәраҕ сагауеит...
Зны насыплашак сҗылоит,
Зны разкчышәрак сабауеит...

Егъа ицәгъазаргъ уара угәыжәла,
Умч зқәымхауа убоит...
Игәаан аҗстазаара анужәла,
Ашыапы уатдаркәац уагоит...

Зегъы уриааиргъы ара,
Узлаиааиуазеи аҗсра?!
Уи иазышътыхыз дагоит,
Уи узаҗәыбналом, уабоит!..

Зегъы уриааиргъы ура,
Узлаиааиуазеи ацсра?!
Уи иацылаз, имѡа нтѡоит,
Иацѡыбналаз, ицѡа цтѡоит!..

Зегъы уриааиргъы ара,
Узлаиааирызеи ацсра?!
Иѡоуп, имыпсуа, имазоу,
Ацстазаара аткыс еихазоу!..

Иѡоуп ауаацкъақѡа, иѡоуп ауаацкъақѡа,
Анцѡа илапш рхуп есымша!..
Иѡоуп ауаацѡгъақѡа, иѡоуп ауаацѡгъақѡа,
Иагѡылатѡоуп аѡстаа ихыпша!..

Ѧ-мчык адунеи зегъ наѡ-ааѡ иеимаркуеит,
Сеидрума, сеидру еиха иѡѡѡоу...
Ахѡыцрақѡа сықѡапан иахъак сыхтаркуеит,
Адуanei абас ианырххоу...

Рлакта утадырпцшзом урт ауаацѡгъақѡа,
Уанырбо зынза итѡымуаѡуеит...
Ианатѡахогъ иѡашъазом арт ауаацкъақѡа,
Акѡашымѡеипш, кыраамта ибылуеит...

Бысхасырштѡит шысѡѡ иаразнак
баасгѡалашѡоит,
Былапш хаа уаѡа сзацѡѡом...
Зкъѡык брылазаргъ, быххаччо баасѡалашѡоит,
Шьѡа быда сышхѡартѡм сыззом...

Аха иѡоуп ѡѡыцъагъ зхыцара ѡалымшо,
Уи мчыла еиднахѡеит ѡагѡқѡа...

Бысымгәарц сбыхәоит, сылапш
гәык быхсыжьюазар,
Уи шәартәк анцәыртцуа абалоит...
Бхарштшьас исымои, сгәы тыхны
икасмыжьюазар,
Ияхькаршәугъы быхыз ахәалоит!..

Адуinei аадырхэыrc иафуп шыоук ара,
Ихдыршэтыrc ртахуп иара хыла...
Акэышкэа рыбжыы затца ирмахара,
Гэагла итэу ажэларкэа анеидыххыла...
Аха икоуп урт рагэра иаахан изку,
Ижышуа бгатас, иадцан ипхартцон...
Иара адунеигыы ласызтгыы урт ишыртаху,
Ирпырхагоу ахахэ еипш, ахлантц итарцон!..

Амѡа ататѡым агѡаг,
Заа итѡлатѡуп адацѡѡа...
Уи иззахамтѡаз аѡѡараг,
Иѡамлацт иѡѡымытѡѡацѡѡа...

Аҳалалра шэартоуп цэгъа,
Абга иацтаркыз жьоушэа!..
Аха ихъчазар иара цкъа,
Иазыргар абжыы нароушэа...

137

Бысцэыбнал, бтахызар, иахьыбтаху бца,
Сылахьгы инаган устакым хэа иантца!
Зегь акоуп ба бышка сыфны сцалоит,
Зегь акоуп ба быччацшь бмырбазакэа иззалоит!

Икалоит сбыхтыгэлар җазэы бшизыцшу,
Сгэы цызжэоу бымхэароуп амыцхэ саншу!..
Мамзар, уи арцыс зынза сиагахоит,
Ишәтқәагы ргартатқәкы имоуа дынхоит!..

Амш сыннакылом, ицжәалааит ақәагы,
Ускан сшьамхы цархоит еихагы!..
Бхышә хэыц цхыбжьонла цәгашәа исгәапхоит,
Бзамқәа иреипшны иқацшьза еикәапхоит!..

Дыбцәажәыр калоит хэа шьоук баша
бдыршәоит,
Ирдыруоу, зны атцарт шҗоу акәамцагь
кашәоит!..
Аеыбгаҗ ханнеи, зынзакгы сцырзоит,
Скамчы скъазом, ус знык иасырбоит!..

Бысцэыбнал бтахызар, бнала, ма шьхала,
Зынцьыртцас бмапқәа рыла сшьахала!..
Аарцә акәыз, нырцә акәыз, мышкызны
сбыхьзоит,
Ахаҗеипш, сгэы бызтымтцуа бнаган
бтасыртәоит!..

Ба бзыргәааи хэа сымтцааит,
Аха быблақәа исархәеит..
Цытрак ашьтахь ибхыцсааит,
Исмырбакәа, маза бҗархәеит!..

Аха быччапшь сѣабмырцхеит,
Итбырқәацәаит бара бқышәқәа!..
Шьта бақәыт, уажәшьта исызхеит,
Шьта иаарты нас бара бхышәқәа!..

Аха икыдыбқъеит уи убас,
Асаркьа тқъарц ацсык ауп иагхаз!..
Хай, шьта исымада тынхас,
Иаитәы еггыкамзаап изхабгаз!..

Аха шәымтак ауп ицаз,
Лыччапшь схылыгзеит мацәыстас!..
Иарбан мчу уи лгәы қазтаз,
Иарбан мчу са сыцқа хызтаз?!

Шьта срызхәыцуеит сара шәкы,
Аха акызатцәыкгы сзалхуам...
Утахызар ухагаха, уаапкы,
Лгәы анузаалырт, улыцсахуам!..

Ацстазаара ақыба-зыба,
Амағыш иафызоуп, сашьтуам...
Сара стамтәац азә ицъыба,
Абзеира сзыузггы дысхаштуам...

Ас изсцәыхъантоу сыздыруам,
Астцәкьа изтцысуазеи сыцқа?!
Азы хышхытцәауазар, сзыруам,
Снахәларшәны сагома рыцқа?!
Ус сишама лахьынтцада,
Хықәк схықәнажылап азәы сибарцаз...
Ари ацстазаара атәы зтцада,
Сызфыз иашан даара ихәарцаз...

Са сгәы итаскыз сзахымзозар,
Шьапҕаршә сзиуазар апсцәаха...
Снеирц ахыстахыз, снамзозар,
Сгәыхәтәы сзацымлауазар уаха...

Нас, сабеитахыз сызшозгы,
Адәы сықәйтҕеи сырғәакуа...
Сара исеиҕыз азә дибозтгы,
Агәырҕа хьантыць дамыргакәа!

Уи атдыс цшза махәык инықәпраан,
Сыжәахыраҕе иаины ипхьахыр...
Ах,апстазаара, ухышә нывтпраан
Мрахаак сыла итаурыцхыхыр!..

Шаҕантә сшьацәхныслахьоу сара,
Сыжәа нтарсны саанызкыло,
Сөызцәа, шәсымамызтгы абра,
Сзыкаломызт уажә сышәпыло...

Шаҕантә саҕәытхьоу сара аора,
Скалам сыршәхьоу, усымбааит хәа!..
Еитасықәшәоит ҕыц аира,
Смуза аацәыртцеит, ухаткы сцааит, хәа!

Абас исышьтоуп сыхәцә санкы
Апстазаара, ус сцалароуп...
Зны сықәнаҕьоит, уи сшьапы,
Зны сықәнаргылоит;-«Уеихалароуп!»

Сара исымаз агхақәа,
Сцәа исызтамыгзеит, исзымжәит...

Зынгы сцэыргалеит ақәа,
Зны амра сықәдрыпхейт, срызрыжәйт...

Иацы сыззымиааиуаз, ицәгъаз,
Иахъа снацәа иахасыршәуейт!..
Ажәа иашьтаз, ихнартцәаз,
Схъаакәа, ыызара сзыжәуейт...

Ус ҳаицнеилап, ҳамшәацәап,
Абзиагъ ацәгъагъы хнарфыхәо...
Ашәарта хпыртцып, аеазап,
Рагәацшьтас, ҳаламыс аныгәгәо!..

Ба быда гәфыгъроуп цым ара,
Ақалақъгъы аеаца аеалеит!
Ибдыруейт дшыкам ба бмыцхәра,
Баразәк сгәы ашә аартны бсыцәталеит!..

Шьта бара ибхәо канатцоит,
Са сазымдыруашә иаацәыртцуейт...
Исымбар анамуа аеацоит,
Саназыцшзам, ашәхымс иаахытцуейт!..

Зны агәфыгъра анакә насхацоит,
Зынза иццакзом уи, аеыргәапуа...
Сгәы сашьтоуп, икам, инхацәоит,
Уабакылаз, схәахуейт слафуа!..

Уи ахыкоу бдыруатгъы бара,
Иатцеит ба бкын аеытцәахышьа!..
Уажәшьта изгазатцәкьом уи агәра,
Зынза исгәапхатцәкьом уи ацшышьа!..

Сзыргәырғо башьтамшәа бара,
Сзыргәакуарә акәзаап бахъацшәымоу!

Агәҗыҗра саашьтнаҗаар сара,
Баразәк боуп самызхуа исымоу!..

Зегь акоуп исзычхауам бсымбар,
Бахьыҗазаалак сгәы ңшаауа ибышьтоуп...
Сара саңхьа чкәына ңшзак бигар,
Иаразнак сызхылауа ба бышьтоуп!..

Са издыруеит, ус схы агәра асыргоит,
Сгәы итоу мышкызны иназароуп...
Иҗоуп хәшәык, уи сыхәоит, ма сагоит,
Ба бзы ихьшәашәоу, сара сзы ицароуп!..

Зегь акоуп, ба бынасың калоит,
Исыздыруам, заштә бталоу дарбан?!
Баргы гәаныла бзиа сыббалоит,
Даеазә иччаңшь наҗ азгыра инатан!..

Уажә азыхәан ак хзеиламшәа ххәалап,
Җагәра ргарцаз иртаху җархықәаап!..
Ба бызғабуп, ашьабстеипш бәырбалап,
Иатаххар, саргь сымахә хылца схысцаап!..

Сызхьымзаң шыраңәоу агәра згоит,
Иааңәыртцует сәаңхьа еиҗа хракырак...
Сшьәәа неихызгар, зегьы бгоит,
Снапгы инампытңшәоит уа маакырак...

Аха аңстазаара җаңхьа иңәкәырцоит,
Сылаңш нақәшәоит иахрақзоу ахра...
Ашәартара аңәәҗеипш исынцоит,
Снышьтнаҗаауеит ажәа ахра!..

Ахеипш ысылкьеит сара ажәә,
 Уи дәықәыртцеит садыргарцаз...
 Ахы, ухатцоп, уажәшьта уцәажәә,
 Ашьапҕаршәтцәкья узаауит рхәарцаз...

Аха уи ажәа са сахымцсаит,
Атак дэыкәыстцеит имҕашьо!..
Изыкәнаго рышәхымс иахысаит,
Иаггырдырлап уи иахәашьо!..

Ахѣ иафызоуп иукѣкны ианааиуа,
Ушьапы укѣнакъоит угѣгѣамзар...
Уи дфырхатцоуп ажѣа иаиааиуа,
Аха дрыцхауп, агѣы изтамзар...

Ажәа быстеит, уаҕа исхәом хәа бзиа бшызбо,
Еилазгар акәхеит сара уи ажәа уажәшья
ишыббо!..
Изурызеи, сеилкаа, сбыхәоит, сгәы сызтыгом,
Банызымбо, амш шыкәсдудас иаасызхыгом...

Сара ускангы уи ажэа мчылатцэъоуп ишысхэаз,
Иахьагы исыздыруам закэ мчу сара исыхаз...
Бзиа бшызымбо, шыта бшысхаштхьоу хэоу
сангыло,
Урт ажэакэа роуп ибдыруаз сыцсы згэылоу!..

Ажәа ибьстаз наӀ исзырхынхә шыта иӀкалозар,
Бзиа бшызбо сара саакәымтӀзакәа исхәалозар,
Шыта исыздыруам нас абриаӀара ба бзырхәыцуа,
Амца анатцә ауп агәгәахәа азыршы анхытӀуа!..

Иааиуеит аамта зегъ ириааиуа,
Азэггы издырзом дахьаго...
Аха изларшәу абзеира аиуа,
Анцәа дахьигзоит иқәнаго...

Усгъы дыкоуп уи мѡахызго,
Ма изырхәашьуа есымша,
Абзиа иашьтоу ажәа рцәызго,
Зынза ишығәғәамгъы ихыцша...

Аха аамта зегъ ириааиуа,
Акгъы амбоушәа канатцоит...
Уаѡ изгәамто, иара иаѡуа,
Улахь инаган ианнатцоит!..

Ус бара бымсааит, ҕацъара бшыцшуаз,
Зынза ишбызгәамтаз шәлақәагъы шышуаз?!
Агәашә сшаадыххылаз зынцъырла иабыркыз,
Аанкылара шыцәгъаз сьге сҕамчы зықәкыз,
Сышхәа насырбар, уи снахьууаа сцон,
Бтаацәа ирыхъз еилыркаанза, ашәымтаказ
быззон!..

Ус бара бымсааит, ҕацъара бшыцшуаз,
Нартәа рқәаб иакароу ахш рацәа шбыршуаз!
Уи уажәы-уажә ишатцыбшыуаз,
ихытцыр хәа бышшәоз,
Шәлақәагъ уақа ибыдгъыжбылон,
рцыхәақәа зрышәшәоз!
Урт брызгәаан брықәытцәкьон,
нак шәыспыртцла, тит!
Сара сычхара шхытцуаз, хәаас зынза ибымкит!..

Ус бара бымсааит, «аңыра бшыцшуаз,
Зынзагы блымха иштәмсыз, сгәы иахәоз ауаз!..
Сгәи сыхшөи ирхәоз, еикәымшәеит,
eimdryxheit,
Сыгә баб итәакәа ампра ачрасра атаххеит!..
Аха сыхшө иамуит «Иухъзеи, агаза,
Лаб даацэыртыр хкәыйкәылах
ықәихуейт зынза!..»

Ус бара бымсааит, ҕаҕара бшыпшуаз,
Зынза бшыара бшықәнаҕыз амца гәгәа
ибыншуаз!..
Уаха амзагь сыхәапшуеит аблақәа хааза,
Быхшгьы шыр бааҕеипшоуп, иабтарц ахаатца!..
Ус быбжь сгәы инықәфит, «Уаха атҕәы сахоуп,
Шыжь арбағқәа иааиларцсаанза,
умааин, сеилахоуп!..

Зынза ажэакгы сфымшэит, зынза
ажэакгы сфымшэит,
Зынза ажэакгы сфымшэазет сара...
Бара сгэы зегь цыбжэит, бара сгэызегь
цыбжэит,
Бара даара беигэыргъеит сбыла!..
Уажэшьта уаха ак хэилам, уажэшьта
уаха ак хэилам,
Уажэшьта быччапшь сашьтазам зынза...
Мчыла исхэоит абзеираз, мчыла исхэоит
абзеираз,
Зынза ак хабжьамзшэа ипхьаза!..

Сгәы, уажәык сумшәтеит, сгәы, уажәык
сумшәтеит,
Сгәы, уажәык сымшатакәа сужьеит...

Сгәырѡақәа зегь сгәартѡит, сгәырѡақәа
зегь сгәартѡит,
Схьаақәагы рағәрақәа рығешәѡит...

Бца, быспыртц, иауазар, бца, быспыртц, иауазар,
Икалап мышкызны сыбрыпхар...
Ибхарои, са сбылуазар, ибхарои, са сбылуазар,
Нас уи бымца салтып сеикәбырхар!..

Шәарт шәыгә иалоу рацәазоуп,
Акәастхеипш ишуп шәхьаа...
Даргь зтынчым убриазоуп,
Даргы аршлеит убри заа!..

Ари ацстазаара хьантоуп,
Җапхьа игылоу идмырласуазар...
Шьоук ирхьаау дара ртәоуп,
Уара ухьаа рылымсуазар,

Мчыла иузрыдтазом уара,
Уааигәа агылара ианацәхьатца...
Аамта атцәы алоумтан ара,
Иара ахала ианыткәацуа!..

Уи даныбзиаз аамта цахьѡит,
Уи дағамхакәа амцхәашьа итцахьѡит,
Шьта уабаихәо!..

Аѡстаа ичысхә алакта дтадрыпшхьѡит,
Ианыртахыз, аху-хухәа ддыршхьѡит,
Дрылоуп урт дхырхәо!..

Уара угэы далоуп анкыа иуафыз,
Уажэ дааумпытцахеит деицшыны афыз,
Изузбари рыцха?..

Уара усгыы уафызаауеит узфыц,
Аха убри ифыза уафамшэаларц иц,
Дыкэумтцан уцха...

Уара узцэахэак иацсам роуп узбахэ зрыххо,
Урт ирдыруеит уканатц ахаан ишмыцхэо...
Аха ирыздырзом уа шуакэым дара тазырхо,
Бафхатэра ахырымам ауп рыцсы еилазырхэо!..

Уи, Анцэа ду иоуп хыхьынтэи ирылазцо, изшо,
Уанза рнапы знеиуам, икам шыта иқшо!..
Иацсам хэа дрызхьамцшзар, цьым, акыр зылшо,
Уара уаныкамгыы, уфымтақэа роуп,
уатцэтэи амш зызшо!..

Уи ауха аиашаз амла сакуан,
Аха бара цьара быццакуан,
Быбла сабомзт...

Быстак уызуц, бхэеит бара,
Аха урт ажэақэа исзымгеит рыгэра,
Бгэы афынтэ иаазомзт...

Снеира бтахушэа ибтахымшэа ибхэеит,
Изура сзымдыруа саргы саашанхеит,
Лафкгыы сығенамхит...

Бзиа избоз быччапшь сыцәеит,
Бзиа избоз ббыста мсазеит,
Атцхгы сыхнамхит!..

Шьта еилкаауп, егьхеилазам хара,
Абриакра аамта сзажьоз нас сара сгәы?..
Бнасывысуеит ус хара-хара,
Җаизааигәазаргь, ихабжьоушәа аабоит такәы...

Шьта еилкаауп, җазә былапш изырхоуп,
Сара ус бнасахәаччон ргәыбзыггас!..
Ах, сыгә рыцха, иужьоз уара ухоуп,
Уаразәк уоуп издыруа сара исхугаз...

Шьта еилкаауп, арака са смыцхәуп,
Бгәы ааиртырц чкәынак даадыххылоит...
Са сымтәыжәәа сзышьтымхуа ихуп,
Ахәлара зыхьзәз ахышьеипш, сыцхьарылоит!..

Җара ихабжьаз зегь абра интәеит,
Ба быхәмарра шьта сазыхуам...
Сызқәыло абакоу, хацхагь цтәеит,
Сзырхагоз быччапшьгы базҗыхуам...

Гәырҗак рхуп ихәашьза слакта,
Хьаасгьы исымам уажәшьта испеипшу...
Исзынхаз сеидру. мшәан,уажәшьта,
Зыбгьқәа җгәыхау атла сеипшуп...

Уи лымца скызаауеит сара,
Азәггы издырзом уажәшьта исхызго...

Уажэыгь сацшэатцэҕьоит абылра,
Уажэыгь исхьяауп сгэы дантызго...

Аха сымца лхьымсзозар зынза,
Даеазэ икәицкәа дыдрыпхозар...
Саргы уи салхәозар имза,
Икәыпшзоу чкәынак игәра лгозар...

Иазхоуп,слызхьапшзом сара уажэшьта,
Уи лгэы иалнахыз длымаз...
Данызбо еихаччаргыы слакта,
Гәаныла исхәоит, сыхшө, уапшәымаз!..

Шьта иазхоуп, хайпыртцып пшьаала,
Уи са шсакәугыы еиха иззыцәгьо...
Акагы ҕамлазшәа ба бҕазшьала,
Ихәаегәышьа акәиц ихәытцҕьо...

Шьта иазхоуп, еикәаххып хамца,
Санылом бымҕагы сөырхахан!..
Исыцрымшәо быччапшь, ахәатәхамта,
Сажәра итазгалоит хькәырчакан!..

Аамта икәыцгәгәоит гәгәала,
Дакуп ахцыҕеипш дытацалан...
Аха итыпаҕе иара ихала,
Азәгы дзииааиуам дыкәацалан...

Ахаангы ирымтац ыпныхәа,
Ахаангы абз цәгыагы дзахәуам...
Угәы тынчыз иара изыхәан,
Уи азеипш ихьышьтра ипсахуам!..

Акгы ҕамлазшәа хайҕаңшуеит,
Дахымдырзоушәа хауа изхароу!..
Баргы ҕонытҕкала беилашуеит,
Саргы исызцәыргом арахь исгәалоу...

Абас хайпыртзоума зынзак,
Җазцәажәом, хажәакәагы ныхуп...
Иҕахтар хтахуп хара шыаҕак,
Аха хабжбара ацха хыхуп...

Цәашык хааза итапхон са сгәы,
Азәгы исырбомызт, итәахын...
Исыцын, сахьчон уи такәы,
Сымҕа арлашон, сатахын...

Иахьынтәааз сеидру, пшак тысит,
Ишызбоз иарцәеит са сцәашы...
Мцак захылмтца ицсасит,
Шьта исхацатцәкьоит сара ашәшы...

Пхаррак ыҕамшәа цьаргы,
Адуinei тәазшәа збауеит...
Сгәы ихааза итапхоз сцәашыгы,
Лабжышк иацны икатәауеит...

Убас сбыргәаait уи ауа,
Исхәогь сҕамшәауа саанхеит...
Зынза ибымамызшәа ацшыа,
Нак быспырууаан беихеит...

Сыла ирбоз сызхатомызт,
Ари ба бакәзу, аҕазәу?!

Сбышъталаргы, сызбыхъзомзт,
Зынза сашьтуамызт сызку..

Бцеит ауха.Бхьамыцшзакәа,
Уссгы имкыкәа ихабжъаз...
Амзагь са сымшатазакәа,
Еитасанахәеит сышжъаз...

Зегь сцәызит шәымтак ала,
Уи ауханза исгәацхоз...
Исзынбыжыт бара агәала,
Ишыбдыруазгы сыштанархоз...

Уаха акгы хзеилам, абзеираз, хәилгеит,
Ба бынасыц са сацырхагам...
Акымзарак, икалеи, атәылагь мыбгеит,
Исзырхәоуггы акыказаап, схагам!..

Уажәраанза издыруаз бакәзам бара,
Иаалыркъан убас бөыбыцсахит...
Зынзак истахым сара акгы ахәара,
Сзеицтамцуа азә илацш сацахит...

Анкьеицш быказам, аарла быччоит,
Ибыхьуа сыздыруам саныббо...
Атдыхәтәантәи аамтаз быгәгы еикәыцчоит,
Ибтахзамкәа былацш ансхыбго...

Казшьала хәикәымшәеит, қәралагь убас,
Сыбзатцамтеит уаха быцсатца!..
Сбықәныхәан бдәықәыстоит, сгәаазом зынзас,
Игәагьы нас, бца нас, шыта хатца!..

Икоуп бзиақ, шәа ишәызгәамто,
Уафы иахыбартам аңсы тоуп...
Аңшза иашьтоу, ақһиа дызшато,
Зегь иреиңгу уи илактоуп...

Шәара ишәқәашьым уи дахьыкоу,
Иааигәа анеира, ибара...
Абзиа зныруа, аиаша иазыкоу,
Убри азәк игоит игәра!..

Даара идууп шәара ишәцәызуа,
Аха ишәзеилкаазом зынза...
Дыкоуп ус, азәы сзызхәыцуа,
Дсыргылт сыңсәзаара аханза!..

Кагь кәамлеит нас, ус ҳаиңыртцит ҳара аамтала,
Ибныбмырңшын, бфызцәа ркынғы
ба блақтала...
Тынч базхәыцып, тынч ибшәап уи зегьы бхала,
Нас ҳаитеиқәшәап, нас ҳаитеибабап лыңхала...

Исанабыжьша ус акы ыкәмзар схынҳәзомзт,
Иара бхатәцәкьагь инағаршәны
сыгәра бгазомзт...
Кагь кәамлеит нас, цша шәышәык ауп
аарла иасыз,
Ус иаҳнырт ауп, ахы ҳнардырт ауп,
ишымфасыз!..

Са саныббо быбла цшзақәа амца рхылоит,
Аха ак рхәаанза, уи бгәы акәышра
нарцыххылоит!..

Урт иртахыз, урт ирзбарыз, нас сазхэыцуеит,
Издырт шысхэо, избеит шысхэо,
инасцыртцуеит...

Са саныббо бзамѳа цшзақәа аауаркалеиуеит,
Ибуа ибхэо бақәымшәауа, баагәатеиуеит!..
Акагь сымбазшәа сыбла бкәызгоит
быцхашьяанза,
Чытбжык зафымшәо ахшыыцбеицш,
бысцәыкәпраанза!..

Са банызбогь, сгәы сыцәтыцоит, измаанузеи,
Уи анкылара, уи аргәыбзыгра, иатахзоузеи?!
Мшәан, саныббо, ба быгәгы ус алеишәа
цәгьазар,
Икалои нас, инеиужьны, ирцыртны ицазар!..

Хаипыртцуеит, еиґах бааныжьны сцауеит,
Ақалақь баларшәны бхала...
Гәалақәак бымоуп, аха ибзауеит,
Цьара быцшуеит быбла кыдхалан...

Сшьапқәагь сызхәыцзом, уажәык еилагеит,
Ишәыхъзеи, сфныҕа сыжәгароуп!
Сыхшѳ, уаасзымдырыртә иахьак уеибагеит,
Уаҕа угәы кажьны усымбароуп!..

Амзагь хаакәакәараза хыхьынтә ипҕоит,
Пшқацәоушәа етҕацьяагьы гароуп!..
Нартаа рбаагәареицш, адстхәа еикәацхоит,
Аха ианатахха, урт зегь срыбгароуп!..

Ари ақалақь зынзатцәҕагь агәра згазом,
Цкәынцәақәак збеит ишуатыруаз...

Баша игэы итеимкааит, азэггы бизгазом,
Ахыкэалааипш скылкьоит, ибдыруз!..

Хаипыртыз цыызшьо, зынзак ргэы иажьоит,
Схыкэыстдарц сыкам, бсыцшаанза...
Сгэы алым иафызоп, иахьтаку исыжжьоит,
Ахыцкэа цыххаа исыцэцаанза!..

Сажэеинраала иамхэазеи, нас сара сгэы итаз,
Инеины бгэы изтамтэазеи, иара иахьахэтэз?!
Ма бышьтырпраан бамгазеи, жэфанахьы хара,
Былабжышкэа тамбазеи,
иацэымшэазои азыцшра?!

Сажэеинраала аныцхашьо, бахлафаала бара,
Иахьынзауа икэацала, иафызааит абылра!..
Амала ирыцхахоит уи ба бгэы итшэар,
Атысхшеипш ихыбмыртэалар,
ибцэызуеит ибыршэар!..

Мшэан, хлашэума, ихахьзеи, хара ара
зеггы аабоит,
Аиашеи ахэахэеи еитдагьежьны еикэпоит!..
Зтэы иагоу сеидру, уи афэхэара хароуп,
Аха ишэарту, иаиааиуа рахь ииасуа роуп!..

Макьанагь ихаздырзом хара хаззыцшу,
Амца аикэтара мариоуп, ахчныза аншу...
Аха гэыбганс ирутои нас згэы нхауа,
Фэхэарак амфы ззаамгаз ехэатэан
реандрыцхауа!..

Ицеит аапын, ицеит аҗхын, ицеит тагалан,
Иааит азын, уи хнапылеит җамҗәә еингалан...
Ахыта җамкроуп, амла җамкроуп... Аха акы
хҗароуп,
Җагәкәә рҗы ада, зехынҗыара араҗа
ипҗарроуп!..

Ус сааиуан... Аҗстазаара шхантыҗыыз
сымбозшәә,
Иара иахыатахыз акәымкәә, сара
иахыыстахыз сҗозшәә...
Иреиҗыыз сҗызцәә сара есымша сыгәра ргозшәә,
Сара сзыхәан ахаангы бзиамзар ак
рымхәозшәә...

Ус сааиуан... Аҗстазаара даара акыр
снартҗозшәә,
Избахуан, сызтахым шыоук рыцҗақәә
җытҗәтҗәозшәә...
Қышәха слеира иазыҗшыз
ршыацҗақәә хнатҗәтҗәозшәә,
Са сакәымкәә, дара рҗнқәә ааныжыны
ихтәозшәә!..

Ус сааиуан... Убри зегь зынза ишжыагаз збаанза,
Схада сзықәгәыҗша акгы шыҗам агәразгаанза...
Азә слымҗа ак теиҗәазшәә, ахықә
аҗны сназаанза,
Уажәазы саҗәцеит, шыта саҗыал гәықәха
сыхьзаанза!..

Ҳзыхъаз раџазамзаргъ, ус баша ҳамџамсзаит,
Ҳгәы иџаз назыгзаша шыоук ааип еиџа...

Уи ҳажәа зызнаагаз игәамџхартә
дымгәамџзаит,
Мачзак иаатылашаартә икаҳџамашь илакта?!

Хәычы-хәыч ҳнаскъанагоит ҳаџьал ҳагәџасуа,
Иаразәк ауп издыруа ҳанаго, ҳахъаго...
Артџаахәа аџшадаас атрышә ианаҳзасуа,
Аџсџәаҳа –млашь ҳаатџра данаво дымлаго,

Иаадыруеит ари адгъыл азә дшақәламхо уаҳа,
Еиха-еиха ҳамџа тшәахоит, иладароуп...
Дгәамџтлааит аџсџәаҳа, ҳа ихәмазам гәнаҳа,
Ҳзыхъаз ауп изымго, уи изышьџымхуа
еидароуп!..

Ҳхы ҳзазымиааизаџт ҳара,
Баша гәыграк акәа ҳџаршәуп...
Ҳрышьџоуп ахъзқәа рырҳара,
Иҳазгәакъоу џәара икаршәуп...

Аамџа ҳхықәнаргылт ахықә,
Шәыџсык уҳазаргъ уахъеиқәымхо...
Ҳаџьал ҳаџысуеит наџшхықә,
Иҳардыруа, ҳаргъы ҳшазымхо...

Агәџығъра иаџызоуп аџсрагъы,
Иануџаауа, акгъы уџаҳзамзаап...
Сга, усыџәнымхозар саргъы,
Иџаҳжәоу атдлеиџш, сыгәгәазамзаап!..

Зеггы срылазоит сара,
Абри зсымамзи хәа сахәом...
Аха игәхьяазго абра,
Акызатцәык, быччацшь сахәом!..

Убри сархагахоит имза,
Абри азынтәахагъ баша сахом!..
Зеггы сцәызырггы зынза,
Акызатцәык, быччацшь сахәом!..

Зегъ акоуп ибтәахуеит, зегъ акоуп ибтәахуеит,
Зегъ акоуп бара бзиа сыббоит.
Саргъ уажәшьта исыззазом, издыруеит
бгәы нсырхауеит,
Сшьапқәа сырәны бышқа сыргоит!..

Нас исхарои сара, мшәан сафуп абылра,
Уи са сықәрагъ зынза ибымгәырған...
Уажәшьта исылшом ацшра, уажәшьта
ибгозар сыгәра,
Уажәшьта сабылуеит, схяа сзыхәауам!..

Нас ицеит аацынрак, еиҫа ххаагеит цхынрак,
Мшәан, тагаланггы цшын игәыргъатцәа!
Уажәшьта азынра хзааит, ма уи атцх дукәа руак,
Хамтас халахъ ианитцару Анцәа?!

Зегъ акоуп сбырхәацәоит, зегъ акоуп
бынхацәоит,
Нас сыбгәалашәар бдәықәлашт бытқба!
Са сгәы иҫаскыз назоит, беимаа абжы
сыцхьазоит,
Аҫамчеипцх акатран инахқба!

Шаҥа ус җаркузеи җаибархха,
Җхатақәа ихаздырзом җанрыщәцо...
Җаибазом иаразнак җазтаххаз,
Изаке мчу сеидру җныкәызцо...

Нас, акы җазааиуеит җаапсаны,
Уи нахыс җашзымцоугыи җнарбоит...
Җамахә җақәа наҕ инкапсаны,
Җамахә аза җашьтахь иааиуа иргоит!..

Сылапш лкәызгеит сара мчыла,
Ах, иахьа агәнаҳа кастеит!..
Дааныжьны амҗа сананыла,
Уаҳа схьампшзакәангыи сцеит...

Аенынтәарак сгәи хьухьууан,
Шьтахька исыхон, сагарцы...
Уи сыжьжьахуан, шьта умтәуан,
Дуцәызуам, укоуп дубарцы!..

Схала издыруан уи шымцызгыи,
Арахь мчыла агәра згон...
Аха саангылазтгыи, сыпшызтгыи,
Уа сгәи ацҗаипш итабгон!..

Знык ауп җа җалапшқәа анеикәшәа,
Уи нахыс уаҳа дсымбеит.
Ах, ицәгьазазаап уи ллейшәа,
Сахьзаанза ла лыхәапшра җеишәа,
Ахьшьыцбеипш, днытдашәкәа дцеит!..

Хаи, цыушьт, абас дпырзарыма,
Уаха хаибамбазои шытаЦ
Сарымоуп, сарымоуп, сарыма,
Нас уи зегы баша истцаахрыма,
Сызтамцшуазар уаха ллакта...

Сишь, цъара апстхаакэа еилатцеит,
Ишызбауаз ажэџан хэашьит...
Амза анысцэыртцаах, исхацэеит,
Сажэақэагы сзымхэеит, исџатцеит,
Сзыргэыртъоз сгэыграқэа ршьит...

Ус, иаамацэыст сгэысеанзамкэа,
Ус, шэахэассирк аасџаччеит...
Сыткъеит, уаха мчыкгы сакзамкэа,
Уи дхьацшит зынзакгы илтахзамкэа,
Аха илгэарпхатцэкъан дыччеит!..

Иабакоу хацсуара, хдоуха,
Иабакоу иныкэызго ишьтыхны?..
Иткъеит, иандэықэло еипш аеыткъа,
Адэыпшзатцэкъа цэыппны, игэыхны...

Уажэшьта ихынхэрыма еибганы,
Ма хшахьтэуоу аламзатцэкъоу?..
Ас, Апснызегь рыбганы,
Апсуара нахпыртцны ицатцэкъоу?..

ЗЕГЬ АКОУП, ИБЦААХУЕИТ!..

Зегь акуп, ибтцаахуеит, зегь акуп, ибтцаахуеит,
Зегь акуп, бзиа сшыббо бтцаахуеит!..

Исыбырбарц ибзауеит, исыбырбарц
ибзауеит,
Аха быблақәа мчыла ирхәауеит!..

Мшәан, бзыцәшәозеи бара, шыта
ибымгатцәкьои сыгәра,
Нас уи сықәрагы хьаас ибымкын!..
Са сағуп шыта абылра, ба бағуп шыта азытра,
Ус зынзатцәкья, зынза бымгәыкын!..

Уажәшыта аапынра цеит, уажәшыта
ацхынрагь цеит,
Ғагалангы иатахымкәа ауп ишцаз!..
Азын тҕаа иканарццеит, ус анбасхәа быччеит,
Уи атцх дуқәа руак хмыршауаз!..

Аха быспыртцуеит бара, зны
быцстхәоушәа бзытуеит,
Зны бымроушәа баакылкьоит сахьы!..
Са исызгом схы агәра, аха бзеипшу сызбауеит:
Азмыжбахьтә иаацшуа ахьы!..

Ус баацәыртцуеит бара, бцоу, бағу апырра,
Цкья исзеилыргом, бнеиуеит быткья...
Уи бшьапышьтыбжь згәы иқәфуа,
цәашьас имои ара,
Акамчеипш, ақатран инахкья!..

Хбызшәагы ыззом, харгы хаззом,
Анцәа иахкәырхуп хара ацсра!..
Знык хандәықәла ахаангы ххьатцзом,
Атцарауаф, ибзақәмыршәеит убра!..

Хашьха дуқәа ихьчо иаҳзааргаз,
Амшынғыы иазымызәзәеит ара...
Хбызшәа псуам... Иаабоит ишхьаабгаз,
Атцарауаф, ибзақәмыршәеит убра!..

Уи затәазымшьо азә дкалозар,
Ма изтахым зынза атцара...
Урт хазрыхәои, ицааит ицозар,
Атцарауаф, ибзақәмыршәеит убра!..

Есымша ихәатәым уи шшәартоу даара,
Ихамгоушәа уаха ҳа ҳхы агәра...
Иаабоит гба дуззак еипш ацәаара,
Хбызшәа тцаақәрылазом ара!..

Икан иашак, ҳабла зыдхалоз,
Хгәы хытхытуан иара аабаанза...
Уи ахракыраф знык изхалоз,
Хьатцшьа имамызт дыблаанза...

Икан иашак, ҫысшьа змамыз,
Уажә уи атыпан ҫак рхәыцит...
Шьта изтахыда, иагьмазамыз,
Уаамта цеит ҳәа инацыртцит!..

Икан иашак, амц ааскьяанза,
Аха ҳаахьацшаанза иацәхалеит!..
Ахәыхә рыцхаипш, иахьаз абаанза,
Атра иныхцаны, иныхтәалеит...

Ус, барей сарей ҳабжьара,
Ибжьаршәуп иумбо цха хәычык...

Зных уи хақәнақьоит хшьара,
Зных ихаланатцоит мчык...

Хѳыцъагъ хауп уи шыкоу здыруа,
Иарбан ґышәтоу иара ахьху,
Уи амаакырагъы цырцыруа,
Излыху сеидру, мамзаргъ хьу!..

Аха ҳзықәымлеит, иаҳзымгәағът,
Ус нырцә-аарцәынтә хаиґацшует...
Аз хышхытцәа нақ ахықәахьтә,
Зызлан лыччабжь хахаует!..

Адунеи ду зырхыцхыцуа,
Цқьа иззымдыруа ацәа итазо,
Азәгъы данықам уи дзызхәыцуа,
Еиха ианырацәоу дзыргазо,

Ашәарта аныкоу амца акырхәа,
Ааигәа данумбо еиқәзырхо,
Шьоук аныччо акырқырхәа,
Ара амаалықьцәа антәхо,

Цъара икоуп гәыґрак аарла,
Рахәыц хәчык адунеи зку...
Ианаатдыс-тысуа уи уаршәарла,
Нас убри акәхап акәышра зқәу...

Ах, уи амцхә идмыртцысуандаз,
Ишшәартоу рдыруандаз дара...
Ах, уи цқьатцәкьа агәра ргауандаз,
Ируамызт ргәы ртынчны атәара...

Адунеи тлатцас иандырхыцхыцуа,
Ара акызатцэык са сзыцэшэо,
Рхада уаха акы мхэыцуа,
Иахьреигэыргьо ауп уи зрышэшэо!..

Хаҕэытцп, шыта хгэалақәа уаха ихамхәап,
Уаф илацш иахьамбо итцәахызааит...
Ханырымбо ҳоызцәагь ҳазбахә дрыххап,
Ханырбо еиха ҳартахызааит!..

Издыруеит, мышкызны ҳоыцәагь ҳаикәшәоит,
Аамта ихәцәцоу ауп сзыхызо...
Ах, уи сыгә рыцха, ахәыч иеипш ибыцәшәоит,
Банамбо игәырфәоит ацәа итазызо...

Аамтала иахтәахыргы, ма иахзаргы зынза,
Уи шхәытцкәраауа здыруеит аеырҕыцны...
Сшархаго, ишыгәхьаазго, ба ибасхәоит имза,
Мышкызны ма избароуп уи цхызны!..

Зны бхәыцуп, зны даара бзажәуп,
Зны бажәа кырза ибразоит...
Нахьхьииза сгәатцәҕ бсахьа таршәуп,
Сшәоит...Иаацәырызгар ирзоит!..

Зны изгәаҕуеит, зегы-зегь басхәоит,
Баргы бысцырҕьаны бцауеит...
Зных са сыбыз мчыла иҕасхәоит,
Идырҕәыдуа ауасеипш исшьахауеит!..

Сгәы итоу бдыруеит егьа истцәахыргы,
Маза-аргама уи схәалоит...

Идыр, мышкызны са сыңсыргы,
Ибызмырцәаз мцан бгәәҗы сбыллоит!..

Үа угәәкра хәаас измада ара,
Хи-пси роуп арака иҗоу...
Үа ужәлар рхәаа, ргәырҗара,
Иабартаху, убызшәа ушазыҗоу?..

Абас иабанзаңои дара,
Ирымазамкәа, акы изхынхало?..
Ма шәахтәс иалазуеит убра,
Ма инахәлабгоит амшын иахәлоу...

Урт урмазтаан аказы,
Урт уаа гәәҗақәоуп, иудыруаз!..
Уара уангылоз шарпазы,
Хәаасгы иркым, узыруазыруаз...

Абнаршәыраҗгы иумбои,
Атцла гәәҗақәа раңәазаап...
Аха урывсны умңои,
Маҗәахәыс, зынза ихәартамзаап!..

Аха ишәартоуп акы убра: –
Үа зны-зынла ауртгы асуеит...
Хлантцы ианталауа дара,
Ааигәа игылоу аҗа ирыңәхасуеит!..

Ах, сыгызмалхәыч, бзырччаз здыруеит,
Аңҗа ихыстәаз азы иабтеит!

Аха ианаму, шыапыла сыруеит,
Бара уи шызгәағьуазгьы гәабтөит!..

Ах, сыгызмалхәыч, җазә былапш икәшәеит,
Са сахь ахьаңшрагьы бакәытцит...
Иахьа исгәапхоз ажәакгьы бҗымшәеит,
Изакеу сеидру, даҗак бхәыцит...

Ах, сыгызмалхәыч, ихьбхит сыңа,
Аха азы сталауеит сбаазаргьы!..
Бгәы зызхәауаз, дынхазеитеи рыңа,
Ажәра беабтоума, дмаазаргьы?!

Аңсадгьыл ахьаа арака згәы җкааны иаку,
Иңгәюума, ибзиоума, уи иахьуа зегь зыхьуа,
Икалалөит убри ауафгьы зны ибла аныхку,
Пату аниқәйтцацәо итәоу цәара зыҗерыхьуа...

Уи дыгәгәоуп, дышфашьоу иарагь иблала ибөит,
Аха амфа иитөит, раңәак хара имхәыцуа...
Амала, дыззеилымкааз, дышнеиуа иңа табоит,
Ауаф кәыш, афны дахьтәоугьы идыруеит
уи дзеипхызуа!..

Уимбазшәа кәитцөит, угәра игазшәа кәитцөит,
Уиртәазшәа кәитцөит, иреиңу тыңкаҗ...
Иугәаңхазшәа кәутцөит, уеумрыххазшәа
кәутцөит,
Иухәтазашшәа кәутцөит, уахьтәоу ухы укәәҗ...

Аха иузымдырт уара, уи узнеигаз убра,
Нас дааигеит уцымхәра:»Утың узымбеит!«

Убра иугеит ухы агәра, убра уацәыбналт атәра,
Убра уииааит уара, афстаа уеиумтеит!..

Ба сбыргәырғьон уаанза, ба бысҕаччон ихааза,
Нас ҕазныкгы иҕәаҕы, иҕалозар...
Са истахым итааза, сара сҕын ианааза,
Бара быччапшь, ацәашьеипш имыцхозар...

Са сзыкәгылоу сшьям, ибдыруеит ус исказшьям,
Аха ихәа, бмыцхашьян, сыбгәапхозар,
Убриак азыхәан, сиуеит, убриак азыхәан,
сыҕуеит,
Убриак азыхәан, истиуеит, ититәхозар!!!

АЦСУА

Зегь ухьяауп уара, зегь угәалоуп уара,
Апырцырхәа есымша убылуеит...
Шьоук ухыччоит ара, уаҕьатәрбом дара,
Малла ифычоу рыгәра ргауеит...

Аха ашәартара анааигәахо азәггы дубом,
Урт ыҕазамшәа ишәаҕьоит...
Уара иушьтоу ахыкәалаа усканггы уазгом,
Ихьыдышышьны адгьыл ианҕьоит...

Нас дарбану араҕа иапшәыман инхо,
Уи азтцаара абаҕаху, избоуп!..
Асаранць еипш ицшзо ҳацсадгьыл еиқәзырхо,
Зегь рацхәа иаатҕьо, уа уоуп!..

Уи деилыскаахъаз цысшьон,
Сгэы сыртынчхъан сара стэала...
Аха башан, сгэы сажьон,
Сшьара сықәйкьон ажэала...

Уажэшьта ахықәаҕны санааи
Ауп, дзакәытцәҕъаз аныздырыз...
Иаргы дгәыргъан, данысиааи
Зынза ихаштт иеы шкәадырыз!..

Дөыжэлан, иапхъаҕа дызцом,
Арахъ ишьтахъҕагы ҕкьарроуп...
Излеигои агәнаҕа дызтцоу,
Аха дзаангылом, дыткьароуп!..

Башоуп... Уаҕа дызцазом,
Уа дадырсызшәа дынхазаап...
Гәнаҕак шьтыхны изгазом,
Дунеи дук аҕра ихъанҕахазаап!..

Иазхоуп азҕаб, шыта баҕәытц аеырбара,
Бара ибеиҕасшьо азәгы дсымазам сара!
Амшын хықәгы ба баныҕам итацәуп,
Измааной нас, са банысымбо сзатцәуп!..

Сөызцәа бзиақәа исылырхуеит алаф,
Урт срызгәаазом, урт ирымоуп уаҕа қаф!..

Са сахъызгаратцәҕъа сзымдыруа схәәеуеит,
Уи бызгәамтоушәа бахъгылоу быччауеит!..

Уажә гәаныла уахъынтә ҕыстуеит: «Иазырха,
Бара быччапшь, са исыцралеит имцаха!»

Аха дгэабтан, былапш идхалт аеазэы,
Издыруада, шэеитеикэшэозар шэара уатэы?!

Ах, убритцэ́кьа, са ишысзымчхауа агэра га,
Даасцыхьашэар, уи ачкэын дакэшэоит икэнага!

Ацша хага сахэытхэытуеит: «Иаачхала,
Уи иуалхэо сара с́кынза иаацхала!»

«Шэара ишэзеилои?!» – схэеит гэаныла
сааибакын,
Апырпырхэа исызымрцэазо амца скын!..

Аха избатцэ́кьоит, цкьа ишазымхо уажэ сылша,
Са инаспыртцны, ишиашо италоит ба бхы ацша!..

Иаба́коу рхэаакэа, амци аиашеи еилацатейт,
Шьта еилхаргароуп, ихэан цхьагылак
даагэатейт...

Аха ассир, абламбаратцэ́кьа уа иаабеит,
Амц анонала, бзеила уаабеит, ихэан, даатэейт!..

Азэгы даны́казам зынза,
Схала аусураф сыштэоу,
Уи даао́налахуеит маза,
Избоит амцаггы шлыцроу!..

Акгы сбыхэауам сара,
Ибымбои сапхьатэггы шрацэоу!..
Исхэо захауада ара,
Скьышэ иныкэылкит лнацэоу!..

Саатымшэароуп айхабцэа ркэал,
Үакала аныкэара сҭахзам...
Аха аамҭа иакэшэо ажурнал,
Ус аҭыжьра мариазам!..

ХАЦХЪА ИШЬҢОУ...

Хапхъа ишьҭоу хара ихаздыруам, имазоуп,
Аха хацстазаара еихагы изыбзиоу убриазоуп...

Цъара хкыднакьеит, цъара хабгалеит хлантцы,
Нас еилахкааит, хара иаххараз акрантцы...

Зны харгэыргьеит, зегь маншэалахеит цэгъашэа,
Хагьаргылеит, хыхьырбартаз шыоук рханшэа...

Аха уи, шыоук иаразнак еитцанаргэгэеит,
Рыла хамбарц, нак харцыргазарц рҭаххеит...

Урт идхардырит, хдацкэа шаларсу ара,
Ирҭаххеит хэа, ус ишзааигэамхо хәәхэара...

Хара ишаабоз, уака ирыкәәеит рыхкәа,
Хара ишаабоз, уака ирывахәаит рнапкәуа...
Аха рышхам, цәгъала ирымпытәахеит убра,
Нас иабаргоз, нак илбаардаткәеит дара!..

Хара хамам, азәгы изы ацәгъара хҭахзам,
Хиаша хашьҭоуп, изахтәахрызеи уи мазам...

Уи ззышьтыхыз, уи ддауапшьуп, дыгәгәазоуп,
Хапхъа иахышьҭоу, ртцысышьагь
амам, ихьантазоуп!..

СХЫ ЗЖЬОН...

Схы зжьон, бара бзиа сыббозшәа уажәраанза,
Иаалыркъан жәахазны ус шакум агәра згаанза...
Бхатаггы ибзымдырзо, быблақәа быртиаанза,
Уи данаацәыртц, бара амреипш биҕацхаанза,
Схы зжьон, бара бзиа сыббозшәа уажәраанза...

Агәра згеит, абзиабара аезаны ишымфасуа,
Зны ушаднацхьало, аха зны наӀ ишуцәхасуа...
Зегь маншәалоушәа дурбоит, уфызцәа

зыбз иасуа,

Дара иабардыргәышьои, уара иуграсуа,
Агәра згеит, абзиабара аезаны ишымфасуа...

Аха иӀоуп шәымтақәак сара ахааназ исыцу,
Бысхаштыр анырымүа, сгәы аналаӀоу,
ианҕыцу...

Зны игәгәаны исыхьуеит, зны изаӀроу тәышуп,
Зны схыскәачран соужьуп, зны сызтаку хышуп,
Аха иӀоуп шәымтақәак, сара ахааназ исыцу...

Уажә иаалыркъан ишыббо сыхжьара саӀәытцит,
Сгәы злакасмьжыша ҕа хәмарракгы схәыцит!..
Бара ибеиҳаны шыта фынтәықәра схытцит,
Сыцха азы иазымгеит, ашәартара сцыртцит,
Уажә иаалыркъан ишыббо сыхжьара саӀәытцит!..

Азә хьаас химамкәа ҳара,
Иааиз аамта ҳанахаштуа,
Зынза ихәтәам аҕерыххара,
Ҳарцылап зынасыц зхашәтуа!..

Абзиеи ацәгъеи еилганы,
Изаны ианеиқәтәалак хтәыла,

Нас аҕышқәа натәаны,
Хусқәа тыртаап блаттарыла...

Убарт ирбартахоит инхо,
Аамта зыхәашьтас ианлеиуа,
Зыцха хнамхзакәа еиқәхо
Дынхоит! Иарбан хзыргәатеиуа!..

Сара даныздыруаз, устәкьа игәы кьашьзамызт,
Аха хәычы-хәычла ицәталеит агәамсам!..
Ускан зыгәра гам ауаа рахьгы дшьамызт,
Уажә данырбалак изырхәоит, акиацсам!..

Даара ишәартоуп ара абга имлашьуа,
Аха уи шамаха ашьха иаҕоуп...
Ицбаушьаша, ауаҕ зегьратцкыс дахьыкьашьуа,
Азә илацш ахьзымназо-игәаҕоуп!..

Уи сиеигзан аиаша сымхәеит,
Дазхәыцып сгәахәит ихала...
Уимоу, хәычык дысрыҕхәеит,
Имҕагы сныхәеит лыцхала...

Иарахгы акәыз цыишьеит,
Дызлакамыз ала деырбахит...
Са сиаша агәтатцәкьа иршьеит,
Итцегь иурыгәгәароуп, ихәахит...

Җазныкгы еиҗах агәразгеит,
Иацсам имыцхәны думрыҕхәароуп...
Сгәызианра абцеипш исыхгеит,
Схоуп зегьызвызбо, исхароуп!..

Ак спырхагоуп, акы сашьтуам, сѣсанахѣоит,
Акы сазааигѣоуп, аха сгѣы ухароуп, ахѣоит...
Уахь сназароуп, агѣра скироуп, зегѣакоуп,
Сгѣи сыхшѣи, са сбаѣхатѣреи зну мѣакоуп!..

Аеш хѣыѣеипш, дысѣѣыбналалоит лара,
Уи дынѣѣыткѣрааны данѣоугѣы слырбазом!..
Избоит какантѣлак уи дшаѣу «арышѣшѣара»
Дысѣѣыпхашѣоит, мамзаргѣ уи сыгѣра лгазом!..

Сыеш хѣыѣы, бѣѣыхѣа бѣѣиуеитеи уа,
Бахѣѣо зегѣы, уи агага сара иснарбоит!..
Сыла хызѣаргѣы, исызгѣамѣазазшѣа катѣауа,
Мѣѣѣыжѣѣак сыѣан, сышьѣырѣрааны
сгѣы сагоит!..

Зегѣ арака аамѣалоуп ишаауа,
Урт ирдыруеит ускан излагатѣу...
Уаргѣ асахѣаз уааргоит иузѣаауа,
Уажѣ иубама, уаѣѣшѣоит ихѣатѣу...

Дара убри аамѣа иѣарыгѣо раѣѣоуп,
Иргоит хѣабиѣарак рызхара!..
Хѣа хѣзустѣда, ѣѣым, хѣара хѣатѣѣоуп,
Ма урт зѣѣысуа, мѣѣѣы ѣѣаѣѣоуп хѣара!..

Нас иахѣнеиша ианнеилак, иааилаѣѣкѣны,
«Хѣыхѣны» хѣнарѣоит аз иѣрысны иѣѣо!..
Урт ѣѣѣаѣѣоуп хѣа умѣѣажѣан азѣ иѣны,
Шѣѣа иѣѣышхѣхѣеит, уара ахшѣѣ зурѣѣо!..

О, ажəѡан ду, ажəѡан, зегь абауеит,
Икəашкакараза асы хзанаруеит...
Ари адгылаѣ икоу амыцхə хкьяшыцəеит,
Уажəраанза ицкяз хəгəкəа хəашыцəеит...

Иаразнак еибатиит иац зыцскəа еихəлаз,
Ипырымкт агычрагь, ишаз, ма ихəлаз...
Уаѡ изгəамто, урт зегь уажə сыла итəхəхəуоп,
Ишəартоу, ианызытлак, иаапшуа
хəрпхашьар хəуоп!..

Бтəуоп бара... Са сшыбылуа бызгəамтоушəа,
Уа алафхəаѡцəа бырызрѡеит иахьак...
Зны-зынлагь баапшуеит са сахь сатəамбашəа,
Ба бѡызцəа бахьрылатəу бəеыцхьак...

Бтəуоп бара... Уажə адунеи сшыкəу бхаштызшəа,
Сара ахьта иартцааз асаркьеипш сгəы
еикəыччоит...

‘Еазə лсахьа, уажə ѣыц сгəы итəшəтызшəа,
Зынза исзааигəан, уи акыр-кыр дыччоит!..

Бтəуоп бара... Зынза хьаас сбымазам,
Быматц уха дахьымзо азə дəырбоит...
Сгəы быцəгəааит, са уха ара сапшəымазам,
Анкьа зны сеилазгоз лахь сагоит!..

АЖƏѡАН ДУЗЗА ЗЕГЬ АБОИТ...

Хьаа змам шьоук еидтəауаны еицəажəауеит,
Дара ры адунеи аахəыргьы зегь акоуп...
Ауаѡ гəыраз, мыкы шəынтə деитəшəауеит,
Уи ипцтазаара ахыц еипш, ирыххоуп...

Ажәѡан дузза зегь аѡоит, иахьынтәаапшуа
Уи иадыруеит рлаынтѡагы ахьынтәѡ...
Урт зегь хыхьынтә Анцәа иоуп ирхылапшуа,
Дмизацт макъана уи Иахракыра дызжьѡ!..

Аха аамтала, ара зегь рхы анырхаштуа,
Ари адунеи иззықәугь хъаас имкуа,
Ажәѡан хыхьынтә аныхәапхьызқәа анашьтуа,
Урт ажәтѡар реипш ирхацыруеит игәыкуа...

Убасқан шәымтѡак рхы иазхәыцроуп даара,
Ацәгъеи абзиеи рмахәар тѡрсны иркуеит...
Рѡапхъа ицәыртѡеит имыцсѡ азтѡара,
Атѡак абаанза ирыцрытѡуам, ихтѡанакуеит...

Хъаа змамзгы ацәажәара иаакәытѡует,
Урт зыртынчуа, измырқәаѡо ак рыхъѡоит...
Ауаѡ гәыразгы, мышкы-зны имра хытѡеит,
Аха ац тѡлеипш, кыршықәсаза дѡоит!..

Зегь кѡлоит, шәмыццакын, зегь кѡлоит,
Уи макъана аамтѡ атахуп...
Иахтѡалоит, зегь тѡтѡаны иахтѡалоит,
Ххы шәахархәоит шәаргы, шәмѡтәахәуп!..

Агәра ааѡоит, мышкызны акы шәахъѡоит,
Аамтѡ бзиаггы ижәулак иаажәгап...
Шәара уажәнѡтә шакаѡ шәыкоу шәыпхъѡоит,
Егъырт ажәахаак нахәышәшьыр, ихазхап!..

Макъана ажәратѡкъа иеаитѡм иара зынза,
Ахықә ааигәѡушәа шиѡѡуггы уажәшьѡа...

Ишықәсқәа илымха итархәауеит маза:
«Цсыхәа змамаз баша иумырцәгъан улакта...»

Уи дызиааиша зегъы дыриааихьеит тцабыргуп,
Уажәшьта имчқәа хәычы-хәыцла ицәынтцәоит...
Аха ианатаххо, аума далакоуп, аума игәуп,
Иара ацсәахатцәкыагъ уи иахь
дназго ицха цтцәоит!..

Зны-зынла иаалыркъан сгәы кахауеит даара,
Хамџа хабарго, хәа иастоит схы азцаара,
Аха атак саҳазом...

Амкәыл хазымцкыакәа иахысны ицазар,
Хагацәа рыбжеихараџык атыша итантцәазар,
Еита ак хазхазом...

Ха хбызшәа хтәылаф тәымра ауазар,
Хапсадгыл хартәыртәеипш хтцеира миуазар,
Шәартак хзыпшуп...

Шәфых, шәара апсацәа, шыта ишәахауазар,
Шәшапшәымоу дырны шәынха, шәынхауазар,
Хазныхәаз дымшуп!..

Мчыгәгәак шыкоу зегъы иааныруеит,
Икалап зынзатцәкыа иааигәазамзар...
Ахыыз шаххәалак, иаадыруеит
Хааигәа ишцәыртцау, еилахазамзар...

Аха икоуп уи хыаас измамгъы,
Апсы штатцәкыоу рхадрыштзозаап!..

Ихытны ирышъталозаргъ аргъы,
Зынза уаха имшәәзозаап!..

Убарт аанызкыло, ириааиуа,
Ма ицәыртыр, изырхәыцша мчыкгы...
Ара ацәгъеи абзиет еитәнеиааиуеит,
Уимоу, ирыбжәзаап еиуара хәычыкгы!..

– Бзиа дшубо лоухәар дгәаауеит,
Саазықәшәазеи, саазықәшәазеи!
Лафк аацәыругар, дартцауеит,
Даазташәазеи, даазташәазеи!..

– Бзиа думбоушәа узықатцозар,
Лааигәагъ уқәымлан машәыршәа!
Цытк хара уца, узцозар,
Игәагъы нас, нақ улцыршәа!..

– Убриак сыдумгалан, сахәом,
Уи илеигъу са дабазбо!..
Исахә, исахә, дызласыцсахуа,
Сгәы сызтымгозар, иабазго!..

Ба бсымбазтгы, сбафсызтгы, быбжы
смахазтгы,
Мшәан мышкызны хәикәшәарызу нас хара?!
Ажәак сымхәазтгы, иаасычхазтгы,
иаастаххазтгы,
Зынза бысцәызуан, ахаан бахысымбоз хара...

Бара сгәабтоу, сара бгәастоу, хауа дарбан,
Харт убрақа хәиоымсырцаз мчык аацәыртт...

Хала иамбо, хгэы ианыруа, маалықкк инаган,
Мтцэыжэфа пшзақәак хдырпырларцаз
ха хзы ихэыцт!..

Ус аамта сзаццазом сара,
Иазымызэзэо – са стэык нхароуп!..
Рацәак ирацәамхаргы сыгеҳәара,
Уи баша дцэырымтцаап,рхәароуп!..

Ара бафхатәрак змоу зеггы
Ишьтуам, Анцәа илацш наихмыжкәа...
Ус баша диасуам азэггы,
Ма ишьта,ма идацкәа нмыжкәа!..

Уа унаган уқәдыртәеит убра,
Жәлар ирхәау еиха иубарцаз...
Иакәымтцоуп урт угәрагара,
Дара иахынзартаху уцарцаз...

Знык урт рымфа уанацәыхкәа,
Знык иануцсах ухышьтра,
Зеггы иреицәоуп урт рлапкәа,
Ахааназ иарзуеит уара утәышьтра...

Арака иааиуам җырбара,
Иагьумхәан, саапсеит, ошә, гәышьа!
Ара узаргаз ухамыштроуп уара,
Урт рыматц уакәшәароуп аушьа!..

Кыр тцуеит, ба быччацшь-хаа сәапхоижьтеи,
Ишаноу пхызк еицш, сгәы итәтәоуп!

Кыр тѹеит, уи даара сарыпѹхоижѹтеи,
Уаѹ иимбо мѹа хаан исыѹроуп!..

Кыр түеит, стыңа пшза, уи зегь ббоижьтеи,
Аха ахкәажәтас бпышәарччоит бара!..
Кыр түеит, кыр тзоит, саргыи исгәапхоижьтеи,
Ба бымцае, хаа-хаа абылра!..

Шьта иазхоит... Хмыхэмарып уаха,
 Хапсқәа тоушәа ҕахтауеит,
 Зегь аадыруашәа хтәуеит,
 Хахқәа ҳақәыжъны ҳтауеит,
 Хагхақәа гәианны иабауеит,
 Шьоукы хрыхан иаагауеит,
 Хаапшүеит, ацәҕья ханахаха!..

Шыта иазхоит...Уи ақөра хтысит,
Хара азэггы уаха хизжыазом,
Уи иахытаху зынза хцазом,
Хара иахмышәоу даабазом,
Ғаттак ҳадгьылггы хтизом,
Хара иаҳиааиша шыта дзизом,
Хазжыаз цыызшыо игәы иапысит!...

АХА ИАУАМ...

Ба бпыртца ус имариазтгы, сыбпыртцуан,
Аха иауам...
Ма даеакала ак сызбазтгы, сазхэыцуан,
Бсымбар ауазтгы, шэы-шьхакгы сырхыцуан,
Шэ-зыкгы срыуан, шэ-цакыакгы сырфысуан,
Аха иауам...

Са сныжьрагъ ус имариазтгы, сынбыжьуан,
Аха иауам...
Ма даеа чкэынак былапш ихбыжьуан,
Сашэақэагъ наӀ икэыжэ-кэыжэны икабыжьуан,
Ма еибамбар ззымчхауа хагэқэа ааиубыжьуан,
Аха иауам!..

Уи дахпыртцит зегъ хааныжьны,
Уаха илымшеит, дыхэжэеит...
Илапш пшыаала инаххыжьны,
Зынза хахымбо днаскьеит...

Ха хахынзаанхо хаздыруам,
Хацбал гылт инаскяны...
Аз хышхытэа италт, изыруам,
Ажэак зафымшэеит игэагъны...

Ара хакоуп уажэ аамтала,
Хацбал хзымхынхэыр уатэы...
Ишэаз дгэанатоит илактала,
Убри иқэнаршэоит ахэтэы!..

Бара ибызгэамтоушэа катца,
Сара ба баткыс шысхытца!
Саргы исызгэамтоушэа кастцап,
Бара мазала бзызхэыцуа!..

Ус, феижэихэба шықэса цап,
Зынза цсаатэшэа инахабжьыцраа!
Уаанза хдыазшыозгы ирхэап,
Еиодыраашыа амазамзаап рықэра!..

Араҕа са исзеилымкаауа даара ирацэоуп,
Зны ҕыц ньѣак сакэушэа сцэырцуеит...
Ахыц иаҕызоуп, сдуinei рыххацэоуп,
Зны сыцшқоуп, зны акыр шықэса схыццуеит...

Аиашеи амци еиҕагылоушэа збоит,
Зынза ихзамшэа цхак урт рыбжьара...
Зны имцушэа, аха нас еиҕа рыгэра згоит,
Схатагь даара исгэацхозаап ахжьара!..

Ахшҕ аныхьшэашэа, агэыграгь аацсоит,
Урт ирыбжьалоит иҕаулазоу тышак...
Арахэыц еицш ипоу, дара рымҕагь аацтэоит,
Иамоузауа уаха еицшышышак...

Иааигэоума, ихароума, крагума аара,
Изусцэада иахьынзааихьоу гэазтоу?..
Ишэартоу, са исзеилымкаауа акэзам ара,
Аамта ахьхэашьу ауп ишэартоу...

Сахьцоу уазымтцаан цьым уара,
Сахьынзаниишагь азэгы издырзом...
Цьарак шыҕа исылшом атэара,
Аз уажэ сҕамлар, уатцэы сзырзом!..

Иҕалоит уи скыднакьар цьара,
Иҕалоит инамыцхэны саргэамтыр...
Уакэытц, ацстазаара, сжьара,
Усырцхашьом, азы сзамтыр!..

Хааиуан ус акгы мхэазакэа,
Уи дызҕыиз зегь хамбазозшэа...

Иаргы дцэажэон имразакэа,
Зныхгы мчыла иеиргазозшэа...

Уи шака цэа ихаз здыруаз,
Уск еицафыз, хара хакэын...
Сынтэазеит хэа даныуазыруаз,
Ицстазаара зынза илакэын...

Уи ихие даараза иркэышуан,
Агэызианкэа иааигэа ирацэазар...
Имч зкэымхоз рзы джыышуан,
Итахын рыцхақэа пытцэтэазар...

Уи ихы дфахартэы дфазтэазгы,
Игэагыны хала дхыцшыломзт...
Акырынтэ иаххэеит иара ихэтэазгы,
Аха ажэа дазынкыломзт...

Знык дшыацэхныслан, хитцагылеит,
Ахэынтэа дылахан, дтахгеит...
Иара изы кыр хшыапы хахгылеит,
Цъара афкъаррагы дафахгеит...

Аха уи зегь ус иахэтэазшэа,
Хара иахуалызшэа дазхэыцит...
Уи хицхрааларц уа хдыртэазшэа,
Зегы ирахэаны дырхысит!..

Зхи зыпси рзы адэы икэу,
Шьта изааури ак илымтуазар...
Хазтаижьуа сеидрума, закэ хыкэу,
Нак деыжэшэырца, деыжэымтуазар!..

Хзыкэгылоу ацха хмыртцысыроуп,
Цака азырфаш хатсны ицозар...

Зынза хъыздатцәкьа хмыцсыроуп,
Ххықәк акынза хзымназозаргы...

Уи дтауадхеит, аҭауадра анынтцәа,
Уи дылатәоуп, ихы аалмышәхәо ахәынтцәа!..
Ауафра мҭапигоит, иара ишитаху иҭахытцәтцәа,
Ихазы иацитцеит, уаф дызхымцо ацқаптцәа!..

Избан хәа бысмазтаан, хәгәкәа зуазыруа,
Барей сарей хшеипыртцыз дара роуп издыруа...
Хҭыцьягы уртмчыла ихаркәышуан хәакәымтцкәа,
Халапш рхын урт зынзак иаарыцрымтцкәа...

Урт аҭәра шырнымаалоз уажәшьта аҭәра бҭама,
Хәшиашамыз еилыкка ихамбей нас, аргамә?!
Изахпыртци хә хәара, убастцәкьа иццакзозма?!
Знык абна инылашәкәаз ашьабста узахьзозма?!

Урт аамтоуп арака зеггы-зегь зыкәрыжыуа,
Дара акгы рхарам, хыхь икәтәоу ибоит!..
Аха аамтагы устцәкьа икоума иузыжуа,
Ахы утанарцар, иахьатаху уагоит!..

Уажә урт гызмалрыла аамта иаиааиит,
Аенышьыбжьон рышьта дырзит ишцоз!..
Атшәарра ианыбжьала, амч мхакәа ирзааиит,
Уи нахыс ашьапкәа аапсеит ишныкәырцоз!..

Аекәар иафыаз, уа иузаарцазеи рыцха,
Урт рнапы уаныцшылоит, улақәа траа..

Сгәы иауа-иамуа сықәлоит уа уыцқа,
Сызнеир – абзиа, сумбар – ҕазә дыцшаа...

Хатца бца, нас, ибтахызар,
Са бысхасрыштүеит, бымшәан...
Уахггы ҕынггы уи дыбхызар,
Зны машәыршәа бгәы дтәшәан...

Са зегь схызгоит, имариазамзаргь,
Изыззарызеи, ичмазароуп...
Егъаурым нас, сагазарггы,
Уи угәыргъо узцылаша – цсроуп!..

Аламыс аныкәгара даара ихъантәзаап,
Уи азоуп инышьтатқан изацыртуа азәырфы...
Уи аидара иаттам зынза имфә ласзазаап,
Аха уи излаизухәои, абри иоуп ауафы?!

Рыцхарас икалаз, урт рфызцәа мачым,
Аракагь иаахакәыршан даара ирацәоуп...
Сажәагь ззеилагаз иахьссымдыруз акәым,
Ирацәафуп сымхәеит, исхәеит, ирацәоуп!..

Уи ииаша ҳара хкынза ашәахәа ааиуеит,
Җа ҳашәшьыра нак ипхъанацоит, иаиааиуеит...
Мчык нахатан иахмырбазакәа инахдыртүеит,
Мшәан ҳацстәзаара закәызеи, ҳазнархәыцуеит...

Аха акыраамта ианымхынхәлак, хгәәтеиуеит,

Уи ашəахəа хə хəхы́кам илеиѿеиуеит...
Уи ииашə имшəа-имырхə хгəаѿы инхарцаз,
Акоуп изыхəо...Хəцəымшəакəа аиашə
ххəарцаз!..

Зынзəтцəыкгыы ѿыбымтит хəцхəкəа анхысхуəз,
Уəхə инəѿəбмырцхейт быччəпшыгы
схызхуəз...

Ашəгы нкыдыбкьейт абзеиразтцəкьə мхəакəа,
Бцейт... Ахə бышпəцей, сгəыгракəа мгакəа...

Уиижьтей хəнеибабо былəцшыгы скəыбгоит,
Стынчрагь əбəкəху, бəмейгзакəа исцəыбгоит...
Схы сыкəыжыны снейуеит, сеидру сызхəыцуə,
Банызбо əуп иарəзнак сгəы бансыцəтыцуə!..

Ипцшəны дцəəжəойт, дəгьейѿкəəуп дəхьгылоу,
Иччəпшь ухнəхуеит длəшə дəнуцыло!..
Ибзеирей ицəгьəрей, исыздыруəм уи илоу,
Арəсə цуəəанзə ишузымдыруə ейцш, иəгəылоу!..

Анцəа срыцхəшьə, згəы цкьəм спумыжьлəн,
Суцхəойт, змышьтə цəгьоуггы сəштə
итəумыжьлəн,
Зыбыз кьəшьуггы сышəхымс дхумыжьлəн,
Егьырт зегь срыцкьəəит ирцəхызар
инəсыжəлəн!..

Уажә ейкрауаа убас ирацәәхейт,
Иаарылыхәхәо, данцәыртц, хтахеит!
Казгык хазхамло ҳағахейт,
Лабашьас, ажәа кәыш хтаххейт!..

Урт ааибабан зынза инхазом,
Арахь, ицәырган жәак рхәазом!..
Иштaхо рдыруейт иахьцалак,
Изықәгылоу амахә анцтәалак!..

Аамта спыртцны изцазом,
Уи агәтатцәкьа саласоуп!
Иатаххаргы, сазыртцысзом,
Ссазышьтымхуа, сгәалазоуп!..

Хара акымзарак хбазом,
Ихатцабгоу? Хзықәгылазу?!
Аамта ахьаакәа агазом,
Уи азоуп изыласу!..

Сымшқәа цоит испыртцны пшьаала,
Са сәы уаха иртахзам...
Аха издыруейт урт рказшьала,
Ргәы-рыцсызегь рыцхазам...

Ғазәы иашта ианынтало,
Рымтәыжәәа рзышьтымхуа иаапсоит...
Сара сымшқәа зегь аамтала,
Шьоук абгьжәеипш ирыцссоит...

Урт ирыттаршәуп сыгәтыха,
Са сырбаанза, иртәәхуеит...
Знапы ианыршәлоу сымшқәа рыңеыха,
Ианатәеимба – дырхәуеит!..

Зегы сырхаштрыма сара,
Уаха мчамазамкәоу сажә?!
Мцак ахылмтца схәыштәара,
Ус иаанхома еикәыхышәашә?..

Ма ргәатца италауоу шьоукы,
Иарҕыхоу апырқыхәа рцәанырра?!
Уи акәзамзи са схықәкы,
Маңыстдас снәлыччарц шәыхдырра?!

Изаауп макъана ахәара,
Уи сажәа ахынзацо нархала...
Ианаҕу аңәашы абылра,
Иазыпшуеит иңәанза ахала!..

Испыртызшәа катдан сгәала,
Ус аеатдәахит цәара...
Сзаламкысит уи снапала,
Цәгъа ҳаишыцылахеит ҳара!..

Аха гәырғьарак ансзааиуа,
Уи аеыргәаан инатәоит...
Иказ урт еитәнеиааиуа,
Иааибыр, сгәәҕ атыц рызхоит!..

Аха аҕбагъ цсыхәа рымам,
Сылапш шаарыхшәаз, еисуеит!
Анкъа агәырғьара аңшәыман,
Уажәшьта агәала аеарыңгәеит!..

Шьта сабашьталоу исыцэцаз,
Схы зжьеит хэа иабасыхэо...
Насыцк сывсзаргь исыхэтаз,
Исзааиз сыдыскылеит схырхэо...

Аамта ыынтэны ихынхэзом,
Знык уи алапш наухнажьеуеит...
Уагэацхар, иуцыртцны ицазом,
Уанагэампхагь – уканажьеуеит!..

Уи дыххэеит ишыжэбо заа,
Ара дацшэыматцэ́кьошэа ибоит!..
Ажэа ззымхэаз ханизгэаа,
Иара имцааны игоит!..

Уи мыщхэ иатцаеырбо,изымныруа,
Шэи́кэатц, ашьтагь зызмырхо!..
Ажэа ззымхэо, аха иатцоу здыруа,
Убри иоуп ха хаикэзырхо!..

– Абгақэа, абгақэа, хрыхэом, иҕкытцэ́кьеит,
Цсыхэас ирымоузеи, исашэхэа, стцаауеит!..
– Абгақэа ирыбаргэуи, иреицэаз ҕа
шьоук хэытц́кьеит,
Абафқэа еимаркуеит, иаашаанза итцэауеит!..

– Абгақэа иреицэоу, закэытцэ́кьоу умхэакэа,
Сыыза, шыаҕакгы усышьтуам, усыпшаауеит!..
– Абгақэа ратцкыс, ишэартоуп абгалацқэа,
Агэшэала итуцаргы, ахтыстала иаауеит!..

Ажә еимаркуеит иааҕымтцзакә,
Аиаша иазааигәахару шыта?!
Иабакылсри, ҳаарпырмшәазакә,
Ҳаргыы ҳтацшуеит рлакта...

Зегы иреигъуп убарт рхеилак...
Ҳгәы аарызтынчны ҳнатәоит...
Аха аиаша аҕынза ианнеилак,
Шьтыхшы рзатауам, иацәшәоит!

Урт аиаша ишацәхьатцуа аабауеит,
Аха ҳара иахтәқәоуп, иҳачҳауеит...
Урт хәычы-хәычла ҳадгьыл ртииуеит,
Аха ҳара иахтәқәоуп, иҳачҳауеит...

Урт хәычы-хәычла хбызшәатцәҕыа рхәәеуеит,
Аха ҳара иахтәқәоуп, иҳачҳауеит...
Урт ирыхан атәымуаа ааргауеит,
Аха ҳара иахтәқәоуп, иҳачҳауеит...

Урт ҳапсадгьыл пылыпылуа идыртәуеит,
Уажәраанза ҳабаҕаз, ҳаихауеит!..
Ҳанацәа рыцҳақәа ашәы рхьыкәкәа итәауеит,
Ҳачкәынцәа иреигъу арака итахауеит...

Нас изхароу дарбану, иаххәап,
Ма ҳнапала ҳеыдхмыртиип ҳа хтәкәа...
Урт аиаша анырхәәеуа, ҳахәхәап,
Иранахмыжып, шыоук иахцәыршьхьоу
зегь рыцсқәа...

Аамта иазымхәәчыкәа инхаз,
Җара җҗынза иааиз ашәа,
Уажәыгь ицуп уи згәацхаз,
Изицырмтцт ахәаа аныхьшәашәа...

Нас, уи акәзаап игәғәазо,
Ицымтцәо ацҗаипш җаанызкыло...
Аамта ахәаакәа зегь злазо,
Зхатәы хәаагь хәәены игыло...

Апоет имоузеи тынхас,
Иажәа амра агәылмыпцхозар?..
Саргь ашәазатцәык баҗас,
Мышкы зны сеидру истынхозар...

Җахьзама хҗәы иҗаз, хназама иахьҗахәҗаз,
Шьта ахықә аҗны җааиуеит, ххәычқәоума?!
Иахьымзаз утәаз, деикәхеит акры згаз...
Ус жәларык рхықәкы рзынагзома?!

Ех, аамта, ауаф абас, дымшата уанигәҗас,
Инхои нас , араҗа, уафроума?!
Сгәы иҗаз рацәазан, сзыхнымхәуазар нас,
Усықәмызбан, егьсхарам, Анцәа иубома...

Ара шьоук убас еибажьоит,
Излацәажәо иазхәыцаанза цқәа,
Рхата ирхәо акәу цьыршьоит,
Ицаанза уи амц нарыхҗәа...

Аха нас рхала еизынхоит,
Ирхәозгы иара акәзам зынзак!
Рхы убас иртәахыр ртаххоит,
Аха ирыцхраауа дреуам газак!..

ИАХЗЫМХӘЫШӘТӘУА ХХЬАА...

Аамта ахьцоз хәа хамбазакәа,
Ихацәцазеит...
Ххьяагь хпырган имгазакәа,
Инаскъазеит...

Хдәыкәлагәышьеит, шыта хмыцшзакәа,
Аха хзахьзом...
Хьяа хамамшәа, ихамнырцшзакәа,
Ихамтәахыр аузом...

...Аха зны-зынла ханхәыцуа,
Итыцсаауеит хәгәкәа...
Хара иахзымхәышәтәкәа хазпыртцуа,
Ирыхьзар ххәычкәа?..

Аиашеи хәреи зынзак акгы хабжьазам,
Иаахтахар, ашәымтаказы хәхьзоит...
Аха измаану сеидру, иахтахзам,
Иахьгылоу атыц шаадыруагы, иаазоит...

Аиашеи хәреи зынзак хайматәазам,
Хара хапхьагь, иара еилнакааит!..
Агәы каршәны идәыкәлеит, иахзыпшзам,
Харгы мазала ихәыттаххәеит, ицааит!..

Шыта иабакоу, аиаша харахеит,
Харгы хшьамхкәа хатцаауеит уажәшыта...

Уи хзахьымзоушәа анааба, хаихеит,
Ма харантә хтанарцшуазар хәа алакта!..

Са сашәакәа ргәашәкәа абра иасыркуеит,
Уаха сгәы изтамлауа мчыла!..
Са сышкә еа мшын дук ааскьоит, иццакуеит,
Ифәнажәоит, иасыркыргы зынцбырла!..

Лыччапшь уаха исфалрыпхом,
Хьаасгьы ылымам сара сгәала...
Иаасхәо ак зынза илгәапхом,
Зегь шылтаху икалтдоит ла лтәала...

Уажәшьта сашыцылеит саргьы,
Лагәра лықәыршәуп, дцалааит!..
Аха убригь цьалшьоит еихагьы,
Илхәоит – итцегьы дбыллааит!..

Дарбан бзыцәгьоу сҭазырхо,
Иарбан тшәарроу иахьысхацәо?..
Кәиц хәычык ауп сызрыпхо,
Алапш хьшәашәа сымца анарцәо!..

Изури, аамта цырцәоит, сзахьзауам,
Зны-зынла агәрагь сымпытцшәоит...
Устцәкьагь иааинырслан сҭахәы сызхәауам,
Агага еипш, иаразнак испыршәоит...

Сзышьтаз зегь абакоу, ихьшәашәт, изытит,
Сымала мфазатцәк санхалеит...

Аѡстаацѡеи ацънышкѡеи агѡашѡкѡа рзатит,
Аламыс – ацстхѡеипш иххалеит!..

Ажѡѡангы хыхынтѡи фымтзо иаапшуеит,
Адгбылгы ххѡаакѡа идыркареит...
Аиашаг – аегылеипш уажѡшьта иаапсауеит,
Иззышьтымхыз – апыртцит ирхарей?..

Ацхақѡа хызтцоз абакоу, ипсхѡеит,
Издыруаз урт ракѡын хзафѡшѡта...
Иахзышьтымкааз ражѡа хпыртцны ицахѡеит,
Азыхѡеипш, цѡара ижѡбозар, ихышѡта...

Аамта, икалозар, уаангыл, узпырцѡои,
Хамтѡѡжѡѡакѡа реитцыхха хата...
Ахықѡахь уахмыхар, хзыцѡшѡѡузеи, хамцои,
Ушьапаштѡа хатѡамшѡааит, хшата!..

МЫШКЫ АЗЫХѡАН...

Аамта акалѡшѡа ихѡантѡуп,
Исзышьтымхт хѡа, уапыртц, ухатѡуп!..
Уара уаанымгыларц ухѡтѡуп,
Уара еидара гѡгѡазак уатѡуп!..

Зынзак ухѡамцшзарѡуп уара,
Шьта ушьтахька хьатцшьа умам...
Иагазар аамта уажѡы угѡра,
Уцала, уи амѡа хьантѡа уанылан...

Азѡгы издырзом уахѡаго,
Аха ирдыруеит уа ухырхартѡа...
Абзиагь ацѡгѡагь зегь злаго,
Иатаххар, уахнарцауеит ашѡарта...

Уара иахьутаху ицазом,
Зны уаргэыргъоит, зны уцсы тнахуеит...
Аамта ахаангъы интцэазом,
Уанагэампха, уцха хнахуеит!..

Аха убризегъ угэапхоит,
Азэгъы иутазом ыцныхэа...
Амыцхэ уашьтам, иузхоит,
Еимгэхэо унеиуеит, мышк азыхэан!..

Аиаша уашьталан уцап, узцозар,
Аиаша уатцалан иугап, иузгозар,
Аха ихьантоуп...

Уара укынза иааскъаргеит, иубозар,
Иаызурызеи хэа азбахэ умрыххозар,
Ишьтухыр ухэтоуп!..

Икалоит, иахьноуго иртахымзар,
Иеигъыршьозар, нак итцэахызар,
Удыргэақыргы кыр...

Даара ишэартоуп улацш ахымзар,
Уи злафналаса ашэгъы аартымзар...
Ушгылоу иадмыркыр...

Уламыс даара еидароушэа убозаргъ,
Уахьцо иугалароуп...
Ацсы аумыршьалароуп...
Зынза иумыртэалароуп...
Сызцом, исылшом хэа аеарыгэгэозаргъ...

Аламыс змам иахъреизартоу уаннеиуа,
Ахаткы ицалааит...
Иахътәоу ибыллааит...
Апсымтәқәа, ирбалааит,
Макъана ишыкоу аламыс аиуа!..

Сшәыхәоит, бафхатәра змам шәмырехәалан,
Иаразнак ихартцоит шәа шәажәа...
Шәыламыс ус мариала ишәымтилан,
Изыңсоу, ишахәтоу ала шәрыхцәажәа...

Ажәак ауп иртаху, урт нас икәцалоит,
Мшәан, рҕапхъа, аиашатәкыагъ хьатцуеит!..
Дара анаацәыртцуа убриакара иеырбалоит
Ашәкәыфәтәкыа илахъ апхзы алтцуеит!..

Исымбозтгы, исымхәозтгы, исразозтгы,
Сафысуазтгы иказамшәа зынза ара...
Изңабозтгы, сыҕеырхьантозтгы,
сыҕеыргазозтгы,
Изгәагъуазтгы шытахъка схьатңны ацара...

Убриакоуп дара иртаху, иззыңшытәкыоу,
Даеакала зынза ирылшом сыхгара...
Мамзар, цымхеит, иабардыруеи
скәиц ахьхәыткыо,
Амца рыцәгылар, нас ирцәыцәгъоуп стархара!..

Иаалыркъан лееиталкит, избац дабакоу,
Илыхъыз еилкаашыагъ сзамтеит уаанза...

Илытцалаз сеидру, изхэода дызлакоу,
Ла лыда азэггы дыршыа имам зынза!..

Лыблақәа усггы исызрытцхуам аиаша,
Урт ракара сзыркыалахыоу ыкам ара!..
Зны агәырғаа рыцуп, зны агәырғәаехәаша,
Дара рзы иныхәоуп сара сбылра!..

Уажәымзар уажәы, уи илтаху здыруеит,
Сылцыларц сышнеиуа сара сгәыргәатцәа,
Хышыыцбатас иаразнак шәартарак лныруеит,
Истахугь схәаанза сажәа җахтцәа...

Сыказу, сыкамзу, сызбада, сзахада,
Хыхь ажәфан, тцака адгыл, рыбжбара ла лоуп!..
Ацшазатцәык сышытоуп, саанымхарц тынхада,
Уи сымца анамырцәа, испеипшу былроуп!..

Сумшәтеит, сумшәтеит, ашәартара анааиуаз,
Ахаанггы сумбацшәа, успыртцит ганха...
Уацәымҗашыо иубеит, уи сшацкыоз, ишсиааиуаз,
Уаха дшысмышәоз арака тынха...

Уркатәеит, уркатәатцәкыеит, урт улақәа
шаапшуаз,
Сазыкәмкыеит сшыапы, җазныкгы сеикәхеит...
Дыкәзәзәаа дагоит хәа, азыхәашь уззаапшуаз,
Агыгцәа ргылан уа ушка еихеит!..

Бсызгәаа ибтахызаргь, бсацәха ибтахызаргь,
Агәмыркатылеипш амца бҗықәлааит бкацшыза!..
Быблақәа хкызаргь, җа чкәынк дыбтахызаргь,
Сара сыбхабрыштыр сузомеи зынза!..

Бхышә сатгагылан аашаанза бызғыстлар,
Асаркыақәа ирзымчхакәа наӀ итыӀкӀыап!
Акымзарак рыхыуам, саразәык бсызхәыцлар,
Ани ацкәын бшизхьамцшуа, ибар, инапы иӀыап!..

Хәинаалап хәинаала, иахтдәахып наӀ хә хгәала,
Хәгәкәа инарыбжәхтцап уа цхә хәычык...
Уахьтә быкәла ба бхала, арахьтә сыкәлап
са схала,
Маакыроуп, хабзиабара иахылтцуазар бжык!..

Дыззаацшылоу сеидру, шәааиӀкәатц,
иаашәычхароуп,
Ари амџа хәхьнанаго идыруеит иара...
ИӀалоит хамџахӀьаргы, уи хәхьцаша
хирбароуп,
Хәшнимыжыуа аадыруеит харт мџабжара...

Сгылан сырзыџоруан, урт ирхәоз сзаџамцалт,
Ргәы ишааназ ацкыс аускәа хьантан...
Хәзегь ишаабоз шыацхәабаацск хәхапалт,
Дыгәгәазтгы, уанза хәґигар ихәтан...

ЗДАЦ КӘАДОУ...

Уи дӀкәышуп, ааи, даара итцеит ацара,
Уи иидыруа здыруа дмачуп ара!..
Аха ацсы днаихагылан ажәа ахәара,
Иамуит, иґы акытцәкӀеит ара!..

Уи хшыџла иацлабуа дмачзоуп зынза,
Зегы ргәы шытиххӀеит иара ипхьаза!..
Аха иаалырӀқан ианикәшәа аныхәәґа акра,
Ибз ихәлашәеит, ицәышхеит ипшра!..

Абызшәәкәа идыруеит шаҕа утаху,
Уимоу рҕоурыхгы, иртыхәоу, ирху!..
Аха иазууеи, икәадатцәҕьоуп идац,
Дшацсуоугы, ацсшәа макъана имтцазац!..

Абырг днеицылар, издыруам ихәтоу,
Асас дизнеир, дызгылом дахьтәоу!..
Бзеила уаабейт хәа фырцъанк ширктәу,
Уи дацсуоу, ма ҕа милатү изтәү?!

Иуафьбжара дтысырц егыгым уажәшьта,
Ихылтызи ипылтызи хзыртәмцшт рлакта!..
Са сразтцаауеит, иаакәымтцкәа иара
дызрыхәауа,
Азә дыҕазар акәзами уи икәышра зхәауа?!

Сгәы, сааушатар ҕамлауаз,
Ғырымтт уи зегь збауаз,
Уа иумузеит...
Дрыцхаушьейт аз иагауаз,
Урызгәааит ицымхраакәа ицшуаз,
Уа уихъзеит...

Сгәы, аиашатцәҕьа ҕаутцейт,
Ишатахыз саргы исурцейт,
Шьта хайцуп...
Издыруаз акгы сымзеит,
Ухъаа сызгәамтауа смизейт,
Егырт зегь мцуп...

Ацәа спыртцны ицахъейт,
Атдых каххаа исмыршозар,

Урт сыгәтыхақәагь еимпхьеит,
Икалап мдыртәкьасгы сыршыозар!..

Схы сырқьиарым мыцхәы,
Саапшып, сөызцәа сыртаххаанза...
Хәашьак сзатару сҕахәы,
Атцысеипш иқәпраауеит сназаанза!..

Уламыс даара еидароушәа убозаргь,
Уахьцо иугалароуп...
Аңсы аумыршьалароуп...
Зынза иумыртәалароуп...
Сызцом, исылшом хәа аҕарыгәгәозаргь...

Аламыс змам иахьреизартюу уаннеиуа,
Ахатқы ицалааит...
Иахьтәоу ибыллааит...
Аңсымтәқәа, ирбалааит,
Макьана ишыкоу аламыс аиуа!..

Иаалырқьан лееиталкит, избац дабакоу,
Илыхьыз еилкаашьагь сзамтеит уаанза...
Илытцалаз сеидру, изхәода дызлакоу,
Ла лыда азәгы дыршьа имам зынза!..

Лыблақәа усгы исызрытхуам аиаша,
Урт ракара сзырқьалахьоу ыкам ара!..
Зны агәырға рыцуп, зны агәыргьаеҳәаша,
Дара рзы иныхәоуп сара сбылра!..

Уажәымзар уажәы, уи илтәху здыруеит,
Сылцыларц сышнеиуа сара сгәыргьатцәа,

Хышыыцбатас иаразнак шэартарак лныруеит,
Истахугь схаанза сажэа ҕахтэа...

Сыказу, сыкамзу, сызбада, сзахада,
Хыхь ажэоан, така адгыл, рыбжьара ла лоуп!..
Апшазатэык сышьтоуп, саанымхарц тынхада,
Уи сымца анамырцэа, исцеипшу былроуп!..

Ус хаипыртцит, акагы камлазшэа зынзагы,
Лара лэымтра, са сархагахоит еихагы..
Дыршыа амам, уи исцэылтэахуа, уи лгэы итоу,
Шьта ишпазури, ианбакастцои
ашьаға исыхэтоу?..

Схы сазтаауеит, аха уи исанахэом акгы,
Дынцэытцаччоит, хьаас сылкзамшэа зынзагы..
Аха са издыруеит, акагь камлазшэа данцауа,
Уи дшамырцэо, кэицк аашаанза дызбылуа...

Икаттам катцоушэа, избамгы збоушэа,
Ицэажэоит ироушэа, ус шакэым рымбоушэа..
Ирхэалааит!..
Хгэырџа иагазоушэа, ихагу рымбазоушэа,
Зынза хдыргазоушэа, мдырс хрыпхьазоушэа..
Ицалааит...

Икаттам казташа, избам зызбаша,
Ицэажэап аиаша, ироуп гэырҕаеҳэаша..
Еиқэхар..
Гэырџак хазмыргаша, ихагу зегь збаша,
Акэыш ажэа зхэаша, харт ханзырхаша..
Хуаахар...

САЖӘЕИНРААЛА

Са соуп изхароу иахьыспыртцыз,
Уи аха смоузеит зынзаггы...
Кыр тцхьан ианызба сымра шхытцыз,
Сыгәггы сәанимтцеит азәггы...

Уажәшьта ихынхәышам иара ахала,
Избоит, игәааит игәгәазаны...
О, сқәыпшра,сгәыгра, зегь лыпхала,
Уажәраанза исыцын ипцшзаны...

Уи хәык изхымтцит, икыдхалеит,
Ашьамхы атцытцит, иаапсеит...
Уи аччапшь шәытан исынхалеит,
Зегь акоуп, са сәы иаазеит!..

Еиҥах ацстазаара сажьеит,
Иснарбаз зегь иашаз цысшьеит...
Анапы ахьақәнакыз сназеит,
Ишыстахымыз сымыч цысшәеит...

Еиҥах уи алу ду гьежьюеит,
Иара аангылашам ахаан...
Стәар, арыц еипш саркьыцуеит,
Сцар, исышьталоит игәаан!..

УИ АБЖЬЫ...

Уи абжьи сара тынч сартәазом,
Сыцәа ацсымтаз, цхыбжьонла исхалоит...
Истаххеит хәа цьарггы сзацәазом,
Аха зны-зынла сышьта сыркьалоит!..

Зных ашәымтак, схала саанхоит,
Бзиа избон, анкьа ус сгәы атахәыцра...
Изны йказ, шәахәак сгәы иаатацхоит,
Аха исыздыруам, убригь шака ахытцра...

Зны цстхәакәак сара сыжәфан цдыркьоит,
Тымитышахь исыхоит сыргарцаз...
Уа бахәапшыи цакьапшыи срынкьоит,
Уаха ахаан лахтыра сымбарцаз...

Зных уи ацха агәта сшыкәу ихжәауеит,
Сышьтыпаан идәықәлоит з-хышхытцәак...
Саапсауеит, саапсауеит, сыхәжәауеит,
Аха сызхытцуеит, гәыграк насфытцрак...

Зных исышьтоуп, зны ицоит исапызан,
Санацәызлак, зеггы ирызтцаауеит...
Уи абжыи, цша-тцәытцәык исзафызан,
Нак быжьрабжьтцәантә икылкәраан иаауеит!..

Уаха сеилылкаар лтахым уи апхәызба,
Уаха деилыскаар стахзам шыта саргы...
Уажәыгь исгәалашәоит уи рацхьа данызба,
Ихаакәакәараза лыччапшь сәапхоит иахьагы!..

Аха уи уажә исцәылзоит, уаха ислырбашам,
Итаршәны илтәахызар калап еазә изы!..
Са сзыхәан дыччашам, са сзыхәан деырбашам,
Даццәыртцшам амза уи хәылцазы...

Шаkantә сужьахьоузеи, сгәы, са схәычүшәа,
Уаха сузхәыцны схытцуам ашәхымс!..
Лацәааихьшь камтцакәа есымша дысзыпшушәа,
Ахааназ дысцәызуашәа сгәырфа санзахымс...

Уи зегь еижъаган, ишызбоз слыцсахит,
Ацацхеипш леахалыршәит җазә инацәкыс!..
Убритцәкыгь лбааздарц, исымбарц утаххахит,
Мап, сыкамзар еигъуп, уи збатцәкыар атцкыс!..

Җанеибабоу иааибаххәоит: – Ушцакоу, бышцакоу,
Җабзиабара, җаизгәыкра абаҗаху иахпыртт!..
Уи, анкыа сеилазгоз лыччацшь хаа абакоу,
Абнаршәыра иагаз амҗахәастеипш, исцәызт!..

Ари амшгы спыртт ипхашы-пхатц
ашышыхәа,
Ахаангы җаипылашам уажәшьта...
Уи аасгәалашәалар, схи иасталап еыцныхәа,
Аеаитанакып иаразнак слакта...

Ари амш спыртт, зынзак акгы җзеилымхкәа,
Схи здыскылогь дсымам, сзатцәуп...
Сыцстазаара исзаламгалт уаҗа «арееирақәа»
Гәы зызтам арасеипш, сҗацәуп...

Иаци иахъеи рыбжъара исымбозар уцстазаара,
Иузымтцазар цхак...
Уахзызо, унапы аларцан, иукуп уара умазара,
Уацәшәом азә ихак...

Укан, ухы азыхәан, азәы изыхәан шыаҗакгы,
Уимыхәт, икаумтцеит...
Ашәыр тла уаҗызоуп, тәак зҗамлац зынзакгы,
Ушгылаз уканзеит!..

Ус лапшыла зегь ембаххэеит,
Акгы аанхмыжыит хагәкәа иртәз...
Аха хцәаныррақәа зегь җаххэеит,
«Шәхы шәымҗахан, уака шәтәаз!..»

Ас иахьакәым, ас уатә акәым,
Ицоит хацстазаара цырны,
Иац ицәахшьоз, хазлаз лакәын,
Иахьа хусқәа зегь бырны,

Истахым сахтыгәлар сықәра стысны,
Насыпк ацәаара сымбазо,
Лабжыш цырак бзамҗа иаҗысны,
Быхәда тцкәашаа ианахьзо...

Атцх, узтынчуи? Исымчуи, исымчуи,
Анкьеипш схы усызтарпазом!..
Ас ианшәартәу сбызшәеи сцбынцьи,
Зынза ухьантыцъуп, усзыртцысзом...

Атцх, кагь соумхәан, ичхагәышья,
Итәахы, ухьяакәа уграгәа...
Лашьцарак салцшны хара ацшышья
Сыртца, ус схәытцаумшыын ааигәа...

Хыхь етәацъаа еилаарцыруеит,
Сеидру, иахьрылоу сара стәы...
Атцх, изсоумхәои, зегь удыруеит,
Сахьзоу, сахьымзауоу сгәахәтәы?!

Быгчапшьгы уаха сахьбаазом сара,
Ибхаштит зынзак сгәы апжәашья!..

Аха усгыы зны-зынла ибылшоит сбыла,
Схэйтцэы-хэйтцэуеит, сақәшәом ацашья...

Исхаштхьоу абзиабара аарла ихынхәуеит,
Сгәәҭ тыц хәычык шамоу адыруеит...
Зны ашоура станаршәуеит, зныхгыы слахәуеит,
Зны азы изааршәлоу ахьеипш, ицырцыруеит!..

Уи алапш схьмзозтгыы, сыҭеырзуан зынза,
Аха сычҳарагь сзақәгәыгуам даарак...
Уи ак ауп исымоу, ибасхәоит имза,
Аарла хәа сахьзырцшуа ацстазаара ацәаарак...

Исычҳаит, исымхәеит, изжәәгәеит сара схьаа,
Уаргь уи акәын уззыпшыз, уеихеит...
Аха иудыруаз афыза, даҭа знык санургәаа,
Угәы утаччо узцом, утахеит!..

Са исымоуп ҕазшьак, уара иудыруеит, сахьцом,
Иара еилазгаз ахааназ дсаҕоуп!..
Иатаххаргыы сшәәзом, ицәгьарахаргыы
сгәы тыцом,
Амала ауафыраз – сара дыстынхоуп!..

Анцәа ду, сухәоит, хьымзг сумырган,
Аташьыцҭи агәыпхти зынза исумырбан...
Шақантә иқартцахьоузеи са сзы шыапҭаршә,
Шақантә иртаххяхьозеи ашьаршьаф насҭаршә
Ицарц, нас, уаҳа ахаангыы срымбарц,
Җхатцкы дҳашьтытцәкьеит хәа шыоук
рҭы иехәарц!..

Анцәа ду, сухәоит, хьымзг сумырган,
Ауфы хәымга, дықәумгалан са сган...
Сыла дапырга ламыск цъара измазам,
Срыцхашьа, дыскәыга, бафхатәрак злазам...
Ацъабаа сацәшәом, иахьахәлаанзагъ сцәағоит,
Урт уаха испумыжьлан, уажәшьта исызхоит!..

Лгәы иатаху сзымдырт сара,
Лхәыцрқәа уаха имзазеит...
Днахеит зынзак хәеҳәара,
Асабшақәа акыр лыцхъазеит!..

Са сыччапшьгы мчыла итәахуа,
Уи днасыртәан агәра лсыргеит: –
Ханасыц агәра афарххуа,
Хзафүзеи, амәыша тацәхеит!..

Ишызбоз дааихаччеит лара,
Гәыргъа лабжышкгы лығшәоит...
Хнап акәыршан хтәоуп хәеҳәара,
Амәыша азәы иахцәигар хәа хшәоит!

Дсазтааит са сфыза, аиаша ааигәахама хәа,
Алакта хазтацшырма хәа шыта...
Изеибакуеи ажәлар, абастцәкьа маха-маха,
Имааир хәа ишәома руахта?!

Иасхәоз са сфыза, ихаратцәкьоуп хәа сзымхәеит,
Иааигәатцәкьангы игылан избом...
Аиаша еипынкылан ацъықәреи еипцш
изхымхәеит,
Макъанатцәкьа ахауа агәра азгом!..

– Мачк иаасазар – ацха сықәлоит,
Мачк иаасазар – азгы сыруеит!..
Мачк иаасазар – ашьха скыдлоит,
Уахь уназго амѡа здыруеит!..

– Мачк иаасазар – хыла дтастоит,
Мачк иаасазар – адунеи данысхуеит!
Ахаан дызхьамхәуа анышә даѡастцоит,
Лашара изымбо ибла тыххуеит!..

Абас ишеишьтоу ауаѡи апсцәахаи,
Та змам хықәк аѡы еицнеиуеит..
Рыуа дарбан уахь итахауа,
Убризатцәык – иаргәатеиуеит!..

Уи иуирдырзом ахаан акала,
Игәы иалоу, ма дзеигәырғьо..
Рѡаѡы иреихәазом ажәала,
Аха ирацәаѡзоуп зцәа зхиххьо...

Иара рыцхагь убас дыхьшәашәоуп,
Илацш таа уарқыцьқыцьуеит..
Дышуаѡсуа зынза уимбазшәоуп,
Деитцалоит, ѡыстаатцас деицьпыцуеит!..

Уи ахаан агәырғьа иееитом,
Гәырѡоуп иблақәа ирыхтәалоу..
Ибаны даанхом ауаа ееиқәа,
Дгәырғьоит – адамра иантало...

Ицсы тоуп, изтоугьы издыруам,
Магтцас ауаа рыба дхыршәлоуп..
Ишу дабылуам, ихьшәашәоу иныруам,
Адуinei такар баша дцәыршәлоуп...

Еиҥах лыччапшь насҕаҥхеит,
Шьта аахэлаанза сгәәҥеилоит!..
Еиҥах слышьҥаларц сеихеит,
Лҕны дсықәшәаанза снейлоит!..

...Еиҥах сзеигәыгуаз зеггы мцуп,
Ғәзә дталыршәхьеит лгәатца...
Зынзак иааицрымшәауа еицуп,
Аха снейуеит, избаз хамтца...

Еиҥах, ла лыччапшь сажьеит,
Ари анасыҥгыи цеит исхыҥраан...
Уи лгәы са сзыхәан имаатзеит,
Ус саргәыбзыҥт, ашә хәыҫ сзывтцраан!..

Мап, сзацәымцеит лара лылапш,
Аа, уи сахәәеуеит еиҥа!..
Аха нас, ғәзә иахь данынапш,
Цәгыашәа илырлашеит ллакта!..

Шьта уазхәыцла хауа дарбан,
Датцаеырбан зыхьз лыҕешәо!..
Ма иҥалыртәо лгәы-хаа днаган,
Ма лхәыжәтцәы гачамк зықәшәо!..

Нас, уи лылапш ҳзацәцазаргыи,
Лымца ҳзалтцуама уажәшьта!..
Егәурым мшәан, ҳалбылзаргыи,
Былрахәшәми лыччапшь ахата!..

Дуззак ҳашьтазам ҳара,
Ҳадгьыл ҳамазааит ҳаҥшәыман...

Ҳбызшәә ықәыџлааит абра,
Дҕамлааит аҕсуа ара дарыман...
Дуззак заҳтаҳуи ара?!
Ҳаҕсадгьыл хәыч халазозар!..
Ахаан имыцәартә ххәыштәара,
Ҳтҕеицәа рзыхәан иахзеиқәырхозар...

Игәы итаз изџызтгы,
Ажәеинраала зиизтгы,
Ускан аџра иалагаз,
Апоетцәа рахь дыршьон!..

Ихатәроу шәкәыџџк ибазтгы,
Уи маҷк изырехәазтгы,
Хымпада иаргь усқан,
Дпоетцәкьоу цыишьон!..

Игәы итаз изымџит,
Ажәеинраала зымиит,
Апоетцәа рыгәтатцәкьа,
Днаган дызлауртәои?!

Идырбома бла хаак,
Ирызхәома жәа хаак!..
Нас иџныка цшыаала,
Днықәланы дымцои!..

Ииасыма баша саамта,
Азәыр ихәома сзыхьзаз?..
Сзышьтаз ус дук аџ сназаанза,
Сымџа ику, сшыаџа зыпхьзаз?!

Гәыграк ыкоуп, аарла ифымцәәц,
Инасыцрыхойт, зынза сартәом...
Икалап сахьзаргыи уи сызхьымзац,
Икалап, макьана ацәаара збом...

Хәычы-хәычла ифьцәаауеит хамца,
Егьбыгзам бсыцәтәымуафхарц шыта...
Ех, са сгәыпжәага, схәатәхамта,
Изысцәыбзои есымша блакта?!

Егьараан сыбхабрштырц бтаххаргыи,
Бхы ахынахо бсыцәцаргыи хаха...
Са исымоуп, шыта исылшоит ибсырбаргыи,
Бгәы ачарахәа иаазыртуа ацацха!..

Зынза, о, зынзатцәкьа еицшзам,
Хзыкәдыргәыгзи, иахзааргази аамта,
Егьа матәа ашәырцаргыи ицшзам,
Шьоук баша ицшын, – Уажәшьта иаанда!

Еитах ахыкә хәзааигәахеит хара,
Еитах уи атца тымитыша ххыкәгылеит...
Ех, агәыргәаха хмазеит хазхара,
Хацбал гәыкәха афьрмашыцан иахдылеит...

Мшәан абас хазпишәауеи хазшаз,
Заа изхихуеи, хназыкәгылаз ацха?..
Шыта иатахызар, уи ахьзгыи ахьыршаз,
Уи агәырфа пнатцәрц егьагым хгәатцга...

Хаззыпшыз дунеи ссирк наскьацәеит,
Уатцә игылоу сеидрума ирцеипшу?..

Чмазара баацск хажэлар архэацэит,
Ацстазаареи ацсреи зегь анырзеипшу...

Гэыкала дсацэажэоз цыышьон лара,
Ускан җазэ иакэын дзызхэыцуаз...
Зынзакгы илзымгэагыт сыхьз ахэара,
Лөызцэарэ ипхалшьон исхытцуаз!..

Ус ауп ацстазаара, ихэмаруа уажэоит,
Уаргы уи агэра ган уашьтоуп укэаруа!..
Ақэыпщэа уанрылоу, уғатцэкьюу цыушьоит,
Уқэрагы шанхоит – уаныхэмаруа!..

Сымшқэа исархэои, инаспыртцуеит иццакуа,
Уажэшьта сғазхэои, уажэшьта исымои
сзызгэыкуа?!
Са сашэакэа, саадырццакын сғахэы схэеит,
Урт сдацқэагы, иахьынзасылшоз исрығгэеит...

Сыпсадгьылгы, уажэшьта шэарта гэгэак
иацэеит,
Сбызшэа – шыабстоуп, ас ду илсит, имыцсзеит!..
Хлахьынцда акэзар, ус иахқэашьуп, ирыххоуп,
Аха сыжэлар, хтцеицэа ршьала еикэырхоуп...

Амшын ихыршэлоу анышь хэыч
сеипхызуеит сара,
Уажэшьта сазхэыцуеит зынза итынчу аҗэара!..
Гэыбған сымам, исылшоз амеигымзеит ара,
Нас иахарои, ацэкэырца ианалымшо
ацэкэырпара?!

Уаха сыхынхэзом хәа сылпыртцит,
Мчылатцәкьа лгәатца слыцәтытцит,
Абзеираз хәа ласхәоит уажәшьта!..
Аха уажә еиҥах ҕаак лхәыцит,
Алашьцара лгәалак дымҕахытцит,
Ихаакәакәараза иччеит лакта!..

Сгәалақәа спыртцит ишызбоз,
Сышьтырцааит, сеидру сахьыргоз,
Схы сзәнакуазма аҕны!..

Уаха сыхнымхәкәа, сабацоз,
Сгәара сахымлар, сабацәоз,
Саакәгылеит сҕыцза сины!..

Цьара иаангылатәуп уажәшьта,
Цьара иргылатәуп акәап
Уи хзазыхынхәуам еиҥа,
Җаздәықәлауам ахықә җеат...

Аха ирутцәкьауам шьюуки,
Ағәра рымпытцшәар хәа ишәауеит...
«Шәнапқәа җаршәтцәкьан ишәкы!»
Матцуарқәак ртдыхәа дрышәшәауеит!..

Арахь хықәуп, ҳаҕеиҥа,
Анахь ҕәкьарроуп, уаҕапсуеит...
Җаи, ицәҕамхандаз хуахта,
Гәырҕа еиқәатцәак җтанасуеит...

Урт аиаша нарымпытцкьан,
Зымҕа ибрит...

Уажəшьта сеидру рыгəтактытəкьа,
Знык иблит...
Шьта ахəахəагь роур ишьтырхуеит,
Ианццакуа...
Урт рəацхьа баша шəхырхəоит,
Агазəкəа!..

Анкьатəи ххəхрыштып, анкьатəи цсит,
Цаатцас ихьшəашəеит хцəанырра...
Сгəы бзымхытхытуеижьтəи абар акыр цтит,
Иаиааиуеижьтəи анбатəиу сыхдырра...

Ус хəибабаргьы, егькамлазшəа хнеидытцп,
Анкьа акəын амца анхацралоз...
Асахьаз ибтахызар ус акы ххəыцп,
Ицьахшьозшəа хабла зыдхалоз!..

Кəиц хəычык ыкоуп амца зыцпроу,
Аха уи хəгəкəа рытцəф иубартам...
Сеидрума абзиабара иацшшəу, изеипшроу,
Уи уажəшьта сыкəраф ишəартам!..

Икан хəаак, иахьынгылатəыз ара,
Уака интцəон хара хəизгəыкра ачəхəара,
Уаха иахгомызт хара ажəакəа рыгəра,
Хəцəшəон рзыцшра...

Иаадыруан заа, уи шахцəыцгəахəоз убра,
Аха иахзымгəагьт зынза ажəакгьы ахəара,
Ацша ианарцəа, цшьаала иакəытцыз абылра, –
Цəашькəоуп хара!..

Уи дыхшәашәаза дыспылоижътеи акыр тәуеит,
Саргы сазтаазом илыхъыз, лгәы нзырхаз...
Ус хңеипыртцны акгы еибымхәакәа хцауеит,
Аха хартынчум уи ахъаа хгәы иҗахаз...

Гәнаха сымамшәа, акгы схарамшәа збауеит,
Исыхъыз сеидру, исыздыруам сара спеипш...
Уи ханааикәшәо, лылапш сҕәыган илгауеит,
Ан леишәацәгъа, лхәыч иаб дшилмырбауеипш!..

ИЦЫМТӘАР ХГӘАХЫ...

Мачк ауп ирыгу, мачк иаашәычха,
Аранза шәанааи, акрыбжьома?!
Амцхәара иакәытцзар, аиаша дшәырха,
Ахәыцтәкәа еикәзыршәо дрызжьома?!

Кыраамта ианыкәха амҕа иашәеит,
Аиаша тынхадахеит даара...
Акызатцәык хакәым, хуалкәа зегъ хшәеит,
Аха ихацгылахт инымтәазо зтцаарак:

Хашьтахъҕа иааиуа рымҕа зхъантои,
Реидара уаха изласымхеи?!
Хазҕыз анырмышәа, хабаци, хазцои,
Хапсқәатәкәа змыртәуазеи, иахзымхеи?!

Астәкәа жәбахьоума, зегъ еибажьоит,
Ацхақәа хырххьеит рыбжьара...
Аиаша иахаанхаз бзамыкәтцас дыршьоит,
Амдыр изыруеит ачара!..

Амци аиашеи рхәаакәа еилагеит,
Дыршьагъ узрытом, еилазәеит...

Икәышцәан ицәажәаз баша игәраагеит,
Җагәқәа хҗачыхуеит, – имазеит!

Урт зегы рыгбақәа амшынаҗ изсоит,
Иҗәгәоуп, изургозеи рцырсалқәа!..
Харт, еита хҗыцза, азсашыа хҗоит,
Шьюк реишараз ихалырхуеит асалқәа!..

Иабаци аҗәышқәа, иаапсама ршыамхы,
Ртыпаҗ гыангыашқәак ахылоит!..
Пытрак иазычхар, ицымтәар хҗәахы,
Ацсаатәеипш ахшәгы пхыарылоит!..

Излалгәагыз сеидру, са сышка даапшит,
Лыблақәа исархәеит: – Умцароуп!
Иаразнак гәеанызаарак асеипш станасит: –
Уи ләыццәа машәыршәагь срымбароуп!..

Атыхгы еимыгтомызт уи ауаа зынза,
Ипхашыацхатцә ашарагь зәнамлеит!..
Ашыжь шәахәахаа игәагьны ианхәхьза,
Хзамәа агәызрашыҗеипш ианхалеит!..

Ашықәсқәа хә иахзыпшуама, ицалашт,
Хазтымтцауа, хәптылашыцаак хҗалашт...
Икан, изыхызазгы рацәоуп, рхәалашт,
Уи хашытагь, рзанымхуа ианхалашт...

Игылап атҗеицәагь, хазҗыз еиқәзырхо,
Ицәыртып нас, хәхыызгы тызго!..
Хамәашыахуа иаадыруеит урт ауаа закәхо,
Хбызшәа цшза, азыхәашь иацәызго...

Макъанагъ сеиларгоит азгабцәа анцәыртца,
Сеидру, урт афстаацәа санырбо изызхәыцуа,
Ипхашьоушәа катцо...

Ус снарыдтцует саргъы сеипххәыцуа,
Сееипштәны амра апхарра иакәытца,
Пшьаала итәшәо...

Аамта ихабжьалаз омак импырзазаап,
Хааигәара икан, иахпыртцны имцазазаап,
Амтцәыжәфақәа збоит!..

Зынзакгъы схәычымзаргъ, зынзакгъы
сажәзамзаап,
Азгабцәа баша амцапшь рыкзамзаап,
Санырбо иеырбоит!..

Сылпыртцыр стахуижьтеи, ианбатәиу? Иауаеи,
Акы сәанахәоит...
Ус хыхь-хыхьла хнеицәажәалап,иамеи,
Гәаныла исхәоит...

Аха лыблақәа убас исыхәацшуеит скылкаан,
Гәнаҳак кастар?..
Акы лхәрцгъы лтаххеит, аха лыбжьы
анлызтымкаа,
Лҕыналхеит дцарц...

Шьта лпыртцшьас исымои, самыхәеит, самыхәа,
Сгәы лыцны ицахъеит...
Аанкылашьагъ сзатом, иахаз ачапырхәа,
Иабакоу, иптәахъеит!..

Аамта ааины ацсаатәеипш икәтәеит,
Абар, уацхья...
Хәахәы зузымхәеи, нас, иукәшәеи,
Ма иуфыз уацхья...

Аха иажәа ахытәкья икаанза,
Ицеит иныкәпраа,
Аамта алакта цкья дтацшаанза,
Иагәампхоу икәра?..

Нас узацхнџлои, уабацо,
Ушьамхы кәадазар?!
Аамта ззеилымкаакәа ицхазтцо,
Ицеит, иуршәазар...

Хара иаххарои, уи зыцәурзыз,
Шьта иаабашам...
Макьяна ицәырымтцааит, ипхызыз,
Зыгәра аагаша...

Хәгә иалоу, хгәы ишалоу хәпылароуп апсра,
Аха апсуаа ихәмоуп ашьантәеиш анттра...
Иахмырзроуп хә хгәыгра, мышкызны хәхьзоит,
Хгәы итаршәу ахәыпшзәф, хшеицу хназоит!..

Хәаит аамтала хара ара,
Хара хцаргьы, хажәа нхароуп...
Зынза иааигәамхар хәеҳәара,
Хазтаху зегь ргәы хрыпхароуп!..

Ажәа мчамазар ара,
Уи хабжьара ицхахароуп...

Иара зыпсахша, ацымхәра
Аныкам, амреипш ипхалароуп...

Ара ҳазиааиша рацәазоуп,
Уалны ирцымларц уатә игыло...
Ипшаауп, акызатцәык иахьзоуп,
Ишиашоу инагоуп амѡа ҳазқәыло...

Уи аиаша сара сшашьтаз шыта саапсоит,
Сахьзоит шысхәо, инасымпытцдәрааны
иcыцәцоит...
Зны ипхашьоушәа, зны ишәоушәа, зны
иҳәацоит,
Уазааигәахар, зынза әеуреипш әеарххацоит...

Изауеи нас, уи аиаша тәымуѡра,
Иатаху амбоу, ма иацәтәыму зегь ара?!
Ацҳақәа зегь нақ ихыхны азы иагахьоу,
Ҳара ҳқынза изымааиуа идыршәахьоу?!

Уажә иабакоу, уажә изызымбои, стцаазом,
Ари адунеи ду излакәшари, итбаазоуп...
Ма сахьзароуп, ма исыхьзароуп мышкы зны,
Сацбал иацны имааиуазар әезаны!..

Ах, иарбану иґыхаз сгәатца рхьухьуа,
Исцәыбналаз сацшаама еиґа?!
Атыц ианхалаз ала рыцҳаипш сууа,
Гәырѡала иштәыз са слакта,

Ақама әеипш шәахәахаак цырцыруа,
Сыхшѡ атра итыцо, исґапцоит!..

Ахаангы сшахамыштѹа, ишсыцу сырдыруа,
Сыргѣырѣаны, нас сѣанархоит!..

Акрыздыруаз шѹоук рѣыхѣан уи ддыртѣеит,
Акыраамѣа уи дрыѣшыхѣуан, нас ддыртѣеит...
Ихы шѣтихыр, жѣак ихѣатѣѣьаргы рмузеит,
Данрымпыѣѣпраагѣ, хара дѣаанза инаихѣзеит...

Иѣсы анига, нас ианитѣаѣа хѣыѣык,
Уи дышѣѣнаѣааит, ахы данархѣарѣ дѣѣа мѣык...
Уажѣ дазымкуа, дагѣрызѣамкуа дѣкалеит итра,
Ара иаѣшѣымоу сара соуп хѣа дѣѣуп аѣытра!..

Уажѣшѣѣа уишѣѣаз, зегѣ зхароу, зегѣ кѣзѣаз,
Хѣа хѣѣсыѣерагѣ, хара хѣѣгѣѣарагѣ зѣаз,
Иатѣахамбоз, инагаѣамыз зегѣ раѣкыс,
Хѣахаиршѣеуеит иахѣа ианитаху инаѣѣкыс!..

Уи хѣаас азѣ длымам, аѣыза бѣиа, ма аѣахы,
Арахѣ илдыруазѣгы иубаргѣыз лымѣ зыѣѣхо...
Иахѣынзашѣѣылхуа, дахѣынзѣаѣаху уи лхы,
Знык дзыназар, нас узхѣыѣ лара дѣакѣхо!..

Лхы ахѣкыду здыруа азѣ дыѣоуп хѣа сыѣам,
Уи деиѣѣыгызмалха мазала дѣѣуп!..
Лара илхѣаз сазхѣыѣуа снеиуеит аѣныѣа,
Еилыскаау, исеилымкаау, уи Анѣѣа итѣѣуп!..

Зны-зынла сгѣырѣѣоит уи истахыз лхѣазшѣа,
Аха ѣыѣтрак ашѣѣахѣ, изѣоит, зегѣ мѣѣуп...

Сыгә рыцха сажьазаап, уи сылгәацхазшә,
Иахьакәым, иацакәым, иасымшагь иаҗуп...

Лхы ахькыду здыруа дызбаргьы дсымбаргьы,
Еилкаауп, урт аиаша са скынтцәкьа ирзоит...
Шьта сықәраҗ иснаалом амыцхә сөырбаргьы,
Акызатцәык исылшо, есымша схы зжьоит!..

Ҳакәытцып, ҳакәытцып, ба ибхәаз, са исхәаз,
Шьта дыршыагьы ҳзатом ҳоыцьагь хгәы иҗаз...
Акызатцәык исыбтартә ибымоу җыпныхәс,
Сзымныкәеит усқан сара ишсыхәтаз...

Уи аамта абакоу зынзак иахзынкылом,
Уажәшьта ихацәцагәышьеит, игәхьааго
ҳамтәап...
Издыруеит, ба ибеигьу уажәшьта азә дыспылом,
Убриак сара сажәраҗгьы ихааза сарцхалап!..

Ҳамфа нымтцәзацт, макьана ихароуп,
Ҳкәыкәыцыкәуа ҳазҗу зегьы нхароуп...
Шьоук аакәымтцзакәа ацара дырхауеит,
Аха ахьыз, урт рымцан иқәлом, ирхауеит!..

Нас атцыхәтәан, ианеилдыршәшәалак инхо,
Шьоук ирыхәо, шьоук рзыхәан ицхәхо...
Амал баша, уи акәараццәгь иагоит,
Ҳа ҳазҗыз, шьоук баагәаран ирзынхоит!..

Амшгьы шыжьаахыс алахь еикәызтцеи,
Схәыцуеит уажәы-уажә сахьтәоу...

Сцарц сахьыказ, исыхьи, нас, сзымцеи,
Уаха сзахьымзеит сгәы иҫоу...

Сазыҫөрүеит бжык са сахь амҫа икәу,
Уигь уаха са скынза имаазеит...
Издыруада илцәыззар уи лыччапшь
лқьышә икәу,
Ҳанеипыла иахьа дмыччазеит...

Сызхьымзац сзахьзома, сахьзома, сахьзома,
Зынза ихаразома сыхқәкы?..
Цсаатәтцас инықәпраан уи сыцәцазома,
Ма испьртцзар ус хамтакы?..

Са сыда изхәартои, иахьцоу акрадыруоу,
Атәақьейпш ишьтнацаап азы...
Уи нырцә инхазар, исылшару, сзыруоу,
Усцәымзын сыхқәкы – са скәылзы!..

«Уажә ихалшои, ҳара акымзарак акагьы,
Иаашәычхароуп, нақ азыхәашьқәа тыкәкәап...»
Угәы иаанагап, акы иапсам урт рхазгьы,
Ирылысхи, нақ сых ахьынахо сцап!..

Аха унатцаатцаар, ара ассирқәа уахауеит,
Уара иуархәо акәзам икоу мшәан, зынза!
Урт апшыжәлейпш, ахәитцәхәа ацара рқьауеит,
Дара ртәқәа ирызхаша, цыра-цыра ицхьаза!..

Уи дыхьшәашәаза днасцьртцит,
Слымбазацшәа зынза уахада...

Уи зегь башоуп, баша илхэыцит,
Зынза азэ дылбазом лхада...

Ус дабанзацо, сыздыруам,
Дахамшэало лхы мацара!..
Лара лышка азэггы дзыруам,
Зынза илырхракт лыфазара!..

Сарггы дысхасырштп, даныспыртцлак,
Аха баша ла лхы лражэуеит!..
Аамта азырфаш еипш ианхытцлак,
Уи лыпшзарагь нахеланаршэуеит!..

Урт хэычы-хэычла инасыхо,
Уаф илапш сытцамшэартэ снаскьаргеит...
Слымха итафэуеит дара шыгехэо.
«Ихьз изышытымхтэфьяуа халгеит!..»

Са сызтахыз уакагь сгэартан,
Ирымукэа сымцахэ дмырцэеит...
Саҕацэаггы ирбан сышшэартаз,
Амат икфарцалаз еипш, еизытцэеит!..

Анцэа уибоит узтахым душатар,
Илапш ухызаауеит, иуцрытцуам..
Абзеира уны азы иузатар,
Идыркъаларггы, зынза ирзырзуам!..

Арбагькэа ианааиларпсо, зынраказ шыжык,
Шэартарак цэыртцуеит, сызгаша...
Сгэы инықэыфэуеит цшыаала срыцхашьо бжык:
– Уи итэы егыкам, шыта башоуп!..

Иаансыжбыр акәхоит сцѣбаа зегъ зду,
Ихышәашәаза тышак хабжѣалоит...
Қытоу қалақы назазаз сызтәу,
Цқба аилкаара цәгьоуп урт рыбжѣала...

Саагылазар Ақәа иқәын сыңсы,
Сшьап аарла уажәоуп иансыргылаз...
Ғыстыр сҥахуп, сшәымган абааңсы,
Сгәыграқәа аброуп иахьцхъарылаз!..

Аха башоуп, арақа сыбжы раҳауам,
Ажәжәахәа иағуп урт сырәеира!..
Иңынцъахь даагароуп, еимаркуеит, ируам,
Иңьасшьоит абриақара ргәәтеира!..

Убасқан ағьефхәа даарылтәуеит азәы: –
Уаха уи жәоуп хәа ишәымхәароуп!..
Даагылазар дахаршәын итцарзоу атцәы,
Ма уажәшьта тынчрак ибароуп!..

Уи акәхеит, мчык саман ицеит икаууа,
Абар, зынза сықәнақьеит сшьара...
Иғшәаз абғьеипш, сыңсы тдыс-тдысуа,
Ибжьоуп, амци атцабырги рыбжәара!..

Шьта зегъ рцәеилапсеит дара,
Аиашеи амци еилафьинтит...
Иқам ықоушәа ахәара,
Урт рацхъақа рымфә азхымтит...

Шьта аамта изацхнфлом ара,
Урт ааныжзаны ирацысит...
Убри ишамоугы ағәхәара,
Дара ахьнеиша изахымсит...

Шьта ирцэызит рыгэра згоз,
Адгьыл цшыаала ирытцааҕэрылоит...
Урт ирыхуаз зеггы збоз,
Рцэа ианырызшэа иаатгылоит...

Цқба ирзымшазаап рхэы,
Шьта шэ-уадафрак нарыцгылеит...
Амц еибырхэацэан мыцхэы,
Уи азытҕэеицш илагылеит!..

Уи лқышэ хэыцқэа тырчааны,
Лгэаара лзымтэахуа даасцылеит...
Ас ҕалтцомызт уажэааны,
Саргыы изуа сақэымшэо саатгылеит...

Мшэан, уи дссирха даазаны,
Дсызто лангыы исаналыжбуам!..
Уи лқышэ хэыцқэа тыгэзааны,
Суадахь днамгакэа дсызныжбуам!..

Урт сцэаныррақэа еиҕаҕыхеит, ирузом,
Исахэытхэытүеит, цқба сырзымзөркэа
срышьтзом!..
Сара мчыла исхасрыштхэазегь сзааргеит,
Санырыхэа, сышэзызыфруеит, схэан,
саатэеит!..

Аха игэастеит, урт са сзызыфррагь ртахзам,
Дара иртахугь, шьта са сзы зынза имазам!..
Сыесзынкылом, амитэ сақэшэеит схатаггы,
Ахьта иареицбуа, амцахь дшфуа еицш, еихаггы!..

Ианбатәиу, ианбатәиу, шыта акыр тәуеит,
Иныбжъаршәшә, уи апхәызба лахь сыпшуеит!..
Ларгы сылапш дабылузаап, дырхауеит,
Лгәы бжъажьоушә, арахь илзоушә, сахауеит!..

Ианбатәиу, ианбатәиу, крызхытәуа мцак,
Исыкәша-сыкәшо, исыцралазеит иахьак!..
Апша иазмырцәа, азы иазмырцәа, са сәы иааит,
Сабылгәышьяаит, сабылгәышьяаит,
уажәшьта исиааит!..

Уи иихәоз баша агәра ргон,
Урт ирзымдырт игәы итаз...
Аамтагь цшьяала икәха ицон,
Уаха ирцымлеит дара ирыхәтаз...

...Аамта атцыхәеипш иласза,
Ицон иазхьампшзакәа рпеипш..
Инхеит уи иажәакәа тәыпсза,
Мцак зыцрамлазо амҗеипш!..

ССИРЗАК ДАМОУП АРИ АХЫҚӘАҢ!..

Ссирзак дниеуеит, илыхьзода,
Дңьаршьан, зегь ршьапкәа ирыхгылоуп!..
Зажәа, зылапш уа иназода,
Аамта ыршанхан иаанкылоуп...

Азәгы имам цсып еиҫгахак,
Атәгәырқәа реипш, рылапш дыршәит!
Рааигәа дмааиит уахык, ҫаха,
Иналыдтәалан кахуак рзымжәит!..

Ари цсшьароума,изықәшәазеи,
Зегь лѡычеит уи гәырѡала!..
Амузыкатцәкьагь лгәы ахзыршәазеи,
Уаѡ ма дхихуан кәашарала!..

Лара ицъалшьѡ амшын затцәыкоуп,
Ма дацхныѡлоит ацша хага!..
Даахьацшзаргы, уи нас, зныкоуп,
Аха икалцѡи шака цырхага!..

Ссирзак дамоуп ари ахықәә,
Аха лааигәа азәгы дналышьтуам!..
Ахацәа хьатцѡеит рыхкәа рыкәә,
Ацәкәырцкәа ирызныжыны лара лышьта!..

СГӘЫРѡА

Уца нак, успыртцны,иахьак са сгәырѡа,
Сумбазшәа, ак хәыцны, нак улақәа хѡа!..
Цкәа сеигәыргъап амра, иаапшит ихааза,
Снарыцныкәап сѡызцәа,игәхьаазгоз уаанза...

Уца нак, узсышьтеи, ицшаа даеа мѡак,
Зынзатцәкьа иумузоргь, схы соужь иахьак!..
Агәыргъашьагь схоурыштит, сыччацшыгы
узеит,
Сгәысеанзамкәа сымѡакәа ркышьатцәкьа
утцеит!..

Са исыман ацстазаара, аха исумырбеит,
Атцыхәа снахьырцшны иаразнак иугеит...
Уца нак, шыта сыла уахьамбо цъара,
Хаидажәлар, иуцәыцәгьахоит сааныжыны
ацсра!..

Уажәшьта ишпааимымк̆ари аңта,
Амра аеатәахзона цымхеит!..
Схьаакәагь сцыртып иахьак сгәамта,
Сырфеит, сырфатк̆еит, сагырзымхеит!..

Ипшзоуп аңстазаара шьоук рзыхәан,
Атәеипш, иуаркалеиуа ирәаңхоит!..
Урт дырпыртт Анцәа дрыкәныхәан,
Сара уи аңәара сызирхоит...

Икалап уи аңта еимымк̆азаргы,
Шәахәак маазаргы сара скны...
Знык сыхьыпшыз салазаргы,
Убри сыхаргы шыта разкны...

Акгы саргәырғом уажә саазкәылаз,
Испыртцит амрагь сгәы итаңхоз...
Ипцәеит уи аңхагь саазыкәгылаз,
Исәаччеит сгәыгракәа антахоз...

Абас мацара ицома саамта,
Ианузеи, сзаңхьом слахьынтца?!
Сгәысеанзамкәа саңьал маанда,
Истахыз зегь ак камта...

Ех, ус сгәы иахьамуа сцәажәоит,
Зегь идьруеит, зегь зызбо!..
Ихьантоуп сызнылаз амәа, сашәоит,
Адунеи азлагареипш ианлаго!..

Дабакоу иаң издыруз, исфызаз, сызцыз,
Ихаштит ҳа ҳфызара,ихаштит ҳазфыз...

Ихамазар еицахфон ҳоыцагъ ғатдақ,
Ихағыз ҳанмырпшит, ҳамхьатцит зынзак...

Ахә шәауа уадақ ҳацсы ғнакәыкын,
Иаашаанза ҳцәашьы кәаҟза иакын...
Иаадыруан иахусыз, иаадыруан ҳзышьтаз,
Ахаан иагҳмыжыцыт цъара иахьхахәтаз...

Иагъацъара ҳкыднакьаргьы аамта ихьантоу,
Ҳәнеицыз иаадыруан ағба ҳаштоу...
Ицъахшьон, иагъхьаагон усқан цәгъаза,
Ашәкәкәа ирнуи ацстазаареи еикәшәомзт
зынза!..

Уажә урт зегъ аацьоушьартә ҳабжьара иаахәыхт,
Тыц дук наиртан, сөыза дыбжьырхт!..
Иац избац дабакоу, зынзак дкәаратцеит,
Амал ауп ириааиуа зегъы ҳәа ицхьазеит...

Сазхәыцуеит, ианбантцәеи ҳөызара абас,
Ма иказамзу, ҳажьозу зынзас?..
Ушьапкәатцәкьа иргәалашәо, адәхәыпш
зыгәра уго,
Излаухугои, азыхәашь хәычы-хәыч ианаго!..

Уи хьаас имоуп ҳа ҳбызшәала иахьымцәажәо,
Уатцә игыло ҳәа ҳзыкәгәыгъуа ҳара ҳғар...
Уаргьы еилукаауеит, иуцәтәымым
уи дзыргәжәажәо,
Аха ишцакоу, иара ифнытцәкьа уназар?!

Уака ацсшәа ашә ныдтданы идәылтцны
ицеижьтеи
Ианбатәиу, уашьталеит ҳәа шыта иубазом...

Аон иазгэакьоу ус шэахэахаак иамрыцхеижьтеи,
Цшаашьагь амам,зынза аеатцэахт, ихынхэзом!..

Ус анакэха, мчыла изхьааигои иара ионы икам,
Баша аерацшраз абарбарра хагахьеит...
Иеалахалан дёырбагёшьоит иара адэныка,
Аха ионы – ацшэа агьёфхэа ашэ акхьеит...

Ипцшзан ацэажэашьа этаз игэра умган!
Уи уара, ипцшзаны уижьауеит!
Уи уара, газатцас уишьауеит,
Уи дыбзиамызт, ахаангы дхэымган...

Иихэо дакэымшэоз атахызар зынза,
Ауаф изы абзиа еснагь згэы ицоу,
Уи идыруеит иуатцоу, иухэцоу,
Уара акыр улшозар, убри изыхэан уахьза...

Шьта узжьаша, узкатэаша уржьахьеит,
Шьта узтахугы уа узы ажэа рхэахьеит...
Нас, уизымтиуа, уизаамхэауа азэгы,
Шьта укэышха, икалозар ухатагы!

Зегы сырхаштны стёоуп абра,
Ацстазаара цэқёырцоит сахьыкам...
Изгоит са сөызцэаггы рыгэра,
Ицэгёу сызрыдылом исзыкам...

Абра еикэуп са схэыштаара,
Мышкызны скэиц цъара иакырцаз..
Азэы сигэалашэар сара,
Убригь сызхоит зынза смыцсырцаз!..

Ицэгъаз зегъ ххаагахъеит хара,
Хазымхэает амкӕылгъы, хаиааит...
Аха шӕртӕк цшуп нахъхъи, хара,
Уажӕы-уашътан, хӕгӕгӕамхар иааип...

Ӕ-мчык рымтӕыжӕӕа дукӕа ркӕеит,
Аха макъана хашӕхымс изхытцуам...
Аду – аурт еипш ихӕхкӕеит,
Амач – ахы хымзгъшӕ, иахдыртцуам...

Насыц дук дашътамызт иара,
Ибжыы мыргакӕа цшъаала дааиуан...
Шьюкы идрааигӕарц иехӕара,
Ацсык аарыгхеит, урт ииааиуан...

Азӕгъы димбацызт дыхжӕаны,
Ицӕа иалсаанза рхы иахӕашт...
...Убаскан ичхара цжӕаны,
Азгъеипш ирытцалан, иагъахӕает!..

УАХЫК ХАФНЫ АЗЫХӔАШЬ...

Уахык хӕфны азыхӕашь фналт ицӕкӕырцо,
Шьта мчыкам, иудыруаз, ахӕоушӕа иунцо...
Схы ахыызгара смоуа ианыскӕон атзамц,
Иабакоу аиаша, иаиааима зынза амц?!
Ирылшози ашӕкӕа, икӕакъаза иаатит,
Ашӕымтӕк, сӕны хӕынтӕала иартӕит...
Са соуп хӕа имақаруан, ухыртӕаны узго,
Сашта зегъ икӕлеит азыхӕашь газго...
Снапала еитасхаз ашӕырқӕа хыжӕжӕон,
Хла рыцхӕкӕа акъыжыхӕа итӕыуон, ишӕон...

Ахы аалмышэхэо изсон ҳақаблагы,
Абығкәа реипш изааҕәрылон уа ҳакәтқәагы...
Иа Анцәа ду уаххылапш, хрыцқан хқаумтқан,
Уажәы-уажә дматанеиуан уа ахәычкәа ран...
Цақа иказ зегь еижәылан хыхь ианцауа,
Ирхәо саҳахьан ауп, уажә сақәшәеит ара!..
Уа хәашьас иастои са сыла иабаз,
Азы, амат еипш, ашшыхәа ицәажәон иахьоназ...
Зегь шытыхны иагон, оуматцәкьан изфыз,
Ҳафны матәа рыцқа, ҳапхзаша зегь здыз...
...Уи атдых хкәыбаса иаххысны ианца,
Зынзатцәкьа ичышәымзаап, ххәеит, хлахьынтца!..
Ҳаштаф азыхәашь ацсы ахьашьоз иианы,
Ацсуа лабашьеипш иарсын ҳафны!..

Ҳазшаз иоуп издыруа, уи иоуп изызбо,
Мышкызны ҳахьнеиуа, иаразәк иоуп избо...
Ҳацқа маакырадоу, ма иғәғәақацоу,
Ахра ҳафалоу, ахлантц ахь хцоу...

Дзырфашьоу афыстаак дкаларгы калоит,
Аха убригь днаикәныхәан, днаипыртцны
дцалоит...

Ҳазшаз зегь бзиа ҳаибоит ҳаикраны,
Уи илапш зыдхалаз, дирехәом ифәкны!..

Насып дук ыкоуп, арахь уа иубазом,
Итынчуп, ахаан уи абжы уаҳазом...
Зыжәлар рзыхәан ара абзиа зылшаз,
Ижәдыруаз, цьанат-цқа изхитцоит ҳазшаз!..

Нахьхы цьара бхала бтынчза быкфәршәуп,
Ацхыбжьон биоит...

Ахаангы бысхамыштзатт, сгэатцаҕы бтаршәуп,
Маза бысгәырѡит...

Мышкызны саныкам сашәакәа ирыпхьо,
Ибоит сышбылуаз...
Азҕабцәа ссирқәа сцәахәакәа ззыскхьо,
Ацәашьеипш ианзытуаз...

Урт зегь ирылыпхоз быччапшь лаша-лашо,
Шәкы ирылкаан избон...
Адунеиаҕ зегь схаштыргы, иарак ауп
истгәалашәо,
Ахы станарцон!..

Ах, уи азҕаб, дсылгеит, дсылгеит,
Егырт азҕабцәа ираңылгеит!..
Сышлыцкәашоз, сыхшыѡ сцәылгеит,
Сышлыцкәашоз, сгәы сыцәтылгеит,
Сызныз амѡагы санылгеит,
Иахьылтахыз сымѡахылгеит,
Иҕастоз нас, схы сзахымгеит,
Ла илтахыз акы сзахымпеит!..

Җашпамкәашои, җамкәашакәа,
Җкәашауеит!..
Ишпаҳмыршои, иаҳмыршакәа,
Иҳаршауеит!..

Җашпамҕырбои, җамҕырбакәа,
Җеырбауеит!..
Аҳәса хәыцқәа ргәы иамыргакәа,
Җаахынхәуеит!..

Аамта цъасшьазом сара,
Ицъашьатәуп – ауфы дзақрартәыз!..
Пшьаала идырцәоит ихәыштәара,
Иаргы изгәәтом дшыцхастартәыз...

Цытрак ашьтахь – хааизынхар,
Цқъа лактала хаибадырып...
Иахамкъашьыц азә дынхар,
Дцааит дышзахәо, иеы қкәадырып...

Зегъы ицъахшьауеит ҳара,
Аха анкылашьа ҳзасхәыцзом...
Цытк иаарылыҳәҳәаз ара,
Даххәәеаанза ҳааицрытцзом!..

Сгәырғақәа зегъ цеит испыртцны,
Схы сазнрыжыт – шыта шәеицыз!
Сеитадәықәлеит – цытк сааицххәыцны,
Сеитаналагеит – сызғыз!..

Исымоу мғакоуп, сануп интәаанза,
Ацәхьатрагь сашьтазам уажәшьта...
Снеиуеит ус, уи сракәа птәаанза,
Уи амғағ сеипхызуеит суахта!..

АСАСААИРТӘҢ

Зғабк сышә даины днылагылеит: –
Атак сышәтоу, зтәарак сымоуп?!
Саргь аңсуа ишихәтаз сылпылеит: –
Бааи аонықа, са саңшәымоуп!..

Атыпқәа ирышьтоу, хыхька ихалоу,
Хрыламцәажәеит, зынза хамгәамтцит!..
Аполитикцәа рыхқәа цеуа изыдхало,
Харт зынза еибашьрада халтцит!..

Шьта еилыскааит, шьта абас ауп ишцатәу,
Мфак алхны ушнеиуа икәаратцойт...
Иувагылатцәкьоугь дызустоу, дахьатәу,
Иуимырдырыц, зегь ирфашьойт, зегь изойт...

Уа уызгәакуа, мышкызны иутаху калоит,
Аха узлак ала иубарыма инагзаны?!
Ақәа иахнаркьаргьы, иауркатцозеи, ихкәалоит,
Жәфәан иаанашьтуеит ацәыкәбарқәа цхьазаны...

Ари адунеи ду ашәкәа кьақьаза иаанартуеит,
Шьоук златьтцуа, шьоук алаталоит ипжәаны...
Хлахьынтатцәкьагь, шьоук амацеипш
иаадырхәеит,
Ианытцәкьоу сеидру, аха хнарғалоит хжәаны!..

Уажәшьта егьсыгым анцәа иубома,
Лыгызмалрақәа зегь стцойт!
Зынза ишылтахым дсызгома,
Аха иамузар – дыззоит!

Ацқа ихыстахьазгьы хылхит,
Азы иалтеит мазала!
Ах, сылмышәеит, сыңсы тылхит: –
Ухаз еигьу еак збала!

Збашъа сымам даеакала,
Зегъ са исықалыжыыр лтахеит!
Уи азтаара атак сынтәала,
Илмызбарц, днахан илтәаххьеит!!!

Ах, сызѳу зегъ баша хәыцроуп,
Ибзиоу ак ааиуам схәфы...
Ма дыззароуп, ма дызгычроуп,
Ма сназароуп лгәәфы!

Сгәы сызхәыцзом са саазқәылаз,
Иара цәажәоит ахәатәала...
Сгәыгра хәычы схәақәа иргәылаз,
Зынзак иамоуп икәацала...

Ах, сумыхәеит ахәатәхамта,
Сургәәкт утзамцқәа срыдрыгәгәала...
Макъана сабылуанатц умца,
Ахаангы унсыжъзом уара ухала...

Адәахъала акгы убартам,
Уажәшьта хдъаршьом хазбауа!..
Мцак хәацрасуазаргъ, хшәартам,
Уи мчык амам хазбылуа!..

Аха аипыртцроуп иахцәыщәгъо,
Цшәаала ианеимаххуа хнапқәа,
Иахцәамбылкәа амца ихәытқьо,
Рытра ихазтацалом хәгәқәа!..

Ҳаитеипыртцып, уи шыта Ҳашыцылеит Ҳара,
ҲагәтыҲақәа еиҲах мчыла иаҲтәахып.
ИабабтаҲу, сара сыхъзгы арыхҲара,
Сацсамзар акәҲап, бара ихыбсауа бнацәхыц!..

Амала ибдыруаз, бҲарштшыа сымазам сара,
Бзиа бызбалоит, зегы ирцәытцәах мазала!..
Ахықәахь инеиуама,мшәан, иантытцуа аз атра?!
Ус бкәац-кәацуа бнасыдтны бцала!..

Ицъабшыаргы, ба бангәаауа бзиа избоит,
Сашыцылацәеит, ирлас-ырлас бгәы ацжәара...
Бара убасҲангы, сара сцасазы бәырбоит,
«Уи слыцсаҲуам!» – арахь сафыхуп ахжәара!..

Уа, ауаарацәа ба бнарылскаарц саннаскьо,
Быхъшыыцба лацш наҲ искәыбгоит быццакны!
Ах, смышьтеикит, ах, издыруеит зегь зыхкьо,
УаҲа исзымгәагьт, уаҲа исзымхәеит ба бҲаҲны...

Беитасыргәаауеит, уажә са сыла ишабо,
Беитасцыртцит, амца бҲықәыҲәҲә бааикәашәан...
Ах, сыгә рыцҲа, уа уоуп исымоу зыгәра зго,
ҲалтаҲызар, уи дхынхәуеит, зынза умшәан!..

Ускәатц, исоумхәан, аамта атәы,
Агәра афьрхит,иахзынкылом...
Шьюкы ирыздыруам рхатәы,
Амал иарлашәит, иаангылом...

Абас инымтцәандаз Ҳтоурых,
Афәр ахышьтыхҲа иахъзандаз...

Ҳақсадгъыл рыцха наӳ иғәых,
Агәылшьяпқәа иахцәырымфандаз!

Зынзак дшәартазам аға,
Иац ханихырц иахғагылаз...
Анцәа ду, сухәоит, хаикәырха,
Ҳалбаармдааит, ха хтәқәа иаххагылаз...

Азәгы измырцәарц ххәыштаара,
Ҳәарыханы, акәицқәа еихәлахцәеит...
Аха аамта ақәаад цареипш ара,
Иаадыртәин, рцыба итартәеит!..

Икататәу рдыруеит,
Ианыкататәу рдыруеит,
Ишыкататәу рдыруеит,
Иахыкататәу рдыруеит,
Иззыкататәу уанза еикәхар!..

Иацы дшыказ иахъа дыкам,
Ләылыпсахуеит есымша!..
Лусурағ, ма ләныка,
Дышпаццакуеи, ахыпша!..

Слыхъзагәышьяп, уи мышкызны,
Исхәагәышьяп, сгәы итәу!..
Лара лажәақәа срацысны,
Схы лсырдырып, ишсыхәтәу!..

Аха ицьюушьяша, дыхәмаруеит,
Илызгәамтәушәа акагъы!..
Баша сәуеит, баша скәаруеит,
Лкәатеи цыстәоит еихагъы!..

Ихааза исныруеит ла лыцхарра,
Аха сеидру уи аеҳәара?!
Амш аныцәгьо, азыгтара,
Ушзақәымгәыгүеипш, краамта ара!..

Нас, абастәкьа ҳаипыртцрыма,
Уаҳа иаҳзеиламкәа акагьы...
Ҳагәкәа иртатәкьам ҳхәыцрыма,
Хьаак ҳамамшәа зынзагьы...

Нас, ҳагәхтыхақәа ҳтәахрыма,
Еитә хзарыма ҳашбылуа...
Хус ҳаиташьтаз хымапсыма,
Иҳамбоушәа аамтагьы шцауа...

Нас, ҳа ҳанасып ҳзыпшрыма,
Амтәыжәәа шамоу, ишпыруа
Ҳзымдырзоушәа, ихаршарыма,
Иарбан махәу изықәтәауа?!

Уи иихәо акәзам иззызфртәу ара,
Иимхәо ауп акрызтцазкуа!..
Ижәдыруаз, дакәытцзом макьана аеҳәара,
Дцәырымтцкәа ағьараҳәа дафазкуа!..

Ианигәапхо аамта убас ирхәашьуеит,
Азытәкьагьы амца ацреитдоит!..
Иитаху ирхаан ихы наишьышьуеит,
Иитахым, хылатәкьа дтеитдоит!..

Уи игәра згаз зегь цшуп итәаны,
Азы шыцәаз ирбазшәа ирахәтуп!..

Иманшәаламхеит тыпх, аха сынтәагы,
Ишамуз жәбоит, шәшахатуп!..

Макьана дымцәыртцыц иаххәо захауа,
Макьана җа пытрак ҳацшыроуп...
Ах, апсабара, зегь зычхауа,
Ҳаграқәа маапшырцаз, ушәтыроуп!..

Илтахзамызт, илтахзамызт, илтахзамызт,
Акы дхьанарцшит мчыла сара сахь!..
Ипшзазамызт, ипшзазамызт, ипшзазамызт,
Слымбазшәа наӀ лҗыналхар убрахь...

Ихаразамызт, ихаразамызт, ихаразамызт,
Шьаҗак аакалтцан са суадаҗы дназеит!..
Ипхазамызт, ипхазамызт, ипхазамызт,
Аха хьыцъагь ҳааицфналан, иахрыпхеит!..

Ииашан аамта цеит иахдыртцны,
Ххы иахзамышрхәеит, нас иахарои?!
Ихианы иҳамамызт зегь хәыцны,
Шьоук антало, шьоук злахалои?!

Хҗызхуа акыкоуп, уи хазгәатар,
Иреигъу моак зегь ҳаицанылар...
Ижәфа аанкылан ахықә зәазтаз,
Аамта бзиақ шьта ҳацдылар...

Амал мыцхә згазгы идырхынхәыроуп,
Ажәлар иртәу дара ирзынхааит...
Ацәгьа зузгы иҗы маахәыроуп,
Аиаша акоуп, убриала инхааит!..

Нак харкэатцып иаиааиуеи, еитцааиуеи,
Халамс еихау партиас икои?!
Ипхашьазаргь, аамта еитааиуеит,
Уи амахэ бзиа еипш, иныкэоит!..

– Ианбыкэу аиаша атэы ианаго,
Ауаа апстазааратцэ́кья анроуа?!
– Азэ дысурбозар уажэ имлаго,
Урзымзфрын, урт зажэа зроууа!..

– Ианбыкэу хажэлар цкья ианыґеио,
Апсуа ила Апсны тэыроуп!..
– Цкья ирхиарц апхьарца азырхэо,
Иара ианитаху иуркыроуп!..

– Ианбыкэу хапсшэа пхамшьо ара,
Зегьы еицырхэо ианыкалаша?
– Убригь иамоуп ара аехэара,
Мышкызны иишт ицкьяны изхэаша!..

– Ианбыкэу хажэлар азэыкны инхо,
Хэыци-дуи еихызо ианаабо?!
– Икалап ирацэамзар ус изгэапхо,
Цкья урылапши урт анаатэо!..

– Шьта арака ағэра рыххатэуп,
Ианамуы, апшэма иажэа ихэароуп!..
Ари адгьыл ахаангы апсуа итэуп,
Ари адгьыл ахаангы уи изынхароуп!..

Урт афыцагь еифырго акагь ыкам,
Абаз кылтэак иапсам иаахтэаны!..

Аха аңсышәак раҳәатәуп адәныҕа,
Ушҕа иааушытыртә иҕам иааигәаны!..

Урт аҕыңаҕы гәгәала убас ишыңуеит,
Есымша иркуп ирхианы тәык...
Мачк уаареигъхар, аңсшәахәара иаҕытцуеит,
Ма тәыңақ иашытоуп, ма иҕахәңахәо ртәык...

Урт аҕыңа ажәа цшза рцәыбналеит,
Имааибит, иааибраҳа бгеи уасеи!
Уи адәыцшза иқәырхуеи, ирзалеи,
Абна илиааз расоушәа, изрыссеи?!

Урт аҕыңаҕы аахәлаанза иуазыруеит,
Дара шуаадукәоу рызгәамтәзеит азәгы!..
Рхала ианаанхо, акгы ишаанамго рдыруеит,
Аха иааиңылар, нас дрыхәазом уаҕгы!..

Еҕа ибтәахыргы, былаңш саңшаауеит сара,
Бгәеисыбжә ааиҕуеит аңқәырцеиңш,
аңхара-тхара:
«Ус усцәымзын, ус умгылан хара-хара,
Шыта ҳаизааигәахап, шыта ҳаилатцәатцәкыап
хара!..»

Арахь, иҳаңрымшәо хара иҳашытоуп ҳахтакы,
Аңәыршқәа реиңштцәкәа, ҳкылзыблаауа
шәыблакы!..

Урт ҳарцәызыхьчо, урт ҳахьырымбо ҳазцар,
Ғаерылахзап, ашәа ахьырхәауа аңар!..

Ах, са саҕра иахзызаауада уи хгәы итоу,
Ба санбпыртцуа, ибымбар еиҕуп ислактоу...
Зны ирыңхасшьоит, уи акәара хәың азгъахь иңо,

Зны сатдашьыцуеит, ишыздыруагы
иалахьынто!..

Аиаша здыруаз иртѣахит, ирымхѣазеит,
Хара халацш урт рѣынза имназеит...
Шьоукгы ражѣа иахьынзахѣтаз ирымразеит,
Амцгы пшуазма, амѣа ылнахт, имтѣазеит,
Аиашеи иареи еивагылеит, шыта еихъзеит,
Иааузымдырыртѣ, дара аѣбагы еипшхазеит,
Аиаша рыцѣа, баша алуѣа хазеит,
Еибаѣазаанза, уи абжытѣѣа рмахазеит,
Шыта хѣаигѣа иааиуам, иахѣыбналеит,
ирхазеит!..

Хѣаибамбеижътеи акраатцуан хара,
Хѣзлааии иахъанза ичханы?!
Са сашътамызт ахъз архара,
Бѣѣырцуамызт баргы быцхашъаны...

Уажѣ хѣаипыртѣра даара ицѣгъахашт,
Ихамѣазакѣан еилатѣеит хѣгѣѣа...
Шыта аѣныѣагы амѣаѣа бхаршт,
Бдѣыѣѣлеит хѣа башътуам аѣа!..

Бсымбароуп зынзакгы бзытуа,
Ачамгѣыр еипш, игѣхъаазгоит быбжы!
Арѣагъѣа акѣаѣа иѣытуа,
Ианааиларѣсо, хѣрѣылап шыжы!..

Хѣыгы-хѣыѣла аиаша наскѣоит,
Хѣзтамѣшзакѣа уаѣа алакѣа,

Лапшык, аҕамчеипш иҕахҕоит,
Иахцэызыр хэа ишэоит хҕэыгырта...

Наҕ хықәуп, ацсык инаҕҕьар,
Абаҕчагы убом, хәгеита...
Знык иалшан амцэыжәҕақәа аҕьар,
Ишеиқәхаз хнарбар ахата?..

Уи ыҕан, уи ииаст, ицеит,
Ахааназ ихаштуам избаз...
Уи амацэыс еипшуп, иқшеит,
Еиқәхашыагы иоуам изынҕьаз!..

Санлаҕсуазгы иҕәастеит, дхәацыхәацшыа
дгылан,
Аарлахәа лхы лыртцысит...
Саргь хьаас дыскцәамшәа цшыаала сөынкылан,
Ус сшылзыцшыз акыр цтит!..

Арахь дзызхәыцуа са соуп уаха аашаанза,
Саргы сзызхәыцуа ла лоуп!..
Ус ауп есымша, знык хәаибабаанза,
Хәaneiбаба, нас зегь мцуроуп!!!

Илхәоз саҕаанза цқьа агәра сымгеит,
Лыблақәа есымша сыржьон...
Лалахь сназгоз сыцха табгеит,
Сагәылахеит атцых цхыбжьон...

Ицбаушьаша, акызатцэык хьаасгы илкуам,
Иабалтаху са сызбылуа!..
Арахь зегь лбахуеит, лыбла алыркуам,
Сасакәушәа зыгәра лгауа!..

Дгэыпжэагахан дцэыртцит уи доумаха,
Лара лғапхьа амзатцэҕагы таан!..
Илхэоз смаҳар акэын еиҕыыз уаха,
Лыблақэа рымц еиха ихаан!..

Абаҳчеипш, сгэы дытцалан днеиуеит лара,
Ашэтқэа хкы-хкыла илыкэшэоит!..
Сыблақэа лхымшэо ишлыцугь убра,
Уажэы-уажэ дысцэызыр хэа сшэоит!..

Уи лымса шнымтцэо здыруеит зынза,
Сгэы усгыы, Ацсны атцкысгыы итбаауп!
Аха зны-зынла шэартарак цэыртцуеит маза,
Сеидру, ацсы мыжда тцаауп!

Макыанагы думбацызт ус зыгэра уго,
Азэы лкынтэигы иумоуцызт нызбак...
Ицэыртцуеит цэаныррак ушьтырпраан узго,
Улапш налылашэкэоит пхэызбак!..

Улышьтоуп аахэлаанза ахэынтцэа шыаҕкыаны,
Адуinei зегь ухарштны, уеыкынтцэо...
Ухатцоуп, игэата лымтцэыжэса кыаны,
Ачытбжь умырхакэа духыпраан дышцо!

– Шэа ишэыгугыы здыруеит, ишэыбзоугыы
здыруеит,
Зегь збашьяк шрысто агэра жэга!
Ажэлар ианышэтахха, сёыццышэ
шэкэадыруеит,
Саанымкылакэа сдэықэлап, шэытга!..

– Мшәан, баша имызбазаап, алхракәа зхәыцыз,
Уареи хареи атцааршә хабжъан!..
Цкәа ухаздыруамызт, уажәоуп уанцәыртцыз,
Акызатцәык хазлаухәо – хумжъан!..

Зегь зхаану, зегь збахьоу,
Ажәфәан цшьяала иаххагылоуп...
Аиаша акагмыжкәа изхәахьоу,
Амц, агәагъеипш агәта иагәылоуп...

Шьоук урт харгалон тцәфәнтцәы: –
«Арт уаф дрыхәом, аума ргәыжәлоуп!..»
Аха ицеит амшкәа, иахъа, уатцәы,
Аз иагаз ацхәипш, нырцә ихыжьоуп!..

Хипыртцыр ртахзамызт ауха ба быблакәа,
Мазала цшьяала игәырфон...
«Устцәкәа хашәхашәмрыштын, зны-зынла
шәнықәләкәа!» –
Иналабхәеит атдых цхыбжъон...

Уи акәхеит, шәымтакгы уаха имыртцыкәа,
Бәапхъа сышкацәз ббоит!..
Быблакәа роуп зегь зхароу, бмыгәзыкәа,
Сцар, агәырфә исцәагоит!

Сааит, сара сцашъа Анцәа итәуп изеипшрахаша,
Аха ицшзәзар стәхуп...
Ажәаз шәымзышо, шәара акырза ишәызхаша,
Сгәафәы итцәахуп...

Уи хэшәуп, ихәрыбғыцуп, шәа шәыхәрақәа
ирықәшәтцар,
Иаразнак игьоит...
Шәгәы италаз шәа ишәтәуп, аха ирыцхауп
итышәцар,
Еиқәшәырхар, ишәтынхоит...

Уи дызустоу азәгы издырзом,
Уи дмазоуп...
Уи дахьыкоу азәгы дзырзом,
Харазоуп...

Уи итцыхәа зларсым арбан,
Аха иузкуам!..
Рәанынархо, иара даагәатан,
Дазцоит агәам!..

Уи дырзылгом, далағьазшәа,
Дырзыртцысуам!
Агәам малны далахазшәа,
Ицсы тәуам!..

Ицәаушьаргы ауеит,
Абриақара изыхарои хәа!
Есымша азбахә ххәауеит,
Иабакоу, инзырхои хәа!..

Иаашәычхар, ишәзаауеит,
Уи шыта аныкәашьа атцозаап!..
Шьюuky ирыбжәауеит,
‘Еа шьюuky иныкәырцозаап!..

Ах, хгэы ахшэеит, иахтахым,
Зегь ахьгылоу ихэхэозаап!..
Анап иашыцылаз аиаша,
Хара ихахэом, рхэозаап!..

Хагоу ихигааит ари амш шысхызгаз,
Сөыза дцэажэон игэы тыгыгъа!..
Сгэатца итаршэны исымаз пхэызбак,
Лыгчапшь сцэылтцэахит иахъа!..

Са сзыкэшэаз ауп уаф изхымго,
Сөыза мацк игэы кастцеит!..
Згабк дышхысххъазгы, дысзымго,
Сшынапшаапшуаз, хатца дцеит!..

АХҚӘА

Ашьта дхуп	3
«Алапш бадыргеит иахьак...»	3
«Азыхэашь анлеиуа, ианшэартоу зынза...»	3
«Хаинаалом, казшьала хаипшым...»	4
«Ус хаипыртдызшэа кахтцоит...»	4
«Цьым, уи ауаф дхеит, дхазеит...»	5
«Насыпк ацэаара сырбаны...»	5
Аамта андэықэла...	5
«Схэыцуеит, урт ауаа изырхашти рхы...»	6
«Шакантэ сылпыртцырц стаххахьоузеи...»	7
«Ус аамтала зегь хамфасуеит...»	7
«Зны сылпыртцыр лтахуп...»	8
«Арака ишэартоу акзатэыкоуп...»	8
«Сыблақэа ибархэо зала...»	8
«Нак бысхасрыштуеит сара...»	9
«Сыгэтыха сзымхэеит иахьагы...»	10
«Ибгэагы, ибгэагы, сныжьны банцоз...»	10
«Ишэмахацзаап цьымхеит икоу...»	10
«Иахьа былапш мчыла ибтэахуан...»	11
«Хгэырфакэеи ххьаакэеи хгэыргъеи зегь аман...»	12
«Аамта иадыруеит иара атэы...»	12
«Иказ аиаша, ус аңсы таз...»	13
«Бысцэызыр хэа сшэоит табыргны...»	13
«Сара амшқэа срыхтэыуар стахзам...»	14
«Ибзиоуп, уа уакэзааит Апсны еикэзырхаз...»	14
«Быблақэа исархэааит, уахтахым хэа ура...»	15
«Банызбалак...»	15
«Апардеикэатэеипш иааимылцаан...»	16
«Аеапсахуеит апсабара...»	17
«Сашэақэа, шэашта стахеит, стахацэеит...»	17
«Ажэфан саламшэкэтцас иаанашьтуеит асы...»	18
«Хабакоу, хэхьааихьоу здыруада шыта?...»	19
«Шьта акымзарак хзеилам, ха хаилгахьеит...»	19
«Аамта иамазкуада ара?!...»	20
«Ихьчатэуп рхэоит хбызшэа...»	21
«Ацша тэыгуо адэы ицэхалеит...»	21
«Ачамгэыр унацэкьарақэа анафушьлак...»	22

«Исхамыштзеит, быблақәа шсыхәапшуаз...»	22
«Акыр ҳайқәнархозар ҳара...»	23
«Мшәан, зегь кәышқәоупеи арака...»	23
«Иреигьу аамтақәа ҳапхьака ишьтоу...»	24
«Сгәы дынталан ирхәашаанза...»	24
«Ахала иааизом анасып, пхашьоит...»	25
«Иихәаз сашьтам, уи иґы иакәнагоз ихәеит...»	26
«Абзиа уны иастоит азы, иагалааит...»	26
«Аамта уәхьѳѳѳрны уанкаҳа...»	27
«Сашәақәа спыртүеит, рцәара сахьырпшыны...»	27
«Мап, мап, барей сарей иахзеилам акгы...»	28
«Бца нас, шьта хатца, мшәан, сгәы зегьы бфеит...»	28
«Уаҳа ҳмеицәажәап бааи зынзаггы...»	29
«Агәра бгозар сара исхәо, сыбпырхагам...»	30
«Сыбпыртүеит... Сшыбпыртца...»	30
«Аамта исзакәмыршәеит сшьаґа...»	31
«Урт абзиа рымбазеит...»	31
«Нас иазызуеи, сгәы хьтхьтүеит банабо?!»	32
«Нас иахьаткыс ишпеигьымхари цьым уатдәы...»	32
«Шьта иабакоу сара сышықәсқәа исыңәцаз...»	33
«Баша угәакуеит, баша угәжәажәоит...»	34
«Мшәан, зегь раткыс быччапшь зсґабрыпхеи...»	34
«Схы ахьынахо инықәыршәны сцап...»	35
«Агәаг илыҳәхәоит арахь...»	35
Нас, издыруада ҳахьцо?!	36
«Уажәраанза ҳаицәажәон аиаша ҳтахьызшәа...»	37
«Аамта даара даргазеит...»	37
«Сыхьз набхабрыштып бара...»	38
Апоет	38
«Ахаан сымгылазат зымґа...»	39
Адстазаара – усгәапхоит!	39
«Ус ҳаипыртдызшәа кәхтґеит...»	40
«Сгәы схәычушәа снарбауеит...»	40
«Ғәыбған быстазом сара...»	41
«Ба бхәычыхәмарра сгәапхоит...»	41
«Быблақәа ирхәааит, сыртаху сыртахыму...»	41
«Урт злацәажәоз зегьы иашан...»	42
«Сажәеинраала нхәйтқәраан...»	42
«Акры ансылшоз, схы сзамыхәеит...»	43

«Убас дыччеит илгээрцханы...»	43
«Уи лшыап пынцдақаа тыркыакыа...»	44
«Уажэшьта еибахамхэап акагы...»	44
«Ба бгэырғоит, бынасың бзыпшуп...»	44
«Атдыхэтэантэи саапынраз дцэыртцит лара...»	45
«Анкыа избахыаз, сзышыцылаз ҕа шыоукын...»	45
«Шьта деилыскааит хэа сыштэоу...»	46
«Саҕэытцп, иабастаху, исымхэап...»	47
«Сгэы амца акуп, исзырцэазом, исзырцэазом...»	47
«– Жэеинраала ссируп – лхэеит лара...»	48
Хразкы хцэыбнамлац...	48
«Азҕабцэа, азҕабцэа, есымша шэеыртоит...»	49
«Аамта бзиа ааиуоу, имааиуоу...»	50
«Ах, ибдыруазтгы бара...»	50
«Сцоит снабпыртцны...Уаха акгы...»	51
«Апсшэа даара икҕацалоуп...»	51
«Уи насың лоурц стахуп, цэбыргуп...»	52
«Аамта аҕэра азэгы изымкыц...»	53
«Кагы камлеит, уи мцык ихэазар...»	53
«Игэабтозу бара, уи амш шака илахҕыхыз...»	53
«– Аиаша хээоз зегь ииасхэеит, иабаҕоу...»	54
«– Ижэдыруаз, уи шэикэҕэыг, шэипсахуам...»	55
«Ианбыкэу, сацьял, уансыхызо?...»	55
«Шьтатцэкыа сеидру хыхыцауа...»	56
«Бэытцэахны бтэоуп, ашэшь илатэоу...»	57
«Избац ракэым, сара сфызцэа ҕа шыоукхэит...»	57
«Акагы цэазымшыо, акагы хыаасгы измазам...»	58
«– Абра хаангылап, хэехартынчып, иазхархап...»	58
«Са сакэзам иижыаз, иара ихы ижэеит...»	59
«Урт ирдыруеит... Ейха иахыахыа ха хызышэа...»	59
«Мшэан, аиашаз, иахыа ицэаушыаша ҕакуп...»	60
«Уи шыта дыздыруазшэа збауан...»	60
«Ишэартоу иҕои хэа шэантцаах...»	61
«Абзиабара цейт... Ианцозгы сымбазакэа...»	61
«Иҕоуп мҕак... Аиашахь умҕахызго...»	61
«Атцх иажуеит са сзы анышэ...»	62
«Лэхэ-лахэы дсыхэапшуан уи азҕаб иахыак...»	62
«Иубар иуздырзом уажэшьта...»	63

«Нас абри аамта хажелар рзыхэан имаазеи...»	63
«Ишьтахька дхьацшзар, сзыхьзеи хэа сара...»	63
«Уи дазыцшзамыт макъана иара...»	64
«Бара бтэала зегь мариоушэа иббауеит...»	64
«Ах, ари азгаб дысзеилымкааит са зынза...»	64
«Иаашэычха нас, акрынхама, уи аамта аауеит...»	65
«Исзымхэо шырацэо жэбауеит...»	65
«Уи ахатца акры идыруеит, акыргы ибахьеит...»	66
«Уи ишьапкэа ихэомыт, игэгы аарла еисуан...»	66
«Зегь са исхароуп, зегь са исхароуп, мап сызкзом...»	67
«Ғыц иҒыхеит уажэ сцэаныпракэа еиҒах...»	67
«Урт рымц еилархэан ицшзаза...»	67
«Апцтазаара исзакэмыршэеит уаха сшьаҒа...»	68
«Пытфок аеы иакэтэоуп, аҒэрагы ркуп...»	68
«Урт аладагь икамыт, аҒадагь, мап...»	68
«Схоуп, сара уаха азэгы истом гэыбган...»	69
«Иац барей сарей хапцырцит...»	70
«Нас изури, сгэы самыхэеит...»	70
«Аапын сыхэоит, сара сымчкэа анынтцэо...»	71
«Шэыспыртц, наф сашэакэа, икалозар хайлап...»	71
«Ауаа реырпсахит зынза...»	71
«Ианаамтаз ихэамыз ажэа...»	72
«Изанажьтэугы, изанажьтэымгы...»	72
«Мап, иаузом, сгэы бтоуп бара быштац...»	73
Мчыла Ғырчча катцаны!	74
«Уи насыпума, иразку...»	75
«Урт лапшыла иааибадырын...»	75
«Дара ракэзаап ипатриотцэоу...»	76
«– Уцсыргы устцэуазом гэыблыла...»	76
Знык узнапхаз...	76
«Аамтоуп иртэу, уаха акгы...»	77
«Амца ахьейкэыз рымбазеит...»	77
«Шьири исзымдыруа рацэазтгы...»	78
Ихы данахьза...	78
«Абыржэ иаабатцэкеит, абыржэ...»	79
«Ула хумфар, иумбаша зегь убауеит...»	80
«Уи дахьыкоу, уи ицшаара даара ицэгэоуп...»	80
«Уи мазазааит, итцэахьзааит, исхэарым...»	80

«Ифызцаа иреигъу иааигэа игылазшэа ибауан...».....	81
«Азэыр идыруоу уатэтэи амш иахзаанаго...»	81
«Ицъаушьаша, урт убриакара рхагэаргоит...»	82
«Абафхатэра змоу, уи дышшэартам агэра згоит...».....	82
«Нас уафразар уа узышьтоу...»	82
«Аиаша ицэызын, ишааигоз...»	83
«Саамта анааитэкъа агэра сзымкит...»	83
«Мап. Исхамыштзеит акгы...»	84
«Абзеира деигзозма, икаитцеит...»	84
«Уи гэыкала дысыкказшэа збауан...».....	85
«Даачырчырын суада дындэылпрааны дцеит...»	85
Хаицырпылон абзиеи ацэгэеи.....	86
«Зегы дрыхъазашэа, еиликаазазшэа...»	86
«Бмыччан баныспыло, бмыччан баныспыло...».....	87
«Исхароу сеидру, сеидру, сеидру...»	87
«Иануфаччоу ауп ианшэартоу...»	87
«Жэеинраалала исзымхэеит сгэы...».....	88
«Уи дысзеилымкаазеит уаха...».....	88
Урт дрылам узыкэгэыгша...	89
«Азэ иоуп уара иубо уи уаниецэажэо...».....	89
Схала санаатэо...	90
«Исылшом, исылшом, гэырфа хьантак сашэеит...»	90
Имцаз абзиабара	91
«Ах, апстазаара, сужьеит...»	91
«Хаилгеит ахааназ, уажэшьта акагъ хабжъам...»	92
«Уаха дысзеилымкааит уи азгаб сара...»	92
«Шьта уазхэыцла рыуа дарбан...»	92
Амфы ыртеит...	93
Ахааназ инхо.....	93
«Имааит уи аамта, хара хаззыпшыз...»	94
«Зыпсадгьыл иара иакара бзиа избауа...»	94
«Иумжэыроуп, иумфароуп...»	94
Руак дыруеит.....	95
«Мап, сказымиааит сгэырфа...»	95
«Уи ицэыртпра хаигэыргэоит хара...»	95
«Даазбалак зегь иара ицэхасуеит...».....	96
«– Абзиа зтахуи, абзиа кзтцоуи...»	96
«– Уи данааиуаз хзыкэиргэыгыз...».....	96
«Амшын агэы итоу – иантынчу иуздырзом...».....	96

«Уи даазкэылаз агыычцэа рызбахэ ихэауеит...»	96
«Аиаша иашьтан...Аиашаз хлымхақэа ргахьан...»	97
«Закэтыңу сыздыруам аиашаз убри атың...»	97
«Угэгэоуп рхэан, дыгэгээшэатқэа ибеит...»	97
«Урт анцэажэо, быжьрабыжытцэа уцар утаххоит...»	97
«Азэ хьаас имоуп итимижыың ишэкэкэа...»	97
«Аонқэеи адгьылқэеи тыны...»	98
«Азакэан шэахыңар қалазом...»	98
«Агэыроа анааиуа иуэхэыңзом...»	98
«Ғымтзақэа цшыаала хайдытцит...»	98
«Идсмырбеит урт сара сгэала...»	99
«Ах, издыруанда урт рыгэиалоу...»	99
«Избоит сызхымзо шрацэазо...»	99
Сажэеинраала	100
«Бара сыбхаштызшэа қабтцеит...»	100
«Уи даҕазэуп, уи сара издыруа иакэзам...»	101
«Иаабо акэзам хзеигэыргыаша...»	101
«Икоуп иңшыоу, хзыхзызо гэтаққэак...»	102
«Уатцэтэи амш адэыңбеиңш иааиуеит...»	102
«Хаңшын, еиха еиңу аамта ааигэахоит хэа...»	102
«Иара ианагэаңхо ауп ианааиуа аразқгы...»	103
«Ишэмырғыхан, ишэмырғыхан, са сгэыроа...»	103
«Ибзиоуп, ҳаржызааит, ҳаргы рыгэра аагазааит...» ..	103
«Зегы здыруа уажэшьта иазтцаара иакэытцит...»	104
«Тагалан, тагалан, иахзаауго ҳаздыруам...»	104
«Исараза, исараза, аиашатқэа уасхэоит...»	105
«Иқаз цыишон иашак уағ дызхымцо...»	105
«Адунеи зегь тшэан уи дамкуа...»	106
«Уи изымдыруаз ак ықазамызт...»	106
«Хахыцо сеидру, нас, уазымтцаан...»	106
«Ус имариам ҳаззыңшу аагара...»	106
«Ус дысгэалашэоит лара...»	107
«Иубаң абақоу, ауаа ғашыоукхеит...»	107
«Лқазшыа сзеилымқааит зынза...»	108
«Лаңшеимқыарак ауп исқэашьхаз...»	108
«Сгэы тынчым, сгэы тынчым, измааноу...»	108
«Харт хайпыртцит уажэ аамтала...»	109
«Уи сиңыларц, схы саиааироуп...»	109
«Закэ аамтозеи ҳазташэаз?!»	110

«Иацы умѡақәа тшәацәан...»	110
«Сызхьымзаз сакъытцит, шыта скарахеит...»	111
«Уакъымтцын, уакъымтцын, сгәы...»	111
«Иануѣаччо акара ианшәарто ыказам...»	112
«Ари амшгы сара истәымызт, исыцәцеит...»	112
«Апцстазаара зырѡаш скыдкьо сагоит...»	113
«Исцәылгеит, исцәылгеит, сгәы ыказам шыта...»	113
«Заа дазхәыцхьан, заа ишьтиххьан, избахьан...»	114
«Ирхәаз шәакъытц, уи рхаштхьейт дарггы...»	114
Збызшәа ззымдыруа шәахь...	115
Азы млеикәа.....	116
«Ашьапы кьаѣуп рхәейт амц...»	116
«Усзымтцаан, афыза, изеикәуи хәа улахь...»	117
«Аамта иацныкәо дызуста?...»	117
«Уи имтәыжәѡа хара дашьтит...»	118
«Уи дысзеилымкааит дзакәытцәкьаз...»	118
«Уажә азыхәан саҭамыз, слира...»	118
«Азы дырхәашьуейт цьоукы...»	118
«Шьоук шзахәоз апхьака еихейт...»	119
«Тынч сыштәаз, сыгәтыхакәа аакылсит...»	119
«Ус сеилабымган бара...»	120
«Зны иааигәоушәа, зны ихароушәа...»	120
«Ибзиоуп, иахзымдыруа рацәаз...»	121
Атцх сзеихсуам!.....	122
«Ба бааспыртцит, акы сцәызызшәа саанхоит...»	123
«Ицәыргатәызггы, ицәыргатәымзггы...»	123
«Хакәытцп, ихамхәап, уи абаѡхатәра шимам...»	124
«Апцстазаара, абас сызургәакуеи уара...»	125
«Мчык ыкоуп, иқәацазом...»	126
«Ах, уи азгаб дыцшзаза...»	126
«Ба быхшыѡ ауп, ба быхшыѡ ауп, зыгәра бго...»	126
«Мчыла исхәахуан, уи дысхасрыштәуейт сара...»	127
«ҭагалан, тагалан, са сқынзагь уааскьейт...»	127
Сажәеинраалакәа ирмузейт!.....	128
«Издыруейт мышкызны барей сарей хшеикәшәо...» ..	128
«Иахьагь амш цацшьза игәылшәейт...»	129
«Цдым, апцстазаара хьантатцәкьоуп...»	129
«Усоуп, аиаша есымша еицшзам...»	130
«Бысхасрыштит, бысгәалашәом, быстцәахит...»	130

«Уакъыт, иудыруашә иаапмыркъакәә аехәара...»	131
«Акгы ҕыамшызо са сызлақәлоузеи адунеи...»	131
«Сбымбазааит, нас зынзак...»	132
«Ус ҳаипыртцит иахьагы...»	132
«Са самырцәеит, самыртәеит...»	133
«Бысхасырштып сара мчыла...»	133
«Ах, шақараантә сгәы пжәахьоузеи...»	134
«Уаха исхәом са бзиа бшызбо...»	134
«Уаха даасмеигзеит, уаха даасмеигзеит...»	134
«Ари апстазаара са исзымтәеит...»	135
«Зеггы уриааирггы ара...»	135
«Икоуп ауаацкъакәә, икоуп ауаацкъакәә...»	136
«Бысхасырштит шысхәо иаразнак...»	136
«Адуinei аадырхәырц иафуп шыоук ара...»	137
«Амфа ататәым агәағ...»	137
«Бысцәыбнал, бтахызар, иахьыбтаху бца...»	138
«Ба бзыргәааи хәа сымтәаит...»	138
«Апстазаара ақыба-зыба...»	139
«Са сгәы итаскыз сзахьымзозар...»	140
«Шакантә сшыацәхныслахьоу сара...»	140
«Сара исымаз агхақәә...»	140
«Ба быда гәфыгьроуп ҕым ара...»	141
«Зегь акоуп исзычхауам бсымбар...»	142
«Сызхьымзац шырацәоу агәра згоит...»	142
«Ахеипш исылкәеит сара ажәә...»	143
«Ажәә быстеит, уаха исхәом хәа бзиа бшызбо...»	143
«Иааиуеит аамта зегь ириааиуа...»	144
«Ус бара бымсааит, еацъара бшыпшуаз...»	144
«Зынза ажәакгы сфымшәеит, зынза...»	145
«Шәарт шәыгә иалоу рацәазоуп...»	146
«Уи даныбзиаз аамта цахьеит...»	146
«Уара узцәахәак иапсам роуп узбахә зрыххо...»	147
«Уи ауха аиашаз амла сакуан...»	147
«Шьта еилкаауп, егьхзеилазам ҳара...»	148
«Ғара ихабжъаз зегь абра интәеит...»	148
«Уи лымца скызаауеит сара...»	148
«Шьта иазхоуп, ҳаипыртцып пшыаала...»	149
«Аамта иқәыгәғәоит гәғәала...»	149
«Акгы қамлазшәә ҳаифацшуеит...»	150

«Цәашьык хааза итапхон са сгәы...».....	150
«Убас сбыргәаит уи ауха...»	150
«Уаха акгы хзеилам, абзеираз, хайлгеит...».....	151
«Йкоуп бзиақ, шәа ишәызгәамто...»	152
«Кагь камлеит нас, ус хайпыртцит хара аамтала...»	152
«Са саныббо быбла пшзақәа амца рхылоит...»	152
«Хайпыртцуеит, еитах бааныжыны сцауеит...»	153
«Сажәеинраала иамхәазеи, нас сара сгәы итаз...».....	154
«Мшәан, хлашәума, ихәхзеи, хара ара...»	154
«Макьанагь ихаздырзом хара хаззыпшу...»	154
«Йцеит аапын, ицеит апхын, ицеит тагалан...»	155
«Ус сааиуан... Апстазаара шхъантыцъыз...»	155
«Хзыхъаз рацәазамзаргь, ус баша хамфамсзааит...» .	156
«Ххы хказымиааизацт хара...»	156
«Зегъы срылазоит сара...».....	157
«Зегь акоуп ибтәахуеит, зегь акоуп ибтәахуеит...»	157
«Шака ус харкузеи хайбархха...»	158
«Сылапш лкәызгеит сара мчыла...»	158
«Знык ауп ха халапшқәа анеикәшәа...»	159
«Иабакоу хапсуара, хдоуха...»	159
Зегь акоуп, ибтәахуеит!	159
«Хбызшәагъы ыззом, харгъы хаззом...»	160
«Йкан иашак, хабла зыдхалоз...»	161
«Ус, барей сарей хабжьара...»	161
«Адунеи ду зырхыцхыцуа...».....	162
«Хакәытп, шыта хгәалақәа уаха ихамхәап...».....	163
«Зны бхәычуп, зны даара бзажәуп...».....	163
«Уа угәакра хьаас измада ара...»	164
«Урт урмазтаан аказы...»	164
«Ах, сыгызмалхәыч, бзырччаз здыруеит...»	164
«Апсадгьыл ахьаа арака згәы фкааны иаку...»	165
«Уимбазшәа кайтоит, угәра игазшәа кайтоит...»	165
«Ба сбыргәырғьон уаанза, ба бысфаччон ихааза...»	166
Апсуа.....	166
«Уи деилыскаахьаз цъысшьон...».....	167
«Иазхоуп азгаб, шыта бакәытц аеырбара...».....	167
«Иабакоу рхәаакәа, амци аиашеи еилапәтеит...»	168
«Азәгъы даныказам зынза...».....	168
Хапхьа ишьтоу...	169

Схы зжъон.....	170
«Азэ хъаас хьимамкэа хара...»	170
«Сара даныздыруаз, устцэкъа игэы къашьзамызт...» ...	171
«Уи сиеигзан аиаша сымхэеит...»	171
«Ак спырхагоуп, акы сашьтуам, сёанахэоит...»	172
«Аеш хэыңеипш, дысцэыбналалоит лара...»	172
«Зегь арака аамталоуп ишаауа...»	172
«О, ажэфан ду, ажэфан, зегь абауеит...»	173
«Бтэоуп бара... Са сшыбылуа бызгэамтоушэа...»	173
Ажэфан дузза зегь абоит...	173
«Зегь калоит, шэмыццакын, зегь калоит...»	174
«Макъана ажэратцэкъа иеаитом иара зынза...»	174
«Зны-зынла иаалыркъан сгэы кахауеит даара...»	175
«Мчыгэгэак шыкоу зегьы иааныруеит...»	175
«– Бзиа дшубо лоухэар дгэауеит...»	176
«Ба бсымбазтгы, сбасызтгы, быбжы...»	176
«Ус аамта сзаццазом сара...»	177
«Уа унаган уқэдыртэеит убра...»	177
«Кыр тцеит, ба быччапшъ-хаа сёапхоижьтеи...»	177
«Шьта иазхоит... Хьмышэмарып уаха...»	178
Аха иауам...	178
«Уи дахпыртцит зегь хааныжъны...»	179
«Бара ибызгэамтоушэа катца...»	179
«Арака са исзеилымкаауа даара ирацэоуп...»	180
«Сахьцоу уазымтцаан цьым уара...»	180
«Хааиуан ус акгы мхэазакэа...»	180
«Хзыкэгылоу ацха хмыртцысыроуп...»	181
«Уи дтауадхеит, атауадра анынцэа...»	182
«Избан хэа бысмазтцаан, хагэкэа зуазыруа...»	182
«Урт аамтоуп арака зегьы-зегь зыкэрыжъуа...»	182
«Хатца бца нас, ибтахызар...»	183
«Аламыс аныкэгара даара ихьантазаап...»	183
«Уи ииаша хара хьынза ашэахэа ааиуеит...»	183
«Зынзатцэыкгы ыбымтит хацхақэа анхысхуаз...»	184
«Ипцшзаны дцэажэоит, дагьеиёкаауп дахыгылоу...»	184
«Анцэа срыцхашьа, згэы цкъам спумыжълан...»	184
«Уажэ ейкрауаа убас ирацэафхеит...»	185
«Урт ааибабан зынза инхазом...»	185
«Аамта спыртцны изцазом...»	185

«Сымшқәа цоит испыртцны пшыаала...»	185
«Зегы сырахштрыма сара...»	186
«Испыртцызшәа катцан сгәала...»	186
«Шьта сабашьталоу исыцәцаз...»	187
«Уи дыххәеит ишыжәбо заа...»	187
«– Абгақәа, абгақәа, хрыхәом, ифкытцәкыбит...»	187
«Ажәа еимаркуеит иаакәымтцзакәа...»	188
«Урт аиаша ишацәхьатцуа аабауеит...»	188
«Аамта иазымхәафькәа инхаз...»	189
«Хәхьзама хгәы итәз, хназама иахьхәхәтәз...»	189
«Ара шьоук убас еибажьоит...»	189
Иахзымхәшәтәуа ххәа...	190
«Аиашеи хәреи зынзак акгы хабжьазам...»	190
«Са сашәақәа ргәашәқәа абра иасыркуеит...»	191
«Лыгчапшь уаха исфалрыпхьом...»	191
«Изури, аамта пырцәоит, сзахьзауам...»	191
Мышкы азыхәан...	192
«Аиаша уашьталан уцап, узцозар...»	193
«Уламыс даара еидароушәа убозаргь...»	193
«Сшәыхәоит, бафхәтәра змам шәмырехәалан...»	194
«Исымбозтгы, исымхәозтгы, исразозтгы...»	194
«Иаалыркьан лееиталкит, избац дабакоу...»	194
«Сумшәтеит, сумшәтеит, ашәартара анааиуаз...»	195
«Бсызгәаа ибтахызаргь, бсацәха ибтахызаргь...»	195
«Дыззаапшылоу сеидру, шәааикәатц...»	196
Здац кәадоу...	196
«Сгәы, сааушатар камлауаз...»	197
«Ацәа спыртцны ицахьеит...»	197
«Уламыс даара еидароушәа убозаргь...»	198
«Иаалыркьан лееиталкит, избац дабакоу...»	198
«Ус хәипыртцит, акагы камлазшәа зынзагы...»	199
«Икаттам катцоушәа, избамгы збоушәа...»	199
Сажәеинраала	199
«Еитәх апстәзаара сажьеит...»	200
Уи абжы...	200
«Уаха сеилылкаар лтахым уи апхәыизба...»	201
«Ари амшгы спыртцт ицхашьа-пхатцо...»	202
«Иаци иахьеи рыбжьара исымбозар уцстәзаара...»	202
«Ус лапшыла зегь еибәххәеит...»	202

«Атцх, узтынчуи? Исымчуи, исымчуи...»	203
«Быччапшыгы уха сахыбаазом сара...»	203
«Исычхаит, исымхэеит, изжэагэеит сара схяа...»	204
«Анцэа ду, сухэоит, хьымзг сумырган...»	204
«Лгэы иатаху сзымдырт сара...»	205
«Дсатцааит са сфыза, аиаша ааигэахама хэа...»	205
«– Мачк иаасазар – ацха сықэлоит...»	206
«Уи иуирдырзом ахаан акала...»	206
«Еитах лыччапшы насфэпхеит...»	207
«Мап, сзацэымцеит лара лылапш...»	207
«Дуззак хашьтазам хара...»	207
«Игэы итаз изфызтгы...»	208
«Ииасыма баша саамта...»	208
«Хэычы-хэычла ифыцаауеит хамца...»	209
«Зынза, о, зынзатэкьа еипшзам...»	209
«Гэыкала дсацэажэоз цьысшон лара...»	210
«Сымшкэа исархэои, инаспыртцеит иццакуа...»	210
«Уаха схынхэзом хэа сылпыртцит...»	211
«Цьара иаангылатэуп уажэшьта...»	211
«Урт аиаша нарымпыткьан...»	211
«Анкьатэи ххахрыштып, анкьатэи цсит...»	212
«Икан хэаак, иахынгылатэыз ара...»	212
«Уи дыхьшэашэаза дыспылоижьтеи акыр тцеит...»	213
Ицымтэар хгэахы...	213
«Излалгэагыз сеидру, са сышка даапшит...»	214
«Ашықэскэа ха иахзыпшуама, ицалашт...»	214
«Макьанагь сеиларгоит азгабцэа анцэыртцуа...»	215
«Сылпыртдыр стахуижьтеи, ианбатэиу...»	215
«Аамта ааины адсаатэеипш икэтэеит...»	216
«Хагэ иалоу, хгэы ишалоу хапылароуп адсра...»	216
«Хааит аамтала хара ара...»	216
«Уи аиаша сара сшашьтаз шыта саапсоит...»	217
«Ах, иарбану ифыхаз сгэатца рхьухьуа...»	217
«Акрыздыруаз шыоук ртыхэан уи ддыртэеит...»	218
«Уи хьаас азэ длымам, афыза бзиа, ма атахы...»	218
«Лхы ахькыду здыруа азэ дыкоуп хэа сыкам...»	218
«Хакэытцып, хакэытцып, ба ибхэаз, са исхэаз...»	219
«Хамфа нымтэазацт, макьана ихароуп...»	219
«Амшгы шыжьаахыс алахь еикэызтцеи...»	219

«Сызхымзац сзахьзона, сахьзона, сахьзона...»	220
««Уажә ихалшой, хара акымзарак акагы...»	220
«Уи дыхьшәашәза днаспыртцит...»	220
«Урт хәычы-хәычла инасыхо...»	221
«Арбагъкәа ианааиларпсо, зынраказ шьыжык...»	221
«Шьта зегь рцәеилапсеит дара...»	222
«Уи лқышә хәычкәа тырчааны...»	223
«Урт сцәанырракәа еитафыхеит, ирузом...»	223
«Ианбатәиу, ианбатәиу, шьта акыр тцеит...»	224
«Уи иихәоз баша агәра ргон...»	224
Ссирзак дамоуп ари ахыкәаф!	224
Сгәырфәа	225
«Уажәшьта ишцааимымкьари апта...»	226
«Акгы саргәыргьом уажә саазкәылаз...»	226
«Дабакоу иац издыруаз, исфызаз, сызцыз...»	226
«Уи хьаас имоуп ҳа хбызшәала иахымцәажәо...»	227
«Ицшзан ацәажәашьа зтцаз игәра умган!...»	228
«Зегьы сырхаштны стәоуп абра...»	228
«Ицәгъаз зегь ххаагахьейт хара...»	229
«Насың дук дашьтамызт иара...»	229
Уахык ҳафны азыхәашь	229
«Ҳазшаз иоуп издыруа, уи иоуп изызбо...»	230
«Нахьхьы цьара бхала бтынчза быкәаршәуп...»	230
«Ах, уи азгаб, дсылгеит, дсылгеит...»	231
«Ҳашпамкәашой, ҳамкәашакәа...»	231
«Аамта цьасшьазом сара...»	232
«Сгәырфәкәа зегь цейт испыртцны...»	232
Асасааиртаф	232
«Шьта еилыскааит, шьта абас ауп ишцатәу...»	233
«Уажәшьта егысыгым анцәа иубома...»	233
«Сгәы сызхәыцзом са саазкәылаз...»	234
«Адәахьала акгы убартам...»	234
«Ҳаитеипыртцып, уи шьта ҳашьцылейт хара...»	235
«Ицьабшьаргы, ба бангәаауа бзиа избоит...»	235
«Ускәатц, исоумхәан, аамта атәы...»	235
«Икатцатәу рдыруейт...»	236
«Иацы дшыказ иахьа дыкам...»	236
«Нас, абастцәкьа ҳаипыртцырма...»	237
«Уи иихәо акәзам изызыфртәу ара...»	237

«Илтахзамызт, илтахзамызт, илтахзамызт...»	238
«Ииашан аамта цеит иахпытцны...»	238
«– Ианбыкәу аиаша атәы ианаго...»	239
«Урт афыцъагъ еифырго акагъ ыкам...»	239
«Егъа ибтәахыргы, былацш сацшаауеит сара...»	240
«Аиаша здыруз иртәахит, ирымхәазеит...»	241
«Хаибамбеижътеи акраатцун хара...»	241
«Хәычы-хәычла аиаша наскьоит...»	241
«Санлафсуазгы игәастеит, дхәацыхәапшьха...»	242
«Илхәоз саҳаанза цқъа агәра сымгеит...»	242
«Абахчеипш, сгәы дытцалан днеиуеит лара...»	243
«Макъанагъ думбацызт ус зыгәра уго...»	243
«– Шәа ишәыгугы здыруеит, ишәыбзоугы...»	243
«Зегъ зхаану, зегъ збахьоу...»	244
«Хипыртцыр ртахзамызт ауха ба быблақәа...»	244
«Сааит, сара сцашъа Анцәа итәуп изеипшрахаша...» ..	244
«Уи дызустоу азәгы издырзом...»	245
«Ицъаушьаргы ауеит...»	245
«Хағоу ихигааит ари амш шысхызгаз...»	246

Анатоли Ианкәа-ица Лагәлаа

ААМҢА ИАЗЫМҢАХЫЗ

Ажәинраалақәа

Анатолий Янкович Лагулаа

НЕ СКЫРОТОЕ ВРЕМЕНЕМ

Стихи

На абхазском языке

Аредактор *З. Бытәба*
Акорректор *Н. Шьаматәа*
Асахьатыхы *Р. Габлиа*
Компиутерла аиқәыршәә *С. Арғәын*

Аформат 84x108 $\frac{1}{32}$. Атираж 300.
Инықә. акь. бғы. 14.
Ағәтәцәңка №

